

דברי הכנסת

הישיבה השישים-ותשע של הכנסת הארבע-עשרה

יום שני, כ"ו בשבט התשנ"ז (3 בפברואר 1997)

ירושלים, הכנסת, שעה 16:01

תוכן העניינים

דברי יושב-ראש הכנסת

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

הודעת יושב-ראש הכנסת

שאלות ותשובות

קשריה של סרן גליק מלשכת שחור עם לשכת ראש הממשלה

הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) (מס' 7),

התשנ"ז–1997

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 13) (ניכוי דמי חבר לטובת ארגון יציג),

התשנ"ז–1997

(קריאה ראשונה)

הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון מס' 14)

(תיקון – דמי פגיעה), התשנ"ז–1997

(קריאה ראשונה)

תמיכתו של ראש הממשלה בהקמת מדינה פלשתינית כדוגמת פורטו-ריקו ואנדורה

סכנה לעצירת התהליך המדיני בעקבות החלטות הממשלה;

חשיבות המשא-ומתן על הסדר הקבע עם הרשות הפלשתינית; עצירת נסיגות הביניים ופתיחת משא-ומתן להסדרי קבע עם הערבים הארץ-ישראלים

הצעה לסדר-היום מחקר בדבר עמדות הציבור בסוגיות הקשורות בהסדר הקבע, לרבות ירושלים

הצעה לסדר-היום

הצהרות ערפאת

הצעה לסדר-היום

הסדר הקבע עם הפלשתינים

הצעות לסדר-היום מסמך ההבנות שנחתם בין נציגים מהליכוד ומהעבודה

הצעה לסדר-היום מסמך ההסכמות בין הליכוד ובין העבודה בנושא הסדר הקבע

הודעה אישית של חבר הכנסת י' שריד

הודעה אישית של חבר הכנסת ש' יהלום

הצעה לסדר-היום מסמך ההסכמות בין הליכוד ובין העבודה בנושא הסכם הקבע

דברי יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

היום יום שני, כ"ו בשבט התשנ"ז, 3 בפברואר 1997 – ישיבת הכנסת פתוחה.

להלן רשימת הרוגי תאונות הדרכים במשך השבוע האחרון: עווד עבד-אלקאדר, מרי קזארו, פריד חמס, אנטוני וינטרס, אלון וזאנה, חיים בן-שמואל, חנה בן-שמואל, מלכה אהרן, משה אלברון. תשעה במספר.

השרים התורנים הם השר אליהו סויסה והשר דן מרידור.

מסמכים שהונחו על שולחן הכנסת

היו"ר ד' תיקון:

הודעה למזכיר הכנסת.

מזכיר הכנסת א' האן:

ברשות יושב-ראש הכנסת, הנני מתכבד להודיע, כי הונחו על שולחן הכנסת –

לקריאה ראשונה, מטעם הממשלה: הצעת חוק עזרה משפטית בין מדינות, התשנ"ז–1997; הצעת חוק קביעת הזמן (הוראת שעה), התשנ"ז–1997.

לקריאה ראשונה, מטעם חברי הכנסת: הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון מס' 15) (ביטול קיזוז כנגד קצבת ילדים), התשנ"ז–1997, של חברי הכנסת ת' גוז'נסקי, ע' בשארה, ה' מחאמיד, ס' סלים וא' סעד.

לדיון מוקדם: הצעת חוק תיקון פקודת התעבורה (איסור סחר בחלקי רכב משומשים), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת משה שחל; הצעת חוק יסודות התקציב (תיקון – שכר של בעלי תפקיד), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת רן כהן וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק ניירות ערך (תיקון – תובענה ייצוגית), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת אלי גולדשמידט; הצעת חוק חוזה הביטוח (תיקון), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת מיכאל איתן; הצעת חוק-יסוד: הממשלה (תיקון – ביטול הבחירה הישירה), מאת חבר הכנסת רחבעם זאבי; הצעת חוק המפלגות (תיקון – זכויות בגיר) התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת א' ברק, רע' כהן וי' כץ; הצעת חוק הקאדים (תיקון – העברת האחריות המינהלית), התשנ"ז–1997, מאת חברי הכנסת א' לובוצקי וט' אלסאנע; הצעת חוק בתי-המשפט (תיקון – מינוי נשיאים וסגני נשיאים), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת שאול יהלום; הצעת חוק העונשין (תיקון – החזקה, הדפסה, העתקה, הפצה, חלוקה וייבוא פרסומים המשדלים להמרת דת), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת ד' אזולאי וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק לתיקון פקודת סרטי הראינוע (תיקון – דירוג סרטים), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת דוד צוקר; הצעת חוק מינוי היועץ המשפטי לממשלה, התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת נסים זוילי; הצעת חוק לתיקון פקודת הנזיקין (אחריות בנזיקין בעקבות שביתה או השבתה שלא כדיון), התשנ"ז–1997, מאת חבר הכנסת פני בדש; הצעת חוק בתי-המשפט (תיקון – הסמכות להגיש קובלנה על שופט), התשנ"ז–

1997, מאת חבר הכנסת שאול יהלום; הצעת חוק ראש האופוזיציה, מעמדו סמכויותיו וזכויותיו, התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת נסים זולל; הצעת חוק הערבות (תיקון – חיוב) התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת רפאל אלול; הצעת חוק בתי-הדין השרעיים (אישור מינויים) (תיקון – העברת האחריות על החוק), התשנ"ז-1997, מאת חברי הכנסת א' לובוצקי וט' אלסאנע; הצעת חוק מינהל מקרקעי ישראל (תיקון – תנאים לביטול מכרז), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת רומן ברונפמן; הצעת חוק פינוי דרום-לבנון, התשנ"ז-1997, מאת חברי הכנסת ע' דראושה, ט' אלסאנע, ע' דהאמשה ות' חטיב; הצעת חוק כרטיסי חיוב (תיקון – חובת פרסום עמלות), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – מידע על גובה העמלות), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק רכב להסעת ילדים (חובת סימון ואמצעי בטיחות), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אלי גולדשמידט; הצעת חוק האנטומיה והפתולוגיה (תיקון – מימון הוצאות), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אברהם יחזקאל; הצעת חוק העונשין (תיקון – שידול קטין לחזור בשאלה), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת ד' אזולאי וקבוצת חברי הכנסת; הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – פטור מהיטל השבחה לנכים ועיוורים על השבחה עקב חלוקה שונה של אחוזי בנייה), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – התאמת דמי הפגיעה בעבודה לחוק שכר מינימום), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אפי אושעיה; הצעת חוק התכנון והבנייה (תיקון – שטחים למבני דת), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אבנר חי שאקי; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – התאמת דמי לידה לחוק שכר מינימום), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אפי אושעיה; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – חישוב חוב שכר העבודה), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אפי אושעיה; הצעת חוק הביקורת הפנימית (תיקון – חובת פרסום דוח הביקורת הפנימית), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת פני בדש; הצעת חוק המועצה להשכלה גבוהה (תיקון – שכר לימוד), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אדיסו מאסלה; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – תשלומים לפי חוק שכר המינימום) התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת שמריהו בן-צור; הצעת חוק רואי-חשבון (תיקון – רשיון מוגבל), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת סילבן שלום; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (ייצוג הולם בדירקטוריון תאגיד עירוני), התשנ"ז-1997, מאת חברת הכנסת יעל דיין; הצעת חוק לתיקון פקודת מס הכנסה (עדכון סכום הפטור לנכה ועיוור), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק לתיקון פקודת המועצות המקומיות (סמכות ועדת הפנים), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אברהם הירשזון; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (סיום כהונה), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אברהם הירשזון; הצעת חוק העונשין (תיקון – הסתה בשל מינו של אדם), התשנ"ז-1997, מאת חברת הכנסת ענת מאור; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות (תביעה משפטית נגד חבר מועצה), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת יונה יהב; הצעת חוק הביטוח הלאומי (תיקון – ביטוח אבטלה על עובד עצמאי), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת אברהם פורז; הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון – תשלומים לפי חוק שכר המינימום), התשנ"ז-1997, מאת חברי הכנסת י' כץ ות' גוז'נסקי; הצעת חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום) (תיקון – תגמולים לאלמנה שנישאה בשנית), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת יונה יהב; הצעת חוק לתיקון פקודת העיריות [נוסח חדש] (הרכב הוועדה לענייני ביקורת), התשנ"ז-1997, מאת חבר הכנסת דוד ראם.

עוד הונחו על שולחן הכנסת מסקנות ועדת החינוך והתרבות בנושאים הבאים: א. התנהגות תלמידי בית-הספר "סליסברג" בירושלים; ב. קליטת ילדים עולים במערכת החינוך. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה רבה.

הודעת יושב-ראש הכנסת

היו"ר ד' תיכון:

ראש הממשלה מבקש להודיע, על-פי סעיף 36(א) לחוק-יסוד: הממשלה, כי – א. השרה לימור לבנת מילאה את מקום שר האוצר בעת היעדרו מהארץ, מיום כ"ב בשבט התשנ"ז, 30 בינואר 1997, עד יום כ"ה בשבט תשנ"ז, 2 בפברואר 1997; ב. שר התעשייה והמסחר שב ארצה ביום כ"ג בשבט התשנ"ז, 31 בינואר 1997; ג. השר יצחק לוי מילא את מקום שר החינוך, התרבות והספורט בעת היעדרו מהארץ, מיום כ"א בשבט התשנ"ז, 29 בינואר 1997, עד יום כ"ו בשבט תשנ"ז, 3 בפברואר 1997.

שאלות ותשובות

היו"ר ד' תיכון:

שרת התקשורת תשיב על שאלתא מס' 506, של חבר הכנסת נסים זוילי, בנושא: קשריה של סרן גליק מלשכת שחור עם לשכת ראש הממשלה וההשלכות על פרשת שחור. חבר הכנסת זוילי איננו באולם. אם את רוצה את יכולה להשיב עד שהוא יגיע.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אם חבר הכנסת זוילי אינו מוצא לנכון להיות באולם, אני לא רוצה להשיב.

קריאה:

ואם הוא לא יגיע?

שרת התקשורת ל' לבנת:

אז הוא יכול היה לבקש שהתשובה על השאלתא שלו לא תינתן בזמן היעדרו.

היו"ר ד' תיכון:

בסדר. תודה לשרת התקשורת.

קשריה של סרן גליק מלשכת שחור עם לשכת ראש המשלה

חבר הכנסת נ' זוילי שאל את ראש הממשלה ביום ט"ו בטבת התשנ"ז (25 בדצמבר 1996):

חשיפה ב"מבט" בטלוויזיה העידה כי קיים קשר בין קצינה מלשכת שחור לאנשי לשכתך.

רצוני לשאול:

האם נכונה הידיעה שלשכת ראש הממשלה ידעה על כל פגישותיו של האלוף שחור עם חבר כנסת מהאופוזיציה ולא פעלה למניעתן אם חשבה שאין לקיימן?

תשובת שרת התקשורת ל' לבנת:

(לא נקראה, נמסרה לפרוטוקול)

לידיעה שלשכת ראש הממשלה ידעה על פגישותיו של האלוף שחור עם חברי כנסת מהאופוזיציה, אין שום בסיס.

ללשכה אין שום קשר עם סרן גליק ולא היה שום קשר עמה בעת שעבדה בלשכתו של האלוף שחור. ראש אגף ההסברה שמע שסרן גליק בקיאה בעברית ובאנגלית וביקש לראיין אותה. לרוע המזל, לא נמצא תקן במשרד להעסקתה.

הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) (מס' 7),

התשנ"ז-1997

(קריאה שנייה וקריאה שלישית)

היו"ר ד' תיכון:

הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) (מס' 7), התשנ"ז-1997, קריאה שנייה וקריאה שלישית. יציג את ההצעה יושב-ראש ועדת הפנים ואיכות הסביבה. בבקשה.

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני מתכבד להביא בפני הכנסת לקריאה שנייה ולקריאה שלישית את הצעת חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) (מס' 7), התשנ"ז-1997.

הצעת חוק זו של חבר הכנסת שאול יהלום נדונה במליאת הכנסת בקריאה טרומית ביום 29 במרס 1995, ובקריאה ראשונה ביום 12 במרס 1996. הייתי אומר שהיא זכתה לטיפול מהיר, חבר הכנסת שאול יהלום.

הצעת חוק זו דנה בפטור מאגרת ארנונה למקוואות טהרה.

היום מוסדרים בפקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) 1,936 פטורים מאגרות ארנונה למקומות תפילה, מנזרים, בתי-חולים. כל המקומות האלה אינם מקומות המיועדים כמובן למטרות רווח, אלא לצורכי ציבור, ולפיכך מן הראוי לכלול את מקוואות הטהרה בקטגוריה זו ולפטורם מתשלום אגרת ארנונה.

אני שמח, אדוני היושב-ראש, על שנפל בחלקי, כהצעת חוק ראשונה של ועדת הפנים, להביא משהו למגזר הדתי, שלפחות נזכה בכמה נקודות זכות אצל הרב רביץ ואצל חבר הכנסת יהלום, ואני חושב שהיה צודק והוגן לאשר אותה.

מה עוד שבדקתי ומצאתי – וחבר הכנסת מקסים לוי כראש עיר לשעבר יודע – שהפטורים לא מהווים איזו פגיעה בהכנסות של הרשויות המקומיות, אלא זה מקום שנחשב לדתי והוא חשוב מבחינה דתית – – –

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

הם לא משלמים – – –

סאלח טריף (יו"ר ועדת הפנים ואיכות הסביבה):

אם הם לא משלמים, מן הדין ומן הצדק היה שהחוק הזה, שבא ביוזמתו הברוכה של חבר הכנסת שאול יהלום, אכן יושלם.

מאחר שלתיקון זה לא הוגשו שום הסתייגויות, אני מבקש מחברי הכנסת לאשר הצעת חוק זו בקריאה שנייה ובקריאה שלישית. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה בקריאה שנייה. חבר הכנסת יהלום, אתה בעל הצעת החוק. אני מציע שתדבר אחרי כן. כבר הסברתי בכנסות הקודמות, שתיאורטית יכול להיות שהצעת החוק לא תעבור, אז על מה יברכו אותך ועל מה אתה תברך.

רבותי, אנחנו ניגשים להצבעה על חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) (מס' 7). לסעיף 1 – מי בעד? מי נגד?

הצבעה

בעד סעיף 1 – רוב

נגד – אין

נמנעים – אין

סעיף 1 נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

הסעיף עבר.

אנחנו ניגשים להצבעה בקריאה שלישית. חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) (מס' 7), בקריאה שלישית – מי בעד? מי נגד? אפשר להצביע אלקטרונית.

הצבעה מס' 1

בעד החוק – 19

נגד – אין

נמנעים – אין

חוק לתיקון פקודת מסי העירייה ומסי הממשלה (פיטורין) (מס' 7), התשנ"ז–1997, נתקבל.

היו"ר ד' תיכון:

בעד – 19, נגד – אין, נמנעים – אין. החוק אושר בקריאה שלישית. חבר הכנסת יהלום, אביו הרוחני של החוק, בבקשה. מיטב הברכות לכל אלה שעשו את המלאכה.

שאל יהלום (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, אני מודה למליאה על קבלת החוק. זהו חוק במקומו, כפי שאמר יושב-ראש ועדת הפנים. זוהי גם ההזדמנות להודות ליושב-ראש ועדת הפנים ולהודות ליועצת המשפטית של ועדת הפנים על הטיפול המהיר, המסור והטוב בחוק הזה.

כפי שאמר יושב-ראש ועדת הפנים, אנחנו מוצאים שחוק זה בא לתקן את נושא הפטורין ממסי עירייה. פטורים ממסי עירייה מקומות תפילה, מנזרים, בתי-חולים, מרפאות, בתי-הבראה, גני-ילדים, בתי-ספר וכו' וכו'. מתבקש שגם מקווה טהרה יהיה פטור. אנחנו מעודדים מאוד גם גופים שאינם רק מועצות דתיות שתקציבן הוא מתקציב העירייה והמדינה, אלא גם גופים פרטיים, להקים מקוואות. הנה זהו העידוד המינימלי שאנחנו נותנים להם.

אני רוצה להודות ולברך מכאן גם את האיש שפנה אלי, יזם והציע שנקבל את החוק, את מזכיר המועצה הדתית בחיפה דוד מצגר. אני רוצה להודות לו מכאן על היוזמה; וברוך השם, היא התקבלה. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה לחבר הכנסת שאול יהלום. לאלה שמעוניינים לדעת, נוכחים עכשיו במשכן 84 חברי כנסת, מרביתם לא שרים.

הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 13) (ניכוי דמי חבר לטובת ארגון יציג), התשנ"ז-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר ד' תיכון:

אנחנו ממשיכים: הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 13) (ניכוי דמי חבר לטובת ארגון יציג), התשנ"ז-1997. יציג את ההצעה שר העבודה והרווחה. בבקשה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, פעולות הטרור של ארגונים עוינים לישראל הן, לצערנו, חלק ממציאות חיינו, והן פוגעות בלא הבחנה באוכלוסייה האזרחית, לרבות נשים, ילדים וקשישים.

ההכרה בפגיעה הקשה הנובעת מאירועים חמורים אלה הביאה את המחוקק לקבוע בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, כי נפגע פעולת איבה ובני משפחתו יהיו זכאים לתגמולים בדומה לתגמולים הניתנים על-פי חוק לנכי צה"ל ולבני משפחותיהם.

נציגים של נפגעי פעולות איבה ובני משפחותיהם מבקשים להתארגן בגוף אשר ייצג את עניינם, בדומה לארגון נכי צה"ל ומשפחות הנופלים במערכות ישראל.

בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה נקבע, כי התגמול אינו ניתן לשעבוד, לעיקול או להעברה. הוראה דומה קיימת גם בחוק הנכים (תגמולים ושיקום) [נוסח משולב], התשי"ט–1959, ובחוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום), התש"י–1950. ואולם נקבע בחוקים אלה, כי ניתן לנכות מהתגמול דמי חבר לארגון יציג.

מוצע, לפיכך, לקבוע גם בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה הוראה דומה לזו שבחוק הנכים ובחוק משפחות חיילים, וזאת על מנת לאפשר לנפגעים להקים גוף יציג אשר יפעל לקידום ענייניהם.

רבותי חברי הכנסת, אני רואה חשיבות רבה בהקמתו של ארגון יציג לנפגעי פעולות איבה, ואני מציע כי אף אתם תתמכו בהעברת הצעת החוק לוועדת העבודה והרווחה לצורך הכנתה לקריאה שנייה ושלישית.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. רבותי, הרשימה סגורה, שלוש דקות לכל דובר. ראשון – חבר הכנסת אברהם שטרן; איננו. אחריו – חבר הכנסת אברהם שוחט; איננו. חבר הכנסת עזמי בשארה – איננו. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי ישנה; בבקשה. אחריה – חבר הכנסת נסים דהן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, הצעת החוק שהונחה לפנינו עוסקת בנושא כאוב מאוד, והוא תשלום דמי פגיעה בעבודה. בהצבעה שלנו על חוק ההסדרים ניסינו להעביר את רוע הגזירה, כאשר הממשלה בעצם קבעה שהעובד יקבל עבור הימים הראשונים רק מהמעביד.

אפי אושעיה (העבודה):

את לא מדברת לנושא. הנושא הוא נפגעי פעולות איבה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני מתנצלת. אוותר על רשות הדיבור ואדבר אחר כך.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה. כל הכבוד לחבר הכנסת אושעיה. זה קורה, אני יכול לספר לך על מקרים רבים.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, כמובן, אין צורך שאומר כי אנחנו תומכים בהצעת החוק. יש חשיבות בכך שלנפגעי פעולות איבה יהיה ארגון שייצג את תביעותיהם ואת בעיותיהם. זה דבר חשוב מאוד, מכיוון שברגע שפועלים כקולקטיב, האפשרות לקבל את הסיוע המתאים מרשויות השלטון היא הרבה יותר גדולה. כאשר פועלים בצורה מאוגדת ומאורגנת, עם ייצוג נכון ומתאים, הפעולה יותר אפקטיבית.

אבל יש לי עם זה בעיה: בחוק נאמר שהמוסד לביטוח לאומי יקזז מן הסכומים המגיעים לו אותו מס ארגון. כאן מתחילה הבעיה: אילו היה מדובר בסכומים גדולים שמגיעים לנפגעי פעולות איבה, הייתי מחריש. אבל כולנו יודעים שהסכומים המגיעים לנפגעי פעולות איבה הם סכומים מזעריים, מינימליים, הכתובים בחוק. לא תמיד הם מכסים את ההוצאות שאותם נפגעי פעולות איבה יצטרכו לעמוד בהן, לצערנו – הוצאות של ריפוי, הוצאות של ניידות, הוצאות של שיקום עד למציאת מסגרת מתאימה ועבודה מתאימה כדי שיוכלו להתפרנס בכבוד.

לא נראה לי שיש לקזז מן הסכומים המזעריים האלה שהממשלה נותנת להם אותו מס ארגון, במיוחד כאשר מדובר בנפגעי פעולות איבה. אני חושב שהיינו עושים יותר צדק עם אותם נפגעים אם היינו מטילים את חובת תשלום מס הארגון על הממשלה. בסך הכול מדובר על אחוז קטן ממה שמגיע להם. אני לא רואה מדוע יש להטיל דווקא על נפגעי פעולות איבה את הסכום הזה.

רפאל אלול (העבודה):

כמו לגבי נכי צה"ל.

נסים דהן (ש"ס):

אותו דבר לגבי נכי צה"ל ואותו דבר לגבי נפגעי תאונות עבודה. כאשר מדובר בנפגעי תאונות עבודה, המוסד לביטוח לאומי מצא הסדר עם הנכים שהוא דואג לתשלום הזה. לצערי הרב, כאשר מדובר בפעולות איבה, אני לא רואה שהגיעו להסדר כזה עם המוסד לביטוח לאומי.

אני מציע שהמוסד לביטוח לאומי יחזיר את הצעת החוק ויבדוק את האפשרות לממן מכספו שלו את מס הארגון.

רפאל אלול (העבודה):

— — —

נסים דהן (ש"ס):

תקרא לזה איך שתרצה, אבל שזה לא יוטל על נפגעי פעולות האיבה. שיוסיפו להם עוד 10 אגורות בקצבה ויקזזו אותן מקצבת הנכות. ודאי שהייצוג חייב להיות ייצוג עצמאי, זה ברור, אף אחד לא מטיל בכך ספק, אבל לקזז את זה מהקצבה הזעירה והזעומה שנותנים להם, אני חושב שזה קצת מוגזם. תודה רבה, אדוני היושב-ראש.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת סאלח טריף – איננו. חבר הכנסת חיים אורון – איננו. חבר הכנסת חגי מירום – איננו. חבר הכנסת יונה יהב, בבקשה. חבר הכנסת אושעיה יעדן אותך בדרך במה מדובר.

רפאל אלול (העבודה):

הוא עורך-דין טוב, הוא ימצא מה להגיד, סמוך עליו.

היו"ר ד' תיכון:

את זה נראה. נו, מישו יגיד לו במה מדובר?

יונה יהב (העבודה):

לא, לא, אני יודע טוב מאוד.

אדוני היושב-ראש, שבוע טוב לך.

היו"ר ד' תיכון:

שבוע טוב.

יונה יהב (העבודה):

חברי בכנסת, האמת היא שאני עומד כאן היום לפחות בשליחותה של משפחה אחת שהיא נפגעת פעולות האיבה האלה, דווקא אותה פעולת איבה שנחרתה יותר מכול בזיכרון הקולקטיבי שלנו כאן במדינה – האירוע הטראגי של אוטובוס הדמים בכניסה לצומת הקאנטרי-קלאב.

מעבר לכאבן של המשפחות האלה, מי שבדק באמת מה שקורה להן בחיי היום-יום יראה, שתחת מעטה הליברליות אנחנו מקפחים אותן מאוד, ובהתייחסות של המדינה אל מי שנפגעו בפעולות איבה, דווקא אלה נופלים בין הכיסאות, כיוון שאינם נכללים בדיוק בהגדרות הקלאסיות של פעולות מלחמה או פעולות טרור.

אני בהחלט קורא לאותם חברים שהגיעו לכאן, שיצביעו בעד הצעת החוק הזו, כי יש בכך בהחלט נדבך קטן מאוד בתיקון אותה עוולה. אם החברים יתעמקו יותר במה שבאמת קורה בחיי היום-יום לאותן משפחות שחוו, לא עלינו, את החוויות האלה, ומי יודע עוד כמה תחווינה, לא עלינו, ידע שיש בסיס, שיש מקום ושהגיע הזמן להצעה הזו.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. יצאת מזה בסדר.

חבר הכנסת משה גפני – איננו. חבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה. אנחנו עוסקים בניכוי דמי חבר לטובת ארגון יציג, רבותי.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני סבור שהתיקון הזה הוא תיקון מתבקש, אולם בחוק נפגעי פעולות איבה יש צורך, לדעתי, בתיקון שירחיב את ההגדרה של פעולות איבה או נפגעי פעולות איבה.

היו הרבה מקרים שבהם תושבים מהגדה או מרצועת-עזה היו בתוך תחומה של מדינת ישראל ונפגעו על-ידי פעולות של מתנחלים או מתנקשים. היה המקרה הקלאסי של עמי פופר. כל האנשים האלה, שהגיעו למדינת ישראל כדי לבצע את העבודה שלהם, כדי לבצע את המלאכה שלהם ולפרנס את משפחותיהם, לא הוכרו על-פי החוק הזה כנפגעי פעולות איבה. בפועל לא היתה אחריות של המדינה לפצות אותם. כל מה שנותר להם לעשות זה אולי להגיש תביעה נגד הרוצח או האחראי או הפושע

שביצע את המעשה. אבל, ברור לנו שממנו הם לא יכולים לקבל את הפיצוי הראוי עבור הנזקים, ויש הרבה משפחות ששכלו את מפרנסיהן.

לכן, לדעתי, צריך להרחיב את ההגדרה של נפגעי פעולות איבה כך שתכלול כל מעשה שגרם לכך שאדם נפגע בתחומה של מדינת ישראל. אדם, תייר שנמצא כאן, שנפגע על-ידי פעולה של מישהו מרצועת-עזה, הוכר על-פי החוק ועל-פי הפסיקה כנפגע פעולות איבה. אבל לא כן אנשים מהרצועה שנפגעו על-ידי אזרחי מדינת ישראל. אם המבצע הוא תושב או אזרח מדינת ישראל, זה שולל את מהות הפעולה כפעולת איבה.

לדעתי, אין היגיון בכך. לא צריך להתייחס לעובדה שהוא אזרח או תושב המדינה ובכך לנטרל או לבטל את ההגדרה של הפעולה כפעולת איבה, אלא צריך להתייחס למהות העבירה, למהות המעשה. אם המעשה בוצע נגד אדם באופן מקרי אך ורק בגלל היותו יהודי או ערבי, יש להכיר בו כנפגע פעולות איבה, והדבר יזכה את הנפגע לפיצוי מהמדינה, במקרה זה מהמוסד לביטוח לאומי.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אלי גולדשמידט. אחריו – חבר הכנסת מאיר שטרית.

אני חוזר ואומר: הנושא הוא ניכוי דמי חבר לטובת ארגון יציג, בעיה שמטרידה אותנו במספר רב של חוקים.

אפי אושעיה (העבודה):

זה תקדים לגבי ההסתדרות?

היו"ר ד' תיכון:

יכול להיות. אז צריך להתחיל לדבר.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אני אתמוך בהצעת החוק הזו. בסך הכול נכון שיש בהצעה הזו של ניכוי דמי החבר משום גישה פטרנליסטית מסוימת, שאמורה לגרום לכך שאותם נפגעי פעולות איבה יהיו מיוצגים מבחינת שמירה על האינטרסים שלהם, מבחינת הצורך להופיע בפני רשויות הציבור השונות, בפני הכנסת, בפני הממשלה. לדעתי, הדבר נכון ואין שום סיבה שלא לעודד אותו. אני מקווה, שמבחינת הסכומים שבהם מדובר, אין מדובר בסכומים משמעותיים שיפגעו בגמלה של נפגע פעולות האיבה.

אני רוצה לומר משהו לחבר הכנסת טלב אלסאנע, שדורש צדק רחב מאוד. אני חושב שמי שדורש צדק צריך גם לבדוק את הצדק של עצמו. כאשר נפגע פעולת איבה, נניח בפיגוע בבית-ליד, מפוצה על-ידי ממשלת ישראל, מדוע לא תבוא הנה ותציע, שהרשות הפלשתינית שממנה יצא המפגע תשיב לממשלת ישראל את סכום הפיצוי או את סכום התגמולים שממשלת ישראל משלמת לאותו נפגע? הרי אם אתה רוצה איזון, אם אתה אומר, יש ערבי פלשתיני שנפגע בפעולת איבה, להגדרתך, ויכול לקרות כזה, אני לא אומר שלא, ודאי שמבחינה משפטית זה יכול לקרות, הוא צריך "ליהנות" מאותם הסדרים פנימיים בתוך הרשות הפלשתינית שהיום היא כבר הרבה מעבר למה שהיא היתה לפני שנה-שנתיים בעקבות הסדרי אוסלו. היא צריכה לעמוד ולפצות אותו כשם שממשלת ישראל מפצה נפגע פעולת איבה שנפגע מפלשתיני או מפלשתינים בתוך מדינת ישראל, ועד לרגע זה היא לא תובעת מהרשות הפלשתינית שיבוב, קרי – תביעה חוזרת.

אני אומר את הדברים גם על רקע העובדה שאני יודע שבפרקליטות – ואולי כדאי פעם לקיים דיון על הנושא הזה – הצטברו, בעיקר מתקופת האינתיפאדה, הרבה תביעות או טענות של פלשתינים שנפגעו במהלך תקופת האינתיפאדה, והם טוענים שהאחריות לפגיעה שלהם מוטלת עלינו. אני כרגע לא נכנס לשאלה אם אכן האחריות היא שלנו, כי האינתיפאדה התחילה כפי שהתחילה. זו שאלה מאוד מסובכת – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני יכול להעיר משהו?

אלי גולדשמידט (העבודה):

תרשה לי לסיים. אחרי זה אתן לך, אם היושב-ראש ירשה.

בתקופת האינתיפאדה – כל מקרה הוא מקרה שצריך להיבדק לגופו. אנחנו מכירים את הרעיון, שבמשפט בודקים את העובדות הספציפיות של כל מקרה ומקרה. אבל אי-אפשר היום, כל זמן שהרשות הפלשתינית אינה לוקחת אחריות, שהמשמעות שלה – ואני לא מביע פה עמדה פוליטית אלא להיפך, אני נותן בזה ביטוי למעמד המיוחד של הרשות הפלשתינית, שלא היה קיים בעבר – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

יש לך טעות בסיסית. ממה נובעת האחריות של המדינה? מעצם העובדה שהמדינה צריכה לדאוג לביטחונם של האנשים שנמצאים בתחומה. לכן אנשים שנפגעים בתחומה של מדינת ישראל, זו אחריותה של מדינת ישראל. אנשים שנמצעים בתחומה של הרשות הפלשתינית, זו האחריות של הרשות הפלשתינית.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אז מדוע נפגעי האינתיפאדה מגישים תביעות?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

אני מתווכח אתו, לא אתך.

יש היגיון מסוים במה שאתה אומר. תבוא הנה ותגיד, מה לכם נפגעי האינתיפאדה כי תלינו? נפגעתם בשכם, נפגעתם בג'נין — —

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אז לא היתה רשות פלשתינית.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אבל היום יש רשות פלשתינית. גם מדינת ישראל, כשהיא קמה, היא נטלה אחריות למה שהיה קודם.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

היה שם המושל הצבאי, לא היתה רשות פלשתינית. מי שהיה אחראי זה השלטון הצבאי. לא היתה רשות פלשתינית.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת טלב אלסאנע, בואו נאמץ כולנו יושר אינטלקטואלי בוויכוח הזה. אני חושב, שצריך לפצות את מי שנפגע, וצריך למצוא מקור לפיצויים, ובוודאי אם הנפגע הוא אדם תמים וחף מפשע. אם פלשתיני חף מפשע נפגע, צריך שיפצו אותו. כשם שמדינת ישראל מגבה היום את אזרחיה נפגעי פעולות האיבה, תתכבד הרשות הפלשתינית ותפצה מהכספים שיש לה, מהכספים שהיא מקבלת היא תפצה תושבים שלה, נתינים – אני לא רוצה כרגע להגדיר כי זאת שאלה מדינית; שהיא תפצה אותם. למה אתם דורשים את זה רק ממדינת ישראל, ואתם, דווקא אתם – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

קודם שתכניס לבית-סוהר – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

חבר הכנסת ריבלין, לא רציתי להפוך זאת לוויכוח פוליטי, כי לא זה העניין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת אלסאנע הפך זאת לוויכוח פוליטי, ואתה נגרר לוויכוח הפוליטי.

אלי גולדשמידט (העבודה):

הוא פתח בוויכוח פוליטי, ואני עונה לו כמשפטן. אני אומר, שלשיטתך ולתפיסתך, לתפיסת העולם הפוליטית שלך, אתה צריך לדאוג לכך, שנפגעי האינתיפאדה יפוצו על-ידי הרשות הפלשתינית כשם שנפגעי פעולות האיבה היהודים מפוצים על-ידי ממשלת ישראל. תודה רבה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ד' תיכון:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, עד כאן.

חבר הכנסת מאיר שטרית – איננו. חבר הכנסת עמיר פרץ – איננו. חבר הכנסת מיכה גולדמן, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת חיים רמון. אם הוא לא יהיה – חבר הכנסת אורי אור, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת סאלח סלים, שהיה ואיננו.

מיכה גולדמן (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, אני רואה בהצעת החוק דרך נכונה שמאפשרת לנפגעי פעולות איבה להתמודד בצורה נכונה. היא מאפשרת גם לשנות את החוק הקיים היום למשפחות נפגעי צה"ל ולהעביר את הסמכות הקיימת באותו חוק לשר הביטחון. כאן אנחנו מאפשרים לשר העבודה והרווחה ולנציגו לטפל בנושאים. אני רואה חשיבות נוספת בכך שזה גם מאפשר לגוף יציג לפעול רק בתנאי אחד, והוא שהנפגע או המשפחה לא הודיעו תוך 60 יום על הניכוי החודשי. גוף יציג כזה יכול לפעול בצורה נכונה כדי לעזור, לסייע.

שנים רבות מאוד טרם הקמת המדינה וודאי שלאחר הקמתה היו לנו, לצערנו, לא מעט נפגעים אזרחי מדינת ישראל שזכאים לתגמולים, עקב הפעולות האיומות האלה ועקב הסבל הקשה של הנפגע ושל בני המשפחה, ואנחנו חייבים לסייע, לעזור. אנחנו חייבים לקבוע מסגרת מסודרת כדי שנוכל לסייע להם.

אני חושב, שהחוק הזה מסדיר את הדברים בצורה נכונה, בצורה הוגנת. הוא מאפשר להקים גוף יציג על-פי קריטריונים ברורים שנקבעים על-ידי שר העבודה והרווחה, בפרסומים. אנחנו יודעים, שיש כאן תהליך – למעשה, חוק זה הוא תיקון של חוק שחוקק ביסודו ב-1968, נעשו תיקונים ב-1995, ועכשיו עושים עדכון ל-1997.

כל הנמצאים כאן, בלי הבדל אופוזיציה וקואליציה, תומכים, בוודאי, בחוק הזה. זה מסוג החוקים שבהם אנחנו מרגישים שחובתנו לעזור כדי להכניס סדר ולסייע לאותן משפחות.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת חיים רמון – איננו. חבר הכנסת אורי אור – איננו. חבר הכנסת סאלח סלים – איננו. חבר הכנסת רענן כהן – לא נמצא. חבר הכנסת מיכאל קליינר – לא נמצא. חבר הכנסת סילבן שלום – איננו. חבר הכנסת עמנואל זיסמן – איננו. חבר הכנסת גדעון עזרא, בבקשה.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

כבוד היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני בהחלט תומך בחוק. אני מבקש להדגיש נקודה אחת, שלאחרונה הגיעו אלי פניות מספר לגביה. יש אנשים שהם ספק נפגעי פעולות איבה ספק נפגעים של פעולת שוד כזאת או אחרת. לפני שבועיים היה מקרה כזה בירושלים, היתה הערכה שמדובר בפעולת איבה, אבל אין ביטחון בכך.

אני מבקש להוסיף לחוק הזה תשובה על השאלה מה קורה במקרים המוטלים בספק וכיצד קובעים את ההחלטה בכל מקרה ומקרה. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת בני אלון, בבקשה.

רבותי, מדובר בניכוי דמי חבר לטובת ארגון יציג, וזה דבר שמעורר מחלוקת. אפילו בחוק ביטוח בריאות ממלכתי זה עורר סערה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, אני רואה בחוק הזה, שאני מתאר לעצמי שיעבור היום בקריאה הראשונה, פירעון חוב של כבוד – – –

רפאל אלול (העבודה):

החוק כבר קיים.

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת רפי אלול, תן לי את הקרדיט – – –

רפאל אלול (העבודה):

אני מתנצל.

בנימין אלון (מולדת):

אני רואה בזה פירעון חוב של כבוד. מכבדים אותנו בנוכחותם אנשים שנפגעו. אף לא אחד מהם רצה להיות חבר בסקטור הזה. אף לא אחד מהם השתוקק להיות באיגוד המקצועי הזה שמבקש עכשיו 60 ש"ח מחבר, אלא אם כן מישהו יתנגד ויודיע על כך תוך 60 יום.

מדובר כאן בהתייחסות ממשלתית, בהתייחסות של הכנסת, בהתייחסות ממלכתית מכובדת שמבינה שאין כאן קבוצת לחץ. אין כאן ארגון יציג שיש לו אינטרסים אגואיסטיים משלו, אין כאן ארגון מפלגתי. יש כאן נפגעים של פעולות איבה, של אויבים. יש כאן נפגעים מכל המגזרים. אני רואה כאן את ידידי דב קלמנוביץ, את המשורר ארז ביטון, את זאב פריגל, את סמדר הרן, את אילנה רומנו, לילי גלוטמן, משפחת קלינגר, אברהם סלמי, דוד קליין. פעולות שונות, מקומות שונים. המכנה המשותף היחיד – זה החוק, כהבנתי, חבר הכנסת אלול – שאנחנו נבין ממלכתית, שהמדינה מכירה בארגון, שהוא לא וולונטרי – איש מהם לא התנדב להיות בארגון הזה – מכירה בו כארגון שידאג לכבודם של הנפגעים.

לא מדובר פה באיזו חיה שנדרסה בכביש, והחיים נמשכים כמסלולם, איש לא שם לב, סילקו את הגוויה והלכו. לא מדובר פה בדבר שבתפיסה פטליסטית אפשר לתפוס אותו כמשהו שקרה ודי. מדובר באנשים שהמעורבות שלהם בחיי המדינה היא מעורבות גדולה, מעורבות שעל חלקם היא נכפתה, אולי, והם היו מעדיפים לחיות את חייהם הפרטיים. אני רואה בהתארגנות שלהם, בעבודה השתדלנית שלהם להשיג את החוק הזה, בהכרה שניתן להם כאן היום כארגון מייצג עם כל המשמעות של זה, פירעון של חוב של כבוד. הרבה פעמים הכבוד, לדעתי, הוא מלת המפתח ולא הכסף. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אבי יחזקאל – איננו. חבר הכנסת רחבעם זאבי – איננו. חבר הכנסת פני בדש – איננו. חבר הכנסת שאול יהלום – איננו. חבר הכנסת רפי אלול, בבקשה.

רפאל אלול (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, ברשותך, חבר הכנסת בני אלון, לא רציתי להגיש הסתייגות נגד החוק, רציתי שנבדיל – החוק של נפגעי פעולות איבה התקבל בכנסת מזמן, וכבר אז מילאו את החוב, כי חשבנו שיש צורך להסכים על החוק הזה, ואני חושב שהיתה הסכמה של כל חלקי הבית. מה שעולה לדיון היום הוא נושא עקרוני מאוד – לאפשר לאותם אנשים להתארגן כמו ארגון נכי צה"ל או כל מיני ארגונים מהסוג הזה. אני חושב, שאנחנו צריכים לחייב שיהיה להם ארגון, כי כשזה מגיע לדמים ולוויכוח על נושא כספים צריך מי שייצג אותם לא מטעם הממשלה.

ההצעה של חבר הכנסת נסים דהן, כאילו זה קשור בדרך זו או אחרת לממשלה, היא לא טובה, לצערי הרב. אולי אפשר להוסיף סכום קטן בעניין הזה, אבל צריך להיות גוף שאכן יתמודד ויתעמת, אם צריך, עם הביטוח הלאומי, עם משרדי הממשלה.

אם נקבל את הצעת החוק הזו – ואני חושב שהצעת החוק הזו אכן תעבור – זה ייתן אפשרות לגופים נוספים לפעול באותה רוח. אני מצטער על כך ששר העבודה והרווחה איננו כאן, כי זה חוק שהוא הגיש – יש לא מעט גופים במשרד העבודה והרווחה שאין להם אפשרות להתקיים. לדוגמה, אקי"ם, גוף שעושה פעילות ברוכה מאוד, או "שמע", ארגון לכבדי שמיעה, או ארגונים נוספים, שאין להם שום אפשרות להתקיים. החברים לא משלמים, ואז אין מי שיילחם למען הזכויות שלהם.

אני חושב, אדוני היושב-ראש, שטוב נעשה אם יהיה דיון, איך עוזרים לאותם ארגונים להתקיים, כי הארגונים האלה מייצגים, למעשה, עשרות אלפי חברים, הם פועלים בשמם ולמענם ונופלים בעיקר בגלל הטיפול היומיומי והקושי שלהם להתקיים. הגשתי פעמיים הצעה דרך הלובי החברתי, שוועדת הכספים, במסגרת אישור התקציב, תאשר תקציב נפרד לאותם ארגונים, וזה ילך בצורה מסודרת על-ידי בדיקה של רואה-חשבון. זה גם יכול לפתור את הבעיה שאתה העלית. אני חושב, שכדאי שנביא זאת פעם נוספת לדיון בוועדת הכספים, כי יש לא מעט ארגונים מהסוג הזה.

שאל עמור (הליכוד-גשר-צומת):

בינתיים לקחו את הכסף שלהם.

רפאל אלול (העבודה):

נכון. אישרו את הכסף הזה ולא לקחו אותו, והעבירו אותו לדברים אחרים. צריך שיהיה סכום אחד שוועדת הכספים תאשר לארגונים שעוזרים לאותם ארגונים חברתיים להתקיים. הגוף הראשון שצריך, לדעתי, לקבל סיוע הוא הגוף שיושב כאן היום. אבל עד אז אני מעדיף שירד סכום מסוים מאותן קצבאות על מנת שיוכלו לפעול למען הזכויות שלהם. אני אומר לכם, כמי שמכיר את הדברים לפני ולפנים, שיש צורך בגופים האלה, כי לא תמיד פקידי הממשלה מכירים את הנושא ולא תמיד פקידי הממשלה רכים אל אותם אנשים שמבקשים את הסיוע שלהם.

אני מחייב את הצעת החוק הזו. אולי מההצעה הזו נלמד לעזור ללא מעט ארגונים שיבואו לדיון כאן, וביניהם ההסתדרות, וזו תהיה שאלה כבדה מאוד. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אברהם הירשזון – איננו. אחריו – חבר הכנסת אופיר פינס, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת ראובן ריבלין.

אופיר פינס-פז (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, מצד אחד, אני חושב, שהכנסת עושה היום מעשה נכון, היא מציעה את התיקון בחוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה. מצד שני, אני מציע לכולנו לנסות ולהיכנס למכניזם שהביא לתיקונים האלה. אני גם קיבלתי כמה ניירות ומכתבים מהקבוצה הזו. אם אנחנו עוסקים היום בקבוצה שצריכה להיות בבת עינה של החברה הישראלית, והיא חשה, מעבר לתחושות הכאב, גם תחושות של קיפוח, אני חושב, שזו תעודת עניות לחברה הישראלית. אינני בטוח שהחוק הזה ישפר את הדברים; אני רוצה לקוות שכן.

אני רוצה גם להזהיר את כולנו – אני בטוח שחלקנו ודאי מנוסים בכך – מעניין הארגונים היציגים. בקבוצות שהחליטו להתארגן באופן וולונטרי, לאחר שיש ארגון אחד נוצרים, לא פעם, פיצולים ופיצולי

פיצולים והתארגנויות נוספות. אני כבר ראיתי בנושאים האלה לא מעט מאבקים ציבוריים שגלשו לפסים מאוד לא נעימים, שלא לומר מכוערים, והם אפילו הסבו, לפי דעתי, נזק לאותו ציבור שצריך להיות מיוצג. יש לכך דוגמאות למכביר, יש מאבקים קשים בין ארגוני הנכים, יש מאבקים קשים בין ארגוני העולים, יש מאבקים קשים בין ארגונים וולונטריים שונים. גם כאן הייתי מציע להיות ערים לעניין. אני לא יודע כיצד העניין נבנה; אני מקווה ומאמין, ששר העבודה והרווחה נתן דעתו לעניין ובנה זאת על קרקע מוצקה ואיתנה. אני מניח, שגביית דמי החבר, או ניכוי דמי החבר הוא חלק מהמנגנונים שאמורים לתת יציבות ומעמד לארגון היציג של נפגעי פעולות האיבה.

אני רוצה לקוות, שתצא קריאה מהבית הזה, שלא נדע עוד צער, ושהמעגל הזה לא יתרחב, ושהמשפחות עצמן תצלחנה להקהות את תחושת הכאב לפחות בכך שלא ימשיכו להרגיש מקופחות וסובלות. אני מקווה שהכתם הזה על מצחה של החברה הישראלית יימחק.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת ראובן ריבלין, ואחריו – חבר הכנסת צבי הנדל.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני יושב-ראש הכנסת, כנסת נכבדה, לפני שנדון בהצעת החוק החשובה הזאת אני חושב, שאי-אפשר לעבור לסדר-היום מבלי שנשיב דברים על דבריו של חבר הכנסת אלסאנע, אשר ביקש בהזדמנות זאת לבוא חשבון עם העם היהודי והעם הישראלי בכל מה שקשור להגדרת המלה טרור.

העם היהודי, שסבל יותר מכול מטרור – טרור אישי וטרור לאומי – יודע עד כמה איום הוא הטרור כלפי כל אדם באשר הוא, ללא הבדל גזע, דת ולאום. עם זאת, אינני מסכים עם הניסיון להשוות את פעולות הטרור של יחידים אשר פעלו בשטח מדינת ישראל כלפי אנשים מהעם הערבי לאותן פעולות טרור אידיאולוגיות אשר נעשות על-ידי אנשים הבורחים לערי מקלט, הערים הנמצאות בשליטה של הרשות הפלשתינית; נכנסים לבית-משפט כאילו נכנסו לבית-בידור, יוצאים שפוטים ולא מרצים כל עונש. אי-אפשר להשוות זאת להתייחסותה של החברה הישראלית לאותם רוצחים שעליהם דיבר אלסאנע, רוצחים שפלים של אנשים מהעם הערבי אשר יושבים מאחורי סוגר ובריה לכל חיהם כאסירי עולם, כפושעים. אי-אפשר להשוות את מעשיהם של אנשים אלה לאותן פעולות טרור שנעשו על-ידי אנשים מסיבות אידיאולוגיות, "ג'יהאדיים", "שוהאדטים".

בכנסת ישראל ובעם ישראל ובעם הישראלי, הכולל יהודים וערבים, לא מן הראוי שבאותו הבל פה נאמר דברים כאלה. אבל היום הכול מותר, כמובן, היום הכול אפשר, וחבל – משום שנגזר עלינו לחיות יחד וחייבים אנחנו לחיות יחד וצריכים אנחנו להבדיל כאן בין הדברים.

אשר לחוק, אדוני היושב-ראש, אני יודע שאנחנו, אנשי התנועה הליברלית, חושבים, שלא מן הראוי שנכפה על אדם להיות בארגון יציג. בדרך כלל, כך דברים אמורים, אבל יש מקרים יוצאים מן הכלל, והיוצא מן הכלל במקרה זה בולט לעין. היוצא מן הכלל במקרה זה הוא כל כך מתבקש, היוצא מן הכלל במקרה זה הוא כל כך הכרחי, כי כאן מדובר במשפחות ובנפגעים שנמצאים לפעמים בחוסר

אונים רק עקב השוק שהם נמצאים בו, המצב שהם נמצאים בו דקה אחרי אותו רגע איום ונורא שבו הם נפגעו בפעולה שנפלה על ראשם מבלי שיכלו לצפות, לחזות או לראות אותה דקה לפני שנפגעו.

אומנם מדובר פה בכפייה כביכול מבחינת החוק, כי אנחנו אומרים לאדם: אתה חבר בארגון יציג כל עוד הבעת את אי-רצונך להיות בארגון זה. ואכן, סעיף 3(ה) בא ומציין במפורש, שיכול אדם המבקש או מסרב להיות חבר באותו ארגון או תחת כנפיו של אותו ארגון יציג לבוא ולומר זאת, ונדמה לי שלא יהיה אדם כזה. ואם יהיה אחד או שניים, הרי שהדרך פתוחה בפניהם.

כאשר שני העקרונות האלה עומדים זה מול זה, אני בעד העיקרון לתת את כל העזרה, את כל היכולת לפעולה לאותו ארגון יציג שחבריו נמצאים כאן אתנו היום. הלוואי שלא תגדל משפחתכם והלוואי שלא ייתוספו עוד לעולם חברים נוספים לארגון שהוא כל כך מחויב המציאות. אני אתמור בחוק זה בהצבעתי כאן. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת צבי הנדל. אחריו – חבר הכנסת חיים דיין. בבקשה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, חברי מנפגעי הטרור ומשפחותיהם, הרב קוק אמר רעיון אדיר בשלוש מלים: אין קוטן בגודל. המשמעות של המלים היא, שכל מהלך גדול מורכב מהמון פרטים קטנים, ואל תזלזל בדברים הקטנים כי יחד הם מהווים את המהלך הגדול.

לכאורה, זה פרט קטן, פרט של ארגון יציג לנפגעי טרור. כחבר במושב גני-טל שבגוש-קטיף וכמי ששימש ראש מועצה אזורית באזור שידע טרור לשובע, אם אפשר לומר כך – די היה לפגוש אנשים ימים או שבועות בבית-X שנדקרו בסכין בגב, יש לא אחד ולא שניים כאלה. פיסית, לכאורה, אחרי חולים העניין נגמר. אבל רק אחר כך, כשהוא חוזר הביתה, מתחיל מאבק של שנים עם הידרדרויות נפשיות כאלה ואחרות, עם בעיות בתוך המשפחה ועם הילדים, אחד לאחד. אין מקרה אחד שבו נרפא הבן-אדם אחרי שנה, שנתיים, שלוש או ארבע שנים, גם אם בתחילת הדרך נראה לכאורה כי גופנית הבעיה נפתרה. הפרטים הם רבים.

הפרט הזה, לאפשר גוף ייצוגי שמכיר את פרטי הפרטים ואת הנפשות הפועלות, יודע מה עובר על משפחה מהסוג הזה, מה קורה לילדים, איזו תמיכה צריך לתת לילדים שחייבים ליווי פסיכולוגי, וכשאני בא לביטוח לאומי אומרים: אבל הם לא נפגעו. לך תסביר להם כמה הילדים האלה נפגעו. רק ארגון יציג שמכיר את המצב לפני ולפנים, מכיר את החברים ואת פרטי הפרטים, יוכל לעזור לנו, לבית הזה, לעשות דבר שלהערכתי לא יהיה עליו ויכוח – לתקן תקנות וחוקים בפרטים הקטנים בעינינו שהם ענקיים בעיניהם. אם נצליח בזכותם לעשות את התיקונים האלה, זה יהיה שכרנו. תודה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת חיים דיין. אחריו – חבר הכנסת אפי אושעיה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, נציגי המשפחות נפגעות פעולות האיבה, מונח כאן בפני מסמך של הרבעון הסטטיסטי של המוסד לביטוח לאומי, מינהל המחקר והתכנון. כשאני מסתכל על הנתונים השנתיים, כמה מצטרפים מדי שנה לתביעות כתוצאה מפגיעה של פעולות איבה, אני נדהם לגלות, שבמדינת ישראל הנתונים קופצים מדי שנה לא בעשרות אלא במאות אנשים. בשנה שעברה, ב-1995, הצטרפו למשפחה הגדולה הזאת 872 נפש, לפי חלוקה של אחוזי נכות, בין 5%-ל-100% נכות לכל אחד.

אני יודע, שכל מי שנפגע בצורה זו או אחרת תיכף מחפש קורת גג של ארגון שאליו הוא אמור להשתייך, אם אלה ארגוני הנכים, ארגוני החירשים, ארגוני העיוורים, נפגעי פעולות איבה ומלכ"רים למיניהם.

רק השבת קראנו עד כמה קשה המצוקה של נהגי "אגד" לאחר שנפגעו בקו 18 וכמה ירדה רמת ההכנסה שלהם. המספר הזה הולך וגדל, לצערי הרב. אנחנו רוצים לעזור לאותן משפחות בכל מיני חוקים, תקנות וסיוע תקציבי מהמדינה. אנחנו שואלים איפה להשקיע בנושא של גמול סיעודי, בשירותים מיוחדים, בקצבת ניידות לנכה שנפגע וצריך לקבל עזרה עד שתיקבע הנכות הקבועה שלו, הבטחת הכנסה למשכורת שנפגעה, טיפול ביתומים, בהוצאות קבורה, לא עלינו – זה בכל זאת קרה – שיקום כללי, טיפול רפואי נפשי. החלוקה בטיפול היא כל כך גדולה עד שלפעמים אני שואל את עצמי בכאב לב איזה סעיפים אפשר למצוא על מנת לעזור לאותן משפחות.

אני שמח שסוף כל סוף גם הנושא החשוב הקטן הזה, דמי חבר לטובת ארגונים מסוימים, יקבל מיסוד בחקיקה על מנת שגופים כאלה ואחרים לא יתפלגו. אתן לכם דוגמה פשוטה – ארגון החירשים במדינת ישראל, שמקבל תרומות, התרומות האלה באות היום למשרד החינוך, והמשרד מחלק אותן לכל העמותות והארגונים הקטנים. כנ"ל לגבי דמי חבר לטובת הארגונים, ארגוני נכים ונפגעי פעולות איבה. אני חושב שצריך למסד את זה. אני חושב שצריך לקבוע מחיר מסוים, עד כמה אפשר לקחת מנכה. צריך לזכור שהיום נכה, בתקופת הנכות שלו, מקבל לפעמים הבטחת הכנסה בגובה קצבת נכות של 1,200 שקל.

אני חושב שיש מקום לתמוך, ואני מקווה שלמשפחה הזאת לא יצטרפו עוד חברים. תודה רבה.

היו"ר ד' תיכון:

תודה. חבר הכנסת אפי אושעיה. אחריו – חבר הכנסת שבח וייס.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, מהצעת החוק אני למד, שאין מדובר היום על הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה, כי התגמול מוסדר בחוק והכול מוסדר. מדובר על גבייה של מס ארגון לצורך הקמת הארגון הזה.

אילו החוק הזה לא היה בקריאה ראשונה, הייתי מצביע נגד, אבל אני מניח שבועדה שבה אני חבר נוכל להכניס את התיקונים הנדרשים, משום שהסכום, למשל, איננו מוגדר. כתוב שהשר יקבע את הסכום. אני סומך על השר הנוכחי; אני לא יודע אם יהיה שר אחר, איזה סכום הוא יקבע, כמה הוא יקבע, האם הסכום הזה ייקבע באופן שרירותי – ואז מי שמקבל תגמול של 500 שקלים ישלם מס כמו זה שמקבל 5,000 שקלים, למשל? האם התשלום יהיה דיפרנציאלי, כן או לא?

נסים דהו (ש"ס):

מדברים, בינתיים, על סכום אחיד – – –

אפי אושעיה (העבודה):

זה ששיש סכום אחיד – זה לא מקובל עלי. אני חושב, שמי שמקבל כמה מאות שקלים, דינו לא צריך להיות כדין זה שמקבל אלפי שקלים. לכן צריכה להיות חלוקה על בסיס דיפרנציאלי, על-פי ההכנסה של כל אחד. לצערי הרב, התגמול הזה הוא בהתאם לאסון שקרה לכל אחד, אבל החלוקה צריכה להיות באופן צודק.

מעבר לזה, אני מתנגד באופן נחרץ לכך שמישהו ינסה לכפות על מישהו חברות בארגון וולונטרי כלשהו. זה נכון שאדם שלא ירצה יצטרך להצהיר בתוך 60 יום בפני המוסד לביטוח לאומי שהוא לא מסכים שהארגון היציג שמייצג אותו יוכל לגבות את הסכום מתוך הקצבה המגיעה לו מהביטוח הלאומי. למה שלא יהיה ההיפך? מי שרוצה שינכו את הסכום מכספו, ילך ויודיע לביטוח הלאומי: מסכים אני להצטרף לארגון הוולונטרי, כי הארגון הזה הוא וולונטרי, ולא לכפות בחוק דבר על אדם, שלא מספיק שנפגע פעם אחת בפעולת איבה קשה, רצחנית, שהרסה אותו ואת משפחתו, גם יצטרכו לכפות עליו כפייה מהסוג הזה.

אני בעד התארגנות של גוף כזה, אני חושב שיש לזה חשיבות יוצאת דופן גם לנוכח הנסיבות שהביאו להתאגדות של האנשים הללו. אני חושב שצריך להושיט להם כל עזרה ארגונית ואחרת. אני לא חושב שצריך לעשות זאת בשיטה המוצעת בחוק, במיוחד שהארגון היציג, לא נאמר שהוא ייבחר על-ידי נפגעי פעולות איבה, למשל. זאת אומרת, אלה שנפגעו, הם יבחרו את הארגון היציג שלהם. כתוב שהשר יחליט מי הוא הארגון היציג, ואם השר יחליט מחר שמי שיכול להיות הארגון היציג אלה רק נפגעי פעולות איבה חובשי כיפות, או בעלי זקנים, או לא חובשי כיפות ובעלי זקנים, או כל מיני אנשים כאלה או אחרים, על-פי מפתח פוליטי כזה או אחר – מדוע שנפגעי פעולות האיבה לא יבחרו בעצמם את הנציגים שלהם?

אדוני היושב-ראש, אני אצביע במליאה בעד הצעת החוק, ואני אפעל בקרב מליאת חברי ועדת העבודה והרווחה להציע את שורת התיקונים שדיברתי עליהם ותיקונים אחרים שאני חושב שמן הראוי שיוכנסו להצעת החוק הזאת. תודה רבה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת אפי אושעיה. אני מזמין את חבר הכנסת שבח וייס, בבקשה. אחריו, אחרון – חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה.

שבח וייס (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני עליתי לדוכן כדי לבטא בעצם סוג של השתתפות ביגונם של אנשים שהם בין נפגעי המלחמות שלנו.

ברור לגמרי שהחוק הזה יאושר, הוא נראה על פניו כל כך נחוץ, כל כך נכון, כל כך מתקבל על הדעת, אני חושב שגם כל כך מוסכם, וגם לא חשבתי שבהזדמנות זאת כדאי לעשות חשבון כולל על מהות הטרור וסוג הטרור. הדברים מורכבים, עמוקים מאוד, טראגיים ויורדים לשורשי החוויה שלנו פה ולחבלי הבנייה של מדינת ישראל וההתארגנות של האזור לקראת העתיד.

אנחנו בעידן של תהליך שלום מומרץ. יש יותר מתחושה שהתהליך ינוע קדימה. יש יותר מתחושה ואמונה, שככל שיתפתח השלום ויהפוך לחוויה משותפת כאן, בטווח הרחוק יותר יפתחו פעולות האיבה.

אני יודע שהדרך להמשך התהליך זרועה עדיין בפיגועים, זרועה עדיין בפוטנציאל לא קטן של פעילות של גורמים שירצו לשבש את התהליך הזה. אני מקווה שלא יעלה הדבר בידם, מכיוון שנוסף על הפגיעה הקשה, הקטלנית, הנוראה במשפחות, בנשים, בילדים, בגברים, באנשים שהם לא בחזית הקרב, יש פה כמובן גם נזק נורא להמשך תהליך השלום. אני יודע שאנחנו לא יכולים לעזור הרבה למי שעולה על אוטובוס ולא חוזר, אנחנו לא יכולים לעזור הרבה למי שמאבד שם את כל משפחתו, אנחנו לא יכולים לעזור הרבה למי שעולמו חרב, ויש אין סוף דוגמאות נוראות ואיומות בכל הזמנים.

אני רואה בהתערבות של הכנסת בעניין זה – דבר שאפשר, דרך אגב, לפי דעתי, להסדיר ברמה אדמיניסטרטיבית – עוד ביטוי של השתתפות בכאב, באבל, באסון של מי שנקלעו שלא מרצונם לטרגדיה מחרידה והחברה הישראלית חייבת להם כל כך הרבה.

מלה אחת בכל זאת לחוק עצמו. למודי ניסיון אנו – האסונות נשכחים, לביורוקרטיות יש איזו רוטינה משלהן. לא הייתי רוצה לתאר את זה כאטימות לב. יש איזה כובד בביורוקרטיות, יש חשש לעשות אולי מעשה שלא יעשה. לרוטינות האלה יש חשיבות, אבל הרוטינות האלה לפעמים יוצרות דימוי או מציאות של אטימות, של קשיחות ושל הערמת קשיים שלא לעניין. ככל שיתקרב יום השלום, יש סכנה שאנחנו נשכח את כל מי שהקריבו את הקורבן הקשה, הקטלני, המייסר, הטראגי ביותר למען השגתו, ולכן הארגון הזה חשוב וחשוב שנעזור לו להתקיים ולפעול כפי שנחוץ. תודה רבה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת שבח וייס. אני מזמין את חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. אחריו ישיב שר העבודה והרווחה, חבר הכנסת אלי ישי.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

יש לי הצעה לשונית. במקום משא-ומתן מומרץ אפשר להגיד היום: משא-ומתן מעובד, שיהיה בו גם עבודה – – – וגם עיבוד על-פי אסכולה חדשה, ואת פרס תשאיר במקומה – – –

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה חבר הכנסת זאב בויס. בבקשה, חבר הכנסת דהאמשה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, אני רוצה להודות לחבר הכנסת שבח וייס, שסוף סוף פרע את חובה של הכנסת והזכיר את תהליך השלום. הוא הזכיר שאנחנו צועדים לעידן חדש, זה בדיוק מה שכל הזמן פיעם בי. ולכם, חבר הכנסת ריבלין וחבר הכנסת צבי הנדל, אליכם אני פונה; אגב, אל תרימו קול. הסתכלתי ושמעתי דברי הרס פה, לא ענית, לא קטעתי אתכם.

אין להבחין בין טרור לטרור ואין להבחין בין נפגעי טרור. אם אתה רוצה להבחין בין אלה שעושים את הטרור, את הפגיעות הקשות ביותר אפילו, ההבחנה לא תהיה לטובת ההשקפה שלך, שים לב. אתה רוצה להשוות את גולדשטיין ואת עמי פופר ואת כל האחרים, גם אם הצד השני – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אל תענה לי עכשיו, בוא נשמור על תרבות דיבור – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

— — — לא עניתי לך. נשמור על תרבות דיבור. ממילא התדמית של הכנסת היא בכי רע. אתה יושב שם וקורא — — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

שים אותם בבית-סוהר. למי אתה קורא כך? כך אתה שומר על תדמיתה של הכנסת? זאת הדמוקרטיה שאתה דוגל בה?

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר ח' דיין:

— — — חבר הכנסת ריבלין — — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

את מי לשים בבית-סוהר? למי אתה קורא? שישימו חבר כנסת בבית-סוהר? זאת תרבות דיבור?

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

— — — מה התקפת המוסר הזאת? — — —

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ככה אנחנו תורמים לשיפור תדמיתה של הכנסת? מה אתה צועק צעקות כאלה?

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת בויס. חבר הכנסת ריבלין.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

בואו נפנה לתרבות דיבור נכונה ותתחיל להקשיב. בואו נשמע כולנו גם דברים קשים. נקשיב להם, נאזין. תעלה עוד מעט ותענה לי, כמו שאני עונה לך עכשיו. זאת תרבות נכונה. עד היכן הגיעו כדי לשמור על תדמיתה של הכנסת.

בואו נתרום לשיפור התדמית הזאת. לא צריך להבחין בין נפגעים, חבר הכנסת ריבלין.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דהאמשה – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כל הנפגעים הם גם נפגעים. כל הפוגעים הם גם פוגעים. אם נצטרך לפשפש בציציות, אז יש פוגעים פחות ופוגעים יותר. יש פוגעים שיש להם איזו טענה אפילו אם אתה לא מסכים לה, ואומרים לך: אנחנו פגענו, מפני שאדמתנו כבושה וחירותנו נשללה וישבתם על גבנו.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

למי אתה אומר את זה?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

חוצפה. אתה לא מתבייש? – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

ויגידו לחבר הכנסת צבי הנדל: עד היום אתה ממשיך לשבת על אדמתנו, על גופותינו. מה יש לך בגוש-קטיף, חבר הכנסת הנדל? רוצים לפגוע – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

זו הארץ שלי.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

יגידו לך בריש גלי: זו לא הארץ שלך, זאת הארץ שלהם.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

מה שיש לנו ביפו – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זאת הארץ שלהם, גם לפי חתימת הממשלה שאתה יושב בה. גם לפי חתימת נתניהו זו הארץ שלהם. אנחנו פועלים לכיוון של שלום, לכיוון של פיוס.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא שלום – – –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

רוצחים – – –

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת דהאמשה – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

זאת גם הארץ של העם הפלשתיני. אתם תודו, וחתמתם על זה. חבל על הצעקות, זה לא יביא שום דבר, זה לא ישנה את העובדות. זאת ארץ ששני העמים חיים בה. חבל לצעוק. במקום לצעוק – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דהאמשה, באסלאם הם שהידים ואצלנו הם רוצחים?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

– – ולא לראות את המציאות ולחיות בהזיות, בואו נצעד באומץ לב לשלום, לשוויון, לעידן אחר. אל תמשיכו לרמוס את הזכויות של האחרים, כי מזה לא יוצא טוב.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אתה קורא להם שהידים.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אני קורא להם מה שאני מבין ואני קורא נכון. אני קורא את הדברים הנכונים.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אל תטיף לנו מוסר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אם אתה חוזר לשפיות אתה תראה שאני מדבר נכון. בואו נצעד לשלום ולא לטרור ולא נבחין בין נפגעים לנפגעים, ונגיד: ברוך השם שעלינו על דרך השלום, דרך של הפסקת טרור; ברוך השם שבזמן האחרון יש פחות טרור. על זה צריך לדבר, ולזה צריך לייחל – –

בנימין אלון (מולדת):

חבר הכנסת דהאמשה – – –

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת אלון, אני לא צריך את העזרה שלך.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

– – – ולא לחזור כל פעם להזיות, ולא לצעוק, ולא לדרוש לשים חברי כנסת בבית-סוהר, חבר הכנסת ריבלין – – –

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דהאמשה – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

חברי הכנסת הם נבחרים בדיוק כמוך, אין להם פחות זכויות; גם בדוכן הזה, גם בבית הזה. לחבר הכנסת טלב אלסאנע ולכל חבר כנסת אחר אין פחות זכויות; יש להם בדיוק אותן הזכויות.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

on וחלילה – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

אל תראה את עצמך כאילו יש לך יותר זכויות.

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת ריבלין, אל תפריע לי לנהל את הישיבה. הוא סיים, ואחר כך תשב ותדבר אתו שם.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

צריך לחיות ולצעוד לכיוון של שלום ושל שוויון, ושיהיה טוב יותר. לזה אנחנו מייחלים ואת זה אנחנו רוצים להשיג. תודה, אדוני היושב-ראש.

בנימין אלון (מולדת):

— — —

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דהאמשה, אצלכם הם שהידים, ואצלנו הם רוצחים — — —

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת אלון, זאת דעתו וזה זמן הנאום שלו. אני חושב שבזה זה נגמר.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

רוצח... בית-סוהר... לא הפרעתי להם. תראה איך הם מפריעים עד עכשיו. ישבתי פה ולא עניתי להם. תעלה ותענה לי.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. אני מזמין את שר העבודה והרווחה להשיב על הדיון בהצעת החוק. בבקשה, השר אלי ישי.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, ראשית, אני שמח על המעורבות בנושא כל כך רגיש וכאוב. חבר הכנסת שבח וייס איננו פה, הוא התייחס לעניין של נפגעי פעולות איבה ואמר שזה נשכח. אני מתאר לעצמי שהוא לא התכוון למה שהוא אמר. אי-אפשר לשכוח את כל פעולות האיבה אחת לאחת; פעולות קשות מאוד, עם כאבים שמלווים אותנו לאורך כל הדרך. ודאי שהמשפחות סובלות מזה. גם

של אלה שנהרגו וגם של אלה שנפצעו. כך שאי-אפשר לשכוח את זה. מובן שכל העם אתם לאורך כל הדרך.

אני לא רוצה להתייחס לפרטי פרטים, אבל בהחלט נשמעו פה הרבה הצעות טובות, ועל חלקן, יותר נכון – רובן, קיימנו דיון במשרד, אבל לפחות צריך להעמיד כמה דברים על דיוקם.

עניין החובה של השתתפות חבר – מראש, על איש לא מוטלת חובה להצטרף. במקרה הזה אנחנו מקפידים שיישלח מכתב לכל הנפגעים, כדי שייטנו את הסכמתם מראש – כן או לא. וגם לאחר מכן, אם החליט קודם לכן שכן וירצה לבטל – יש לו תמיד הזכות לבטל.

בעניין גובה התשלום לארגון היציג – אני יכול להביא דוגמה אחת של נפגעי עבודה, שאצלם זה עניין של 10 שקלים. אני לא יודע מה קורה בקרב נכי צה"ל, אבל עקרונית זה יהיה מעוגן על-ידי התקנות שנתקין, וגם זה יישמר בצורה טובה וללא פרצות.

מובן שאני מבקש להעביר את הצעת החוק לדיון בוועדת העבודה והרווחה להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לשר העבודה והרווחה.

ובכן, רבותי חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד? מי נגד?

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת דהאמשה, למה אתה לא נשאר להצבעה?

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

עכשיו הזמן שלי לאכול ולשתות אחרי הצום. הפסקת הצום.

היו"ר ח' דיין:

סליחה, אנחנו באמצע הצבעה. חבר הכנסת דהאמשה, אנחנו באמצע הצבעה.

הצבעה מס' 2

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לוועדה – 8

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 13) (ניכוי דמי חבר לטובת ארגון יציג), התשנ"ז-1997, לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 8, אין מתנגדים, אין נמנעים. ובכן הצעת החוק תועבר – – –

יצחק כהן (ש"ס):

ההצבעה שלי לא נקלטה.

שר העבודה והרווחה א' ישי:

גם שלי.

היו"ר ח' דיין:

יש להוסיף בפרוטוקול את קולותיהם של חבר הכנסת יצחק כהן והשר אלי ישי. עוד שני קולות בעד.

ובכן, חברי הכנסת, הצעת חוק התגמולים לנפגעי פעולות איבה (תיקון מס' 13) (ניכוי דמי חבר לטובת ארגון יציג), התשנ"ז-1997, עברה בקריאה ראשונה ותועבר להמשך הדיון בוועדת העבודה והרווחה.

הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון מס' 14)

(תיקון – דמי פגיעה), התשנ"ז-1997

(קריאה ראשונה)

היו"ר ח' דיין:

אנחנו עוברים לנושא הבא בסדר-היום: הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון מס' 14) (תיקון – דמי פגיעה), התשנ"ז–1997, קריאה ראשונה. יציג את הצעת החוק שר העבודה והרווחה, השר אלי ישי, בבקשה. רשימת הדוברים עדיין לא נעולה – למי שרוצה עדיין להירשם לפני שהשר יסיים את דבריו; אני אנעל אותה רק אחר כך.

שר העבודה והרווחה אלי ישי:

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, בתיקון לחוק הביטוח הלאומי, שהתקבל לאחרונה, נקבע כי החל מ-1 בינואר 1997 לא ישלם עוד המוסד לביטוח לאומי דמי פגיעה בעד תשעת ימי הזכאות הראשונים של מי שנפגע בפגיעה בעבודה.

תיקון חוק זה נתקבל במסגרת חוק הסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנת 1997), התשנ"ז–1996, והוא נועד להקטין את ההוצאה בתשלומי הגמלאות בסכום שנתי של כ-80 מיליוני ש"ח.

נוסח החוק שהתקבל בכנסת קובע, כי המעסיק הוא זה אשר ישלם לעובדו, הזכאי לכך, את דמי הפגיעה בעד תשעת ימי הזכאות הראשונים.

קביעה זו מטילה על המעסיקים, נוסף על המימון, אף נטל מינהלי הכרוך בחישוב ובביצוע תשלום דמי הפגיעה, וכן חובה לשלם פיצויי הלנה, כאשר דמי הפגיעה משולמים לעובד באיחור.

נוסף על כך, קיים חשש שבדרך זו יתקשו עובדים למצות את זכותם לדמי פגיעה שמשלם המעסיק.

לכן, מוצע לתקן את החוק ולקבוע בו, כי דמי הפגיעה בעבור תשעת ימי הזכאות הראשונים ישולמו לעובד על-ידי המוסד לביטוח לאומי. המעסיק יחזיר למוסד את דמי הפגיעה ששילם לעובד, למעט מעביד המעסיק עובד במשק בית, שלא לצורך עסקו.

בדרך זו יושג החיסכון התקציבי המיועד, ובטחו זכויות העובדים לדמי פגיעה, ויימנע הקושי הכרוך בביצוע התשלום על-ידי המעסיקים.

על מנת לחסוך היערכות מיותרת של המעסיקים לביצוע תשלום דמי פגיעה לתקופה הקצרה שעד תחילתו של התיקון המוצע, קובעת הצעת החוק כי מועד תחילתה יהיה 1 בינואר 1997, המועד שבו נכנס לתוקף חוק ההסדרים.

רבותי חברי הכנסת, אין לי ספק כי לכולנו עניין משותף בהגנה על זכויות העובד שאתרע מזלו ונפגע בעבודתו. לכן, אני משוכנע כי תתמכו בהעברת הצעת החוק לוועדת העבודה והרווחה להכנתה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לשר העבודה והרווחה.

רבותי חברי הכנסת, רשימת הדוברים נעולה. ראשון הדוברים, חבר הכנסת אברהם שטרן, אינו נוכח. חבר הכנסת אברהם בייגה שוחט – אינו נוכח. חבר הכנסת עזמי בשארה – אינו נוכח. חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, בבקשה. אחריה – חבר הכנסת נסים דהן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בהצבעה על חוק ההסדרים אישרה הכנסת, לדאבוני הרב, את הצעת החוק הממשלתית ששינתה את האחריות של הביטוח הלאומי לגבי תשלום דמי הפגיעה לעובד שנפגע בתאונת עבודה.

השינוי הזה, שהביא לכך שהעובד יקבל מהביטוח הלאומי רק החל מהיום העשירי, ותשעה ימים הוא יקבל מהמעביד, הוא שינוי שנשלף מהמותן על-ידי משרד האוצר, בניסיון למצוא על חשבון העובדים, על חשבון נפגעי תאונות העבודה, עוד איזה מקור תקציבי לכיסוי גירעונות שמקורותיהם בתחומים אחרים, אם זה בתחום של חלוקת הטבות להון, או בתחום של הרחבת התנחלויות, או באלף תחומים אחרים.

מאחר שהדיון היה במסגרת חוק ההסדרים, הוא היה כמובן דיון לקוי, כמו כל הדיונים בסעיפים שכלולים בחוק הזה, וועדת העבודה והרווחה לא התייחסה לחלוטין לנושא הזה.

על רקע התיקון הגרוע ההוא, טוב עשה משרד העבודה והרווחה שניסה איכשהו למתן במקצת את הפגיעה הצפויה בעובדים, בנפגעי תאונות עבודה, על-ידי כך שהוא מציע שיטת תשלום שלפיה קודם כול מקבל הנפגע מהביטוח הלאומי ואחר כך גובים מן המעביד.

ברמה של התשלום המידי לעובד, יכול להיות שהחוק הזה קצת מתקן את הנזק החמור שהיה בחוק שהתקבל זה לא כבר על-ידי הכנסת. אבל, אני תוהה אם די בתיקון הזה כדי להוציא את העוקץ השלילי מהחוק שאושר. אני תוהה האם מעבידים, ואני מתכוונת למעבידים שאינם מעבידים מוסדיים, אלא מעבידים קטנים ובינוניים, שהעובדים שלהם עובדים שלא באמצעות הסכמי עבודה קיבוציים – ויש מאות אלפי עובדים כאלה, עובדים של חברות כוח אדם, עובדים זמניים וכל קבוצות העובדים היותר חלשות בחברה הישראלית – המעביד ידע שאומנם הוא לא צריך מייד לשלם את הכסף לנפגע התאונה, אבל בסופו של דבר, ב-15 בחודש, הביטוח הלאומי ישלח לו את תביעת התשלום. הוא יעשה את החשבון הזה והוא ינסה לשכנע את העובד שנפגע בתאונת עבודה שלא להגיש תלונה, שלא להגיש תביעה, שלא לפנות לביטוח הלאומי, שלא להודיע על תאונת עבודה, ואולי אפילו ללכת

ולשקר לרופא ולומר שהוא לא נפל בעבודה או בדרכו לעבודה, אלא שהוא נתקל בארון בבית, נפל ולכן הוא נחבל. אני מאוד חוששת שהתיקון הזה פותר בעיה מיידיית מבחינת העובדים רק לגבי העובדים במקומות העבודה הגדולים והמסודרים.

הדבר השני שאני רוצה לומר הוא, שעל-ידי השינוי הזה גובים יותר מן המעבידים. אם גובים יותר מן המעבידים, אני חושבת שגבייה כזאת היתה צריכה להביא להרחבת זכויות ולא להקטנת הוצאות המדינה. אם כבר גובים יותר מהמעביד, צריך לתת אפשרויות בתחומים שונים של שיקום נפגעי עבודה, ולא להביא לכך שגובים יותר מהמעביד, אבל העובד בעצמו או קבוצות גדולות של עובדים ימצאו במצב עגום ביותר. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אני מזמין את חבר הכנסת נסים דהן, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, חברי חברי הכנסת, אדוני השר, אני מצטער על שהצעת החוק הזאת מובאת רק עכשיו, כי כשהנושא עלה במסגרת חוק ההסדרים במשק, חברי חבר הכנסת יצחק כהן ואנוכי העלינו בדיוק אותן בעיות שלשמן מוגשת הצעת החוק הזאת. גם הגשנו בזמננו הסתייגות לחוק. אמרנו וטענו, שיש עיוות בכך שאנחנו מטילים על העובד לדרוש מן המעביד שלו אותם תשעה ימי פגיעה. צפינו שזה ייצור מטבע הדברים ויכוח ומשא-ומתן מיותר בין עובד למעביד; המעביד לא ירצה לשלם אותם תשעה ימי פגיעה. הוא יראה בזה הוצאה כספית לא מוצדקת וינסה להתחמק מהתשלום. בעצם זה מה שקורה עכשיו. הרי בשביל זה בא תיקון החוק, כדי שלא יהיה משא-ומתן בין עובד למעביד על תשלום ימי פגיעה; הביטוח הלאומי ישלם לעובד מייד אותם תשעה ימי פגיעה ויגבה אותם מן המעביד, כיוון שהובא בחשבון שהדבר איננו בר-ביצוע כשאנחנו מטילים זאת על המעביד.

עוד הסתייגות אחת הגשנו, וזה מה שהחוק בא לתקן. עובד במשק בית, שלא בעסקו של המעביד, לא יחול עליו החוק. טענתי בזמני, ולצערי הרב לא זוכרים זאת אבל זה רשום בפרוטוקול – הרי יכול להיות מצב שאדם יזמין עובדת כבייביסיטר. מאותו רגע מתחילים יחסי עובד-מעביד. היא אפילו לא תגיע לעבודה לחמש דקות כי בדרך היא תיפגע, ואותו אדם שהזמין אותה ישלם לה על תשעה ימי פגיעה. הוא אפילו לא מכיר אותה, הוא לא ראה אותה אף פעם. או עובד שקיבל הפניה או הוזמן בטלפון לעסקו של המעביד, בדרך נפגע באיזו תאונה, ישלמו לו עבור תשעה ימי פגיעה. הוא לא עבד חמש דקות אצל אותו מעביד. אנחנו יוצאים מנקודת הנחה שהמעביד ירוץ לשלם לו עבור תשעה ימי פגיעה.

הגשתי על זה תיקון, ואני שמח שהביטוח הלאומי וועדת השרים הגיעו למסקנה שיש לתקן את החוק וליצור מצב שבו לא יהיה משא-ומתן בין עובד למעביד על אותם ימי פגיעה; שהביטוח הלאומי קודם כול ישלם, כמו שזה קיים לגבי הרבה דברים. מי שלא זוכר, מי שלא יודע, בתביעת מזונות של אשה שזכתה במזונות בבית-הדין, הביטוח הלאומי קודם כול משלם, אחר כך הוא הולך לדרוש את זה מהבעל. הגענו למסקנה אמיתית ונכונה, שלא ייתכן לשלוח את האשה לרוץ אחרי הבעל שישלם לה דמי מזונות. המציאות הוכיחה, שב-80% מהמקרים הנשים לא קיבלו את מה שמגיע להן, כי הבעלים התחמקו בדרך זו או אחרת.

מוטב מאוחר מאשר אף פעם לא. אני שמח שהביטוח הלאומי הגיע למסקנה שנכון, הוגן וצודק שהמעביד יישא בחלק מהתביעה של דמי פגיעה, כי כשהמעביד לא נשא בדמי הפגיעה לא היה אכפת לו מתי העובד חוזר לעבודה. הנפגע, מצדו, יכול להישאר בבית כיוון שהביטוח הלאומי ממילא משלם לו את דמי הפגיעה. ברגע שחל על המעביד תשלום עבור תשעה ימים, הוא ידאג שהעובד הזה יחזור כמה שיותר מהר לעבודה ויקלוט אותו בעבודה. אבל מכאן ועד לכך שהמעביד יהיה חייב ישירות לעובד, והעובד תובע רק את המעביד, ראיתי בזמני בחוק ההסדרים כי יש פה איזה חיסרון מסוים.

אני חוזר ואומר, מוטב מאוחר מאשר אף פעם לא. אני שמח על שהביטוח הלאומי הגיע למסקנה שאלה הגענו בזמננו והגשנו הסתייגות. אילו התקבלה ההסתייגות שלנו בחוק ההסדרים, לא היו צריכים היום את החוק הזה. אבל, כמו שאמרתי, מוטב מאוחר מאשר אף פעם לא. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת נסים דהן.

אני מזמין את חבר הכנסת סאלח טריף – איננו. חבר הכנסת חיים אורון – איננו. חבר הכנסת חגי מירום – איננו. חבר הכנסת יונה יהב – איננו. חבר הכנסת משה גפני – איננו. חבר הכנסת טלב אלסאנע – איננו. חבר הכנסת אלי גולדשמידט – איננו. חבר הכנסת מאיר שטרית – איננו. חבר הכנסת עמיר פרץ – איננו. חבר הכנסת מיכה גולדמן – איננו. חבר הכנסת חיים רמון – איננו. חבר הכנסת אורי אור – איננו. חבר הכנסת סאלח סלים – איננו. חבר הכנסת רענן כהן – איננו. חבר הכנסת מיכאל קליינר – איננו. חבר הכנסת סילבן שלום – איננו. חבר הכנסת עמנואל זיסמן – איננו. חבר הכנסת גדעון עזרא – איננו. חבר הכנסת רחבעם זאבי – איננו. חבר הכנסת אברהם יחזקאל – איננו. חבר הכנסת פני בדש – איננו. חבר הכנסת שאול יהלום – איננו. חבר הכנסת אברהם הירשזון – איננו. חבר הכנסת אופיר פינס – איננו. חבר הכנסת מקסים לוי – איננו. חבר הכנסת אפי אושעיה, בבקשה. אחריו – חבר הכנסת חיים דיין.

אפי אושעיה (העבודה):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, במקרה זה אני מבקש לברך על התיקון שהתקבל. התיקון התבקש, ואני מברך את שר העבודה והרווחה ואת אנשי משרדו על שהביאו לתיקון העוול שנגרם לעובדים בעקבות חוק ההסדרים במשק.

כאשר אישרנו את תקציב המדינה, אישרנו גם את חוק ההסדרים במשק. מי שזוכר יודע שהיה ניסיון לפגוע בחצי נקודת זיכוי לאשה העובדת. היה בכנסת מהלך שהוביל לביטול הגזירה הזו, ואז היתה צריכה הממשלה למצוא פתרון ל-270 מיליון השקלים החסרים. אז התקבלה המצאה זרה ומוזרה, שקבעה כי מעבידים יצטרכו החל ב-1 בינואר לשלם עבור עובדיהם את דמי הפגיעה בעבודה במקום הביטוח הלאומי. זהו חיסכון של כ-80 מיליון ש"ח לקופת האוצר. התנגדתי לכך בזמני גם מטעמים ענייניים, אבל כאשר התקבל החוק הזה, הבחנתי שלעובדים במסגרות החלשות, בחברות כוח אדם ובמקומות העבודה הפרטיים הקטנים, יכולה להיגרם עוולה, כי לא די בכך שעובד יפגע במקום עבודתו, הוא יצטרך להתחיל להתדיין עם מעבידו על תשלום דמי הפגיעה עבור תשעת הימים הראשונים שלאחר תאונת העבודה. עבור הציבור החלש – זהו שליש מן השכר החודשי, שליש חשוב

מאוד. מהיכרותי עם המעבידים במקומות העבודה הקטנים, לצערי הגדול חלקם היו מתחמקים מהתשלום.

והנה, הצעת החוק הזו באה לומר, שהמעביד יצטרך להתחשבן עם הביטוח הלאומי עבור גביית התשלום, אבל העובד לא יצטרך להתדיין עם המעביד שלו אלא ילך לביטוח הלאומי, ימלא טופס ויקבל את הסכום המגיע לו על-פי החוק, וההתדיינות תהיה בין הביטוח הלאומי לבין המעבידים. כך שהעובד הזוטר, הזקוק כל כך לפרנסתו, לא יצטרך לנהל התדיינות מתמדת עם המעביד. ההתדיינות תהיה עם הביטוח הלאומי.

מהגזירה שנגזרה על המעבידים יכול להיות שתצא גם ברכה. הברכה היא שהמעבידים, אשר לפעמים מתוך רשלנות אינם דואגים לבטיחות בעבודה ואינם מבטיחים את זכויות עובדיהם, אינם מספקים את המתקנים המתאימים ואינם מסירים את המכשולים בפני העובדים – כאשר יצטרכו להכניס את היד לכיסם ולשלם באופן ישיר עבור כל פגיעה, קטנה או גדולה, במקום העבודה, החל ביום הראשון – – –

אלי גולדשמידט (העבודה):

למה בתשעת הימים הראשונים צריך המעביד לשלם, ולא הביטוח הלאומי?

נסים דהן (ש"ס):

כי זה החוק.

אפי אושעיה (העבודה):

משום שעל-פי חוק ההסדרים במשק, שאנחנו, חברי הכנסת, הסכמנו לנטרלו ולהציל מפני ההצעה המוזרה של הממשלה לגזול את חצי נקודת הזיכוי מהאשה העובדת, היה חסר לקופת האוצר סכום של 270 מיליון שקל. מה עשו חכמי האוצר? הרי היצירתיות היא מהם והלאה, הם באו לכאן למחרת והציעו להטיל על המעבידים החל מהיום הראשון את דמי הפגיעה בעבודה. זה מכניס לממשלה כ-80 מיליון שקל לשנה.

נסים דהן (ש"ס):

זה חלק מקורי מחוק ההסדרים.

אלי גולדשמידט (העבודה):

מבחינה מהותית זה לא צודק.

נסים דהן (ש"ס):

זה בא כדי שישפרו את תנאי הבטיחות במפעלים.

אפי אושעיה (העבודה):

חבר הכנסת דהן, זה לא היה חלק מקורי מחוק ההסדרים, זו גזירה שנגזרה על ציבור המעבידים, ואני לא מרחם על המעבידים, אני רוצה לדאוג לעובדים. אני אומר שמעז יצא מתוק, ואולי עכשיו, כאשר המעבידים יכניסו את היד לכיסם, הם יקפידו על הבטיחות במקום העבודה. לעובד לא תהיה בעיה, כי הפרוצדורה הטכנית של גביית הכספים תמשיך להיות כפי שהיתה עד היום. העובד ילך לביטוח הלאומי, ימלא את הטופס ויקבל את כספו, וההתחשבות תמשיך להיות בין המעביד לבין הביטוח הלאומי.

אני אומר מכאן, מעל הדוכן הזה, למעבידים: אל לכם להתרות בעובדים ולהרתיעם מללכת לביטוח הלאומי. זוהי זכות המוקנית להם בחוק, ועובד שמוכה פעם אחת בזה שנפגע במקום העבודה, אסור להכותו פעם שנייה ולגזול ממנו את פרנסתו. תודה רבה, אדוני.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת אפי אושעיה. אני מזמין את חבר הכנסת אלי גולדשמידט. אחריו – חבר הכנסת חיים אורון.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אדוני היושב-ראש, רבותי חברי הכנסת, קודם כול אני מודה לך על כך שנענית לפניה ואפשרת לחבר הכנסת חיים אורון ולי להירשם ולומר את דברינו בעניין.

אין ספק שצריך לתמוך בהצעת החוק המונחת לפנינו, משום שמבחינתו של העובד הצעת חוק זו באה להבטיח שתשלום דמי הפגיעה בגין תשעת הימים הראשונים ישולם; לא משנה מאיזה מקור, מבחינתו של העובד, אם זה המעביד או זה המוסד לביטוח לאומי. זה חשוב, וזה הישג שכל מי שהיה שותף לו, בוודאי חברי הכנסת בוועדת הכספים, מברך עליו, כי בכך באמת דאגו לעובדים.

אבל השאלה שאני שואל חורגת מן העניין הזה. אני מבין שכאשר אדם מבטח את הרכב שלו, מבטח את דירתו או רכוש אחר, יש מה שקרוי דמי השתתפות עצמית. אם הנזק עלה על סכום כסף מסוים או פחת מסכום מסוים, בעל הפוליסה – בעל הרכב – מתקבד ומשלם במוסך את הסכום שהוא בגדר

השתתפות עצמית. מתי הוא יכול להתחיל "ליהנות" מדמי הביטוח? כאשר הנזק עובר את ההשתתפות העצמית. עדיין מנכים לו את גובה ההשתתפות העצמית.

לדעתי זה לא צודק גם בתחום הביטוח. גם בפרמיות, חברת הביטוח לא עושה לנו השתתפות עצמית על הפרמיה שאנחנו משלמים. אבל זוהי סוגיה שעניינה במקום אחר, וכנראה זה דבר הקיים מקדמת דנא וקשה מאוד יהיה לשנותו. אבל כאן לא מדובר ברכוש, כאן מדובר בדמי פגיעה, כאן מדובר בפרנסתו של אדם שמושבתת לימים מספר. כמו שנאמר קודם, זה מתייחס בעיקר לעובדים שהסכמים קיבוציים לא חלים עליהם, עובדים במגזר שכר המינימום או שכר הקבלנים, כך נקרא להם, אותו מגזר שהוא זה שסובל מכל גזירה יותר מכל מגזר אחר, והוא זה שנזקק לאותו כסף שהביטוח הלאומי משלם.

מדוע הביטוח הלאומי צריך להיות משוחרר מהתשלום הזה? מבחינה לוגית, אני מבין שהאוצר מחפש מקורות תקציביים, אבל הביטוח הלאומי כשמו כן הוא – הוא ביטוח, קרי יש צד שמשלם פרמיה עבור הביטוח הזה, ויש יום או שעה שבהם נגרם הנזק, והמבטח, קרי הביטוח הלאומי, צריך לשלם את דמי הנזק הזה. מדוע הביטוח הלאומי, כדי להקל על אוצר המדינה, צריך להיות זה שנהנה מאותם תשלומים? מה הראציו? הרי בכל הליך של חקיקה, במיוחד בהליך של חקיקה פיסקלית, צריך שיהיה איזה ראציו. אם האוצר רוצה, שיעלה מסים. אני לא מעודד את האוצר להעלות מסים, אבל למה הוא בא ופוגע? בעצם הוא שולח את ידו בעקיפין לכיסו של העובד. לדעתי, בעקיפין זוהי שליחת יד לכיסו של העובד.

אני תומך בהצעת החוק הזו, משום שאם לא אתמוך בה, או אם הכנסת לא תתמוך בה, העובד שייפגע לא יוכל לקבל בחלק גדול מן המקרים את הכסף שמגיע לו כדמי פגיעה. טוב עשתה הממשלה, בעידוד ועדת הכספים, שהיא תיקנה את המצב הזה. קרי, בעל הדברים של העובד יהיה הביטוח הלאומי, והביטוח הלאומי ילך אחר כך ויחפש את המעביד.

מצד שני, אני קורא לראשי האוצר לשקול פעם נוספת האם זה מן הראוי לשחרר את הביטוח הלאומי מהחובה שלו לשלם את דמי הנזק בכל מאת האחוזים, ולא רק חלק מהם. דבר נוסף הוא, שבמרבית הפגיעות ובמרבית המקרים זמני האשפוז זמני ההיעדרות מהעבודה הם קצרים, ויוצא שהביטוח הלאומי, עבור כל אותם מקרים שבהם האשפוזים וההיעדרויות מהעבודה הם קצרים, יוצא פטור ואינו משלם את הכסף, אף שהוא קיבל גם מהעובדים וגם מהמעבידים פרמיה בצורת דמי ביטוח לאומי במשך כל התקופה. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה לחבר הכנסת גולדשמידט. חבר הכנסת חיים אורון, בבקשה.

נסים דהן (ש"ס):

הוא בעד החוק.

היו"ר ד' טל:

סוציאליסט כמוהו חייב להיות בעד החוק.

אלי גולדשמידט (העבודה):

אם הלכתם אתו בהסתדרות ביחד, אז גם אתם קפיטליסטים.

היו"ר ד' טל:

הלכנו גם עם קפיטליסטים כמו שינוי. אני יודע? הלכנו.

חיים אורון (מרצ):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, אני תומך בחוק, אבל אני שואל את חבר הכנסת נסים דהן, איך בא החוק הזה לעולם? איזה מין ראש עקום מביא אותנו לחוקק חוק נכון, חודש ויומיים אחרי אישור התקציב? למה כל הסיפור? אינני יודע אם כל חברי הכנסת יודעים – – –

נסים דהן (ש"ס):

אתה מתפרץ לדלת פתוחה. שכחת שאני הגשתי הסתייגות.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

חיים אורון (מרצ):

אני מסכים עם חבר הכנסת דהן ועם חבר הכנסת פיני בדש ועם כל חברי הכנסת, אבל אני שואל איפה הראש של הממשלה.

אלי גולדשמידט (העבודה):

הראש של הממשלה בדאבוס.

חיים אורון (מרצ):

אני יודע איך זה צמח, תאמינו לי. לא הייתי נוכח, אבל אני משחזר איך זה קרה. ישבו השרים, אינני רוצה להגיד הפקידים, ואמרו: תביאו לנו 4.9 מיליארדי שקלים, לא חשוב מאיפה; 800 מיליון מקצבאות ילדים, 500 מיליון מבראות וכו'. יש 80 מיליון שקלים השתתפות עצמית. רשמו 80 מיליון שקלים. ואז אמרו: עובד שנעדר מהעבודה, עבור תשעת הימים הראשונים המעביד ישלם לו. עובדי הביטוח הלאומי אמרו: אתם משוגעים, זה לא יעבוד. שר העבודה והרווחה אמר שאי-אפשר, אבל הוא התפשר, כי סידרו לו מקום אחר. הוא בא לוועדת הכספים, ואמרו לו: תרדו מזה. למה? כי יש דיבר אחד שקודם לעשרת הדיברות: אסור להעלות את עלות העבודה. ואם יש גירעון בענף נפגעי תאונות עבודה – נכניס את הסיפור של השתתפות עצמית. למי? בדרך כלל למקומות העבודה הכי לא מאורגנים, לעובדים במצבים הכי קשים; אחרי פגיעה, כשעוברת על העובד ועל המשפחה טראומה שלמה, פתאום יש לו בעיה עם תשעת הימים הראשונים של השכר.

אם יש גירעון בענף נפגעי תאונות עבודה, תאזנו את הענף. איך תעשו זאת? תוסיפו אפס אפס פרומיל ותכסו את 80 מיליון השקלים. אבל לא, הכול בנוי על המחשבה הלא-נכונה, שבסופו של דבר מביאה לצורך לתקן את החוק אחרי חודש, ליצור מצבים בלתי אפשריים, ולהתמקח עכשיו עם המעבידים על הקטע הזה, נוסף על כל הקטעים האחרים. הרי לביטוח הלאומי יש מכלול של נושאים עם המעבידים. למה הקטע הזה בנפרד? וכל זה למה? משום שהיו צריכים למצוא 80 מיליון שקלים.

אני שמח שכבר בדיוני הוועדה הובטח שיהיה תיקון. אני שמח שהפעם תחולתו של התיקון הזה היא רטרואקטיבית – בדרך כלל אנחנו לא אוהבים את זה – מיום פקיעתו של החוק הקודם. אני מקווה שוועדת העבודה והרווחה תסיים את הדיונים עליו מהר, ומהר ככל האפשר נוציא מכשלה שמישהו שם לפתחנו, כשידענו שזאת מכשלה.

היו"ר ד' טל:

תודה לחבר הכנסת אורון. חבר הכנסת רפי אלול – אינו נמצא. חבר הכנסת חיים דיין, בבקשה.

חיים דיין (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, החוק המונח לפנינו הוא חוק טוב לעובד, אבל הוא גם צריך להדליק נורה אדומה ולהזהיר את כל העצמאים שמעסיקים עובדים זרים ללא משכורת, שמעסיקים נערים ללא דיווח, משלמים להם משכורת יומית וחושבים שבזה הם פתרו את כל הבעיה. אז הנה היום מונח לפנינו חוק, שמהרגע שאדם נפגע במסגרת עבודתו, הוא יוכל לגשת למוסד לביטוח לאומי, להגיש תביעה ולהצהיר בפני המוסד לביטוח לאומי שהוא אכן נפגע בעבודתו, והמוסד לביטוח לאומי, על-פי החוק שמונח לפנינו, ישלם לו החל מהיום הראשון את דמי הפגיעה. ואז בעצם לאותו עצמאי, שלא מעסיק את הבחור או הנער בצורה חוקית, תהיה בעיה של הדיווח, ותהיה לו הבעיה של הפגיעה.

אבל יש כאן הרבה דברים שאני שואל עליהם שאלות. אחת השאלות שאני שואל היא: מה ישלם המוסד לביטוח לאומי? האם הוא ישלם לנפגע את גובה המשכורת האחרונה שהוא קיבל, או הוא ישלם לו משכורת מינימום? לא ראיתי שזה קבוע בחוק. אני מקווה, שכאשר זה יגיע לוועדת העבודה והרווחה, אנחנו נדון בנושא הזה.

לצערי הרב, כשאני מסתכל בסעיף 2 לחוק הקיים – עצמאי שמעסיק עובדים שנפגע במסגרת עבודתו אינו זכאי לקבל דמי פגיעה. למה? כי אולי הוא לא מבוטח. הרי הוא משלם. מה, האם הוא אזרח סוג ב'? אינני מבין זאת.

כמה פעמים העליתי את הסוגיות האלה בוועדת העבודה והרווחה בכנסת הקודמת. אביא דוגמה פשוטה. עצמאי שפשט את הרגל, שלא הלך לו בעסק הקטן שלו ויצא לחפש מקור פרנסה אחר, איננו מקבל היום דמי אבטלה. אין לו הבטחת ההכנסה הזאת. והנה אנחנו רואים כאן דבר נוסף, שעצמאי שנפגע בעבודתו אינו יכול לקבל דמי פגיעה מהביטוח הלאומי, מפני שהוא המעסיק ולא אחד מהעובדים שם.

אדוני יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, אני חושב שאחת ולתמיד צריך לקחת את כל נושא העצמאים ולדון בו ולראות איך אנחנו מעגנים את הזכויות שלהם בחוק. כי עצמאי הוא חלק מהעובדים באותו מפעל.

מדובר פה על אפשרות שהמוסד יגבה מהעצמאי, אותו עצמאי שמשלם את המשכורת, וישלם את זה לשכיר. ויש כאן סוגיה אחרת. אני חושב שיש כאן הבעיה של הדיווח. יכולים להיות מצבים של תביעות משפטיות בין העובד לבין המעביד, אם הוא כן נפגע בעבודה או לא נפגע בעבודה. ואולי בגלל החוק הזה, המוסד לביטוח לאומי עלול ליפול כאן באמצע, אני לא מאמין שהוא ייפול, אבל הוא עלול ליפול בתביעה בין תובע לנתבע, אם אכן קרתה איזו תאונה במסגרת העבודה או לא במסגרת העבודה.

אני מודאג רק מדבר אחד, מה יקרה לאותו שכיר שייפגע, ולפעמים שכיר צריך להתאשפז בבית-חולים אחרי תאונה, והוא לא יגיש את התביעה, ויגררו אותו ויודיעו לו שלא קיבלו תביעה או כן קיבלו תביעה. וזה כאשר יודעים שהמעביד שלו משלם את זה החל מהיום הראשון במשכורת שלו.

יכול להיות שתהיה כאן איזו בעיה חדשה, שנצטרך להתמודד אתה בעתיד, אחרי שנדון בהצעת החוק הזאת, אחרי שנראה אולי בעוד שנה או בעוד שנתיים איך המהלכים האלה עובדים, כדי שאנשים שנפגעו במסגרת העבודה לא ייפגעו גם מהמוסד לביטוח לאומי, אשר לא ישלם את הגמלה בזמן כתוצאה מכך שהם לא יכלו לדווח למוסד לביטוח לאומי על הפגיעה שלהם. תודה רבה.

היו"ר ד' טל:

תודה רבה לחבר הכנסת דיין. אחרון הדוברים – חבר הכנסת פני בדש.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, בחוק ההסדרים אני התנגדתי להצעה הזאת והצבעתי עם האופוזיציה נגד, ופעם אחת הצלחנו להפיל זאת. בפעם השנייה זה עבר על חודו של קול. אני התנגדתי לכך משתי סיבות: ראשית, חשבתי שתיקון כזה לא צריך לעשותו במסגרת חוק ההסדרים אלא במסגרת חוק הביטוח הלאומי; ושנית, חשבתי שאי-אפשר לעלות מיום אחד לתשעה ימים, להגדיל ב-900% את ההשתתפות של המעסיקים בנושא של שיפוי בתאונות עבודה. טענתי שבחוק שהעבירו במסגרת חוק ההסדרים הדבר כמעט בלתי ניתן לגבייה. ואכן, כפי שאמר חבר הכנסת אורון, עבר חודש והסתבר שבמסגרת חוק ההסדרים, ולא במסגרת חוק הביטוח הלאומי, כפי שהיה צריך לעשות את זה, הדבר לא ניתן לביצוע.

אתם פה תגבו ביטוח לאומי מהמעסיקים, אבל מה קורה עם העצמאים? מהעצמאים לא תוכלו לגבות. יש בעיה. לכן החוק איננו מושלם ויש בו איפה ואיפה. עדיין צריך לשקול את העניין. אני חושב שהחוק איננו טוב. אני חושב שההעמסה של התשלום לביטוח תאונות אישיות על המעסיקים בהגדלה של 900% היא מוגזמת. הדבר אינו מועיל למערכת, מקשה על המעסיקים. גם כך מצב העסקים, מצב התעשיינים ומצב המפעלים קשה. צריך לשקול את העניין מחדש.

אנחנו פה בקריאה ראשונה. אני לא הולך להצביע בעד החוק הזה. אני חושב, שאם החוק יעבור בקריאה ראשונה, יש לשקול את העלאת מספר הימים מיום לתשעה ימים. זה פשוט מוגזם. הדבר הוא חסר תקדים, זו עלייה של 900%.

היו"ר ח' דיין:

עד תשעה ימים.

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

עד תשעה ימים זה 900% ממה שהיה קודם.

כפי שאמרתי, יש כאן אפליה בין שכירים לעצמאים, וצריך לבדוק את הנושא מחדש. לדעתי, צריך למשוך את החוק, לבדוק אותו ולמצוא מקורות הכנסה אחרים, ולא להמשיך ולהעמיס על המעסיקים כאילו הם פרה חולבת. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת פיני בדש. אני מזמין את אחרון הדוברים, יושב-ראש ועדת העבודה והרווחה, חבר הכנסת מקסים לוי. בבקשה.

השר אלי ישי, אתה משיב מטעם הממשלה?

שר העבודה והרווחה א' ישי:

אין צורך.

היו"ר ח' דיין:

טוב.

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

שמעתי את חבר הכנסת חיים אורון, וכן כמה דוברים אחרים לפני שהתייחסו להצעת החוק. ודאי שהממשלה ניסתה בכל מאודה לגייס את המשאבים שחסרו לה בגין הגירעון בתקציב המדינה. הוויכוח הוא לא אם לוקחים או לא לוקחים. הוויכוח באשר להשתתפות של המעסיקים בתשלום עבור תשעה ימים כבר הסתיים; הצעת החוק הזאת באה להגן בעצם על העובד. היא באה לתת בצורה שהביטוח הלאומי ישלם ישירות לעובד את תשעת הימים הראשונים, ובאשר למעביד, הביטוח הלאומי בעצם יגבה ממנו את הכסף.

מה היה קורה אם החוק לא היה? אותם עובדים היו צריכים להגיש תביעות בגין תשעת הימים, והרבה תביעות היו בעצם הולכות לאיבוד. לכן השאלה כאן היא לא אם צריך לקחת או לא. הדבר כבר נקבע בחוק התקציב.

לכן, נדמה לי שהצעת החוק כפי שהיא מובאת כאן צריכה לעבור כמה שינויים. חברי הכנסת פני בדש וחיים דיין דיברו על נושא העצמאים. בוועדת העבודה והרווחה, בהכנה לקריאה שנייה ולקריאה שלישית נצטרך להתייחס לנושא העצמאים. בהחלט. אבל ככלל, החוק נותן זכויות לעובדים. אם לא היה החוק הזה, נדמה לי שהיינו מפקירים את העובדים לצד של המעסיקים או המעבידים.

פני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

מקסים לוי (הליכוד-גשר-צומת):

לכן זו לא שאלה בכלל, כי מדיניות הממשלה היתה לקחת 80 מיליון שקל. איך לוקחים אותם? בצורה שאישרתם בחוק ההסדרים, מי שיצא מפסיד זה העובד. החוק היום בא להיטיב עם העובד.

לכן יש להצביע בעד החוק בקריאה ראשונה ולנסות לשנות בדיונים בוועדה לקראת קריאה שנייה וקריאה שלישית. אני חושב שהחוק בעצם מגן על ציבור העובדים.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת מקסים לוי.

רבתי, אנחנו ניגשים להצבעה.

הצבעה מס' 3

בעד ההצעה להעביר את הצעת החוק לדין בוועדה – 10

נגד – 2

נמנעים – אין

ההצעה להעביר את הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון מס' 14) (תיקון דמי פגיעה), התשנ"ז–1997, לוועדת העבודה והרווחה נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 10, נגד – 2, אין נמנעים. ובכן, הצעת חוק הביטוח הלאומי [נוסח משולב] (תיקון מס' 14) (תיקון – דמי פגיעה), התשנ"ז–1997, אושרה בקריאה ראשונה, והיא תועבר להכנה לקריאה שנייה ושלישית בוועדת העבודה והרווחה.

חיים רמון (העבודה):

אדוני שר העבודה והרווחה, הקואליציה שלך הצביעה נגד.

היו"ר ח' דיין:

קורה.

חיים רמון (העבודה):

אני רוצה שזה יהיה תקדים.

תמיכתו של ראש הממשלה בהקמת מדינה פלשתינית כדוגמת פורטו-ריקו ואנדורה

היו"ר ח' דיין:

הנושא הבא על סדר-היום: תמיכתו של ראש הממשלה בהקמת מדינה פלשתינית כדוגמת פורטו-ריקו ואנדורה – של חבר הכנסת חיים רמון; סיכום הדיון. בבקשה, חבר הכנסת חיים רמון. עשר דקות עומדות לרשותך.

חיים רמון (העבודה):

אני לא אדבר עשר דקות.

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, הדיון שנערך לפני כשבוע היה בהחלט דיון מעניין, ואשמח לשמוע את תשובתה של השרה בעניין.

אני רוצה לומר, שבמסגרת הצעת הסיכום שסיעת העבודה הציעה, אנחנו מציעים הצעה שאיננה מרחיקת לכת כדברי ראש הממשלה. אנחנו לא העזנו להציע לכנסת, שהכנסת תתמוך בהקמת ישות פלשתינית דוגמת אנדורה ופורטו-ריקו, שהן מדינות ללא הגבלות על הריבונות, אלא אנחנו מדברים, במסגרת הצעת הסיכום, על ישות פלשתינית בעלת ריבונות מוגבלת. אני מאוד מקווה שהקואליציה, ודאי השרה, תתמוך בנוסחה שהולכת לקראת הפלשתינים פחות מאשר הנוסחה של ראש הממשלה.

במסגרת הדיון עלו כמה נושאים. אני רוצה לומר לחברים שדיברו, בעיקר מהצד השני, מהצד הזה. אני כבר לא יודע איזה צד הוא צד, כי למשל יושב-ראש הקואליציה תומך בהצעת הסיכום הזאת. אני לא יודע מה עמדת הקואליציה, אבל יושב-ראש הקואליציה חושב שההצעה הזו ראויה, נכונה וטובה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא ככה הוא אמר. בוא נשאל אותו.

חיים רמון (העבודה):

אנחנו נשאל אותו. אני לא צריך לשאול אותו, כי הוא חתם ולקחתי ממה שהוא חתם. לקחתי ציטטה מהמסמך שהוא חתום עליו. לכן אין מה לשאול, אלא אם הוא חזר בו מחתימתו, דבר שאני לא מאמין שקרה.

אבל בהחלט, בנושא של אוטונומיה, צריכים להבין, כשמדברים על אוטונומיה, לא חשוב איזה היא, צריך לדעת דבר אחד ברור: אין שום אוטונומיה בעולם שלתושביה אין זכות הצבעה לשלטון המרכזי. מי שתומך באוטונומיה – – –

דוד טל (ש"ס):

יש אחת כזו.

חיים רמון (העבודה):

אין.

דוד טל (ש"ס):

יש.

חיים רמון (העבודה):

איפה?

דוד טל (ש"ס):

הפלשתינים.

חיים רמון (העבודה):

לא, אין, כי הפלשתינים אין להם אוטונומיה. אין שום אוטונומיה כמצב קבע, ואת זה הציע חבר הכנסת לנדאו וחברי כנסת אחרים – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – –

חיים רמון (העבודה):

חברת הכנסת גוז'נסקי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אנחנו עוסקים במדעי המדינה.

חיים רמון (העבודה):

אין בשום מקום בעולם מבנה שיש בו מדינה שבתוכה יש אוטונומיה – ואוטונומיות יש רבות – ולתושביה אין זכות להצביע לשלטון המרכזי. מי שתומך באוטונומיה פלשתינית תומך למעשה בסיפוח ובמתן זכות הצבעה ל-2 מיליוני פלשתינים ובשינוי האופי היהודי והדמוקרטי של מדינת ישראל.

בנימין אלון (מולדת):

זה בגרנלנד.

חיים רמון (העבודה):

אין, הכול בהסכמות. בגרנלנד היתה להם זכות להצביע בדנמרק, והם, מרצונם, החליטו לא להצביע; מרצונם, כמו בפורטו-ריקו. אני מדבר לא על אנשים שמוותרים מרצונם על זכות פוליטית.

בנימין אלון (מולדת):

אני מסכים אתך. לא שאכפת לי – – –

חיים רמון (העבודה):

מאה אחוז. אז צריך להבין את מקור ההתנגדות לאוטונומיה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

ידוע לך שיש מדינה בעולם שעדיין משעבדת עם אחר?

חיים רמון (העבודה):

מה זה קשור למה שאני אומר?

לכן אני אומר, שאם איננו רוצים לספח 2 מיליוני פלשתינים, צריך להיפרד מהם ולתת להם ריבונות, והריבונות הזאת צריכה להיות מוגבלת מטעמי ביטחון, וביטחון בלבד; כמו – שלא יהיה צבא; כמו – שהאזור יהיה מפורז.

חבר הכנסת בני אלון אמר: מה, אנחנו נשלוט אם יהיה להם צבא או לא? בהחלט כן. כל ההסכמים שהיו בין מדינות ששמו קץ לסכסוכים לוו בהגבלות על כוח צבאי.

למה לי להרחיק לכת למלחמת העולם השנייה? ליפן לא היה צבא במשך שנים רבות, וכאשר ניתנה לה רשות להחזיק צבא, זה היה מפני שהאמריקנים רצו בכך, כדי שהם יקנו נשק מהתעשייה האמריקנית. אותו דבר אוסטריה, שנאסר עליה להיות חברה בברית-נאט"ו וברית-ורשה, ושנים רבות נקבעה הנייטרליות שלהם בהסכם. אני יכול לתת לדוגמה את פינלנד, ששנים רבות היו הגבלות על הריבונות שלה בהסכם בינה לבין ברית-המועצות לשעבר.

אבל למה לי להרחיק לכת לדוגמאות האלה? עשינו שלום עם מצרים והטלנו מגבלות על ריבונותה. היא לא יכולה לעשות בסיני ככל העולה על רוחה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לא הטלנו, הסכמנו.

חיים רמון (העבודה):

הסכמנו; זה היה בהסכמה. אותו דבר אני אומר פה: להגיע להסכמה. וזה היה תנאי להסדר. לא הסכמנו שיהיה צבא מצרי בגבולות 1967, בשום פנים ואופן. ומה שאנחנו לא מסכימים למצרים נסכים לפלשתינים? ואנחנו לא נוכל לצפות את זה? כשמדובר על שלום עם סוריה, נדמה לי שכמעט יש קונסנסוס. גם מי שמדבר על ירידה מהרמה לא מעלה על דעתו שיהיה שם צבא סורי. יתירה מזאת, דורשים סידורי ביטחון, שצבא סורי יתרחק מקו הגבול הנוכחי, ואף אחד לא רואה בזה דבר מוזר, ורואה בזה תנאים סבירים.

לכן, כל הטענה כאילו אי-אפשר להשגיח היא טענה שאיננה מחזיקה מים לא בהיבט ההיסטורי וגם לא בהיבט של מה שקרה במדינת ישראל ביחסיה עם האחרים.

יש טענה דווקא מהצד הימני. חבר הכנסת חנן פורת אומר: הפלשתינים לא יסכימו להצעה הזאת. חבר הכנסת פורת, כל הזמן אתה אומר לנו שאנחנו כאילו מייצגים את הפלשתינים, והנה אתה מייצג אותם. אתה קובע מה הם יסכימו, מה הם לא יסכימו. אנחנו רוצים להציג עמדה שהיא נכונה מבחינת האינטרס הישראלי. יבואו הפלשתינים והם יציגו את עמדתם.

לכן אני לא אומר שמדינה זו תביעה שלנו, זו תביעה של הפלשתינים, נתייחס אליה בהתאם, נתייחס אליה על-פי דרישות הביטחון של מדינת ישראל. הם רוצים מדינה. אם היא לא תסתור את תפיסות הביטחון, אם היא לא תהיה מסוכנת לביטחונה של ישראל, אם היא תהיה מפורזת, אם יהיה פתרון לבעיית המים, אם היא לא תיכנס לבריתות – ואני חוזר עכשיו על דברי ראש הממשלה על כמה "אם'ים"; אם כל התנאים שראש הממשלה בנימין נתניהו מציג יתקבלו על-ידי הפלשתינים, מה אכפת לנו איך הם יקראו לעצמם? מה זה ענייננו בכלל? זה רוב ויכוח על מאומה, על סמנטיקה; כי במהות, לגבי האופי יש באמת הסכמה רחבה מאוד. כי אני לא מכיר גם בצד השמאלי הכי קיצוני, היוני הכי קיצוני, מי שאומר שתקום מדינה פלשתינית ושיהיה לה צבא, והצבא הזה יהיה על מה שהיה פעם "הקו הירוק". אין דבר כזה, אף אחד לא מסכים לכך.

אם יש לנו הסכמה על מגבלות הריבונות, בואו נעזוב את הוויכוח המיותר על השם. אני לא מבין מדוע צריך להתווכח על השם.

לכן אני אומר לשרה, שזו הזדמנות להגיע, בלי לדקדק, להסכמה לאומית רחבה – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

זה ויכוח סמנטי. אם יש ריבונות, היא לא יכולה להיות מוגבלת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

— — —

חיים רמון (העבודה):

לא, אין. חבר הכנסת איתן, אתה כתבת במסמך שיש ריבונות מוגבלת.

חבר הכנסת איתן, לפני שנכנסת הזכרתי שורה ארוכה של מדינות לכל דבר שריבונותן הוגבלה. נתתי דוגמה את מצרים שריבונותה הוגבלה בסיני, והיא מדינה לכל דבר.

ראובן ריבלין (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת רמון, אתה רוצה להצר את ההסכמה שנתקבלה בין חברי הכנסת איתן וביילין?

חיים רמון (העבודה):

לא, לא, אני לא רוצה להצר שום דבר. אני חוזר עליה בצורה כמעט מדויקת.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

דרך אגב, יש גם אוטונומיות – – –

חיים רמון (העבודה):

חבר הכנסת איתן, עוד לפני שנכנסת אמרתי שאין אוטונומיה בעולם שלתושביה אין זכות הצבעה לשלטון שהאוטונומיה הזאת חיה בו. אין דבר כזה. אם אתה רוצה לתת ל-2 מיליוני פלשתינים זכות הצבעה לכנסת, זה בסדר. אני מניח שחבר הכנסת קליינר לא כל כך יסכים לכך.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אתה מסכים?

חיים רמון (העבודה):

לא, אני לא מסכים בשום פנים ואופן. לכן אני נגד אוטונומיה, ולכן אני בעד הפרדה.

יוסי שריד (מרצ):

חבר הכנסת איתן, אל תשבור את ההסכמה הלאומית.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

-- --

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

-- --

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת מיכאל איתן, חבר הכנסת יוסי שריד, חברת הכנסת תמר גוז'נסקי, זה לא דיון בין חברי הכנסת במליאה. בבקשה, חבר הכנסת רמון.

חיים רמון (העבודה):

לפי הנוהל, אגיש מאוחר יותר את הצעת הסיכום. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים רמון.

אני מזמין את שרת התקשורת להשיב בשם הממשלה, בבקשה. הצעת סיכום של סיעות הליכוד-גשר-צומת, ש"ס, מפד"ל, ישראל בעלייה, הדרך השלישית ויהדות התורה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אדוני היושב-ראש, ברשותך, לפני שאקרא את הצעת הסיכום, אני רק רוצה להקדים ולומר משפט אחד בעניין הזה. אנחנו עוד נעסוק היום בנושאים האלה כהנה וכהנה, ואני עוד אשיב גם על הצעות שיועלו מאוחר יותר בצורה יותר רחבה.

אני רוצה רק לומר, שטוב מאוד ונעים מאוד ונוח מאוד לצמצם את המחלוקות ולצמצם את הוויכוחים ככל שניתן. אבל מי שינסה לטעון שאין שום ויכוח בין העמדה שמייצג חבר הכנסת חיים רמון ושאפשר להגיע לקונסנסוס ולהצעה משותפת או מוסכמת על אותה ריבונות מוגבלת, כפי שקורא לה חבר הכנסת חיים רמון בהצעתו, אינו אלא מטעה את הציבור ואת הכנסת.

זאת מפני שאין שום אפשרות לקבל אותה עמדה של ריבונות מוגבלת, ואמר כאן חבר הכנסת מיכאל איתן קודם בקריאת ביניים, ריבונות היא ריבונות היא ריבונות, וריבונות מוגבלת היא ריבונות, אולי ריבונות מינוס, אבל היא בהחלט עדיין ריבונות.

אין שום שינוי בעמדת הממשלה או בעמדת ראש הממשלה לגבי הסדר הקבע עם הפלשתינים. הממשלה מתנגדת להקמת מדינה פלשתינית עצמאית בהסדר הקבע. לכן הדברים צריכים להיות מאוד ברורים.

על כן, אדוני היושב-ראש, אני רוצה להביא לכנסת את הצעת הסיכום מטעם סיעות הליכוד-גשר-צומת, ש"ס – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא. את ההצעה הזאת אנחנו מביאים. את משיבה בשם הממשלה.

היו"ר ח' דיין:

התעדכנתי עכשיו בתקנון. השרה משיבה בשם הממשלה, חברי הכנסת מביאים הצעות סיכום מטעם הסיעות.

שרת התקשורת ל' לבנת:

בסדר גמור. יושב-ראש הקואליציה יביא את הצעת הסיכום. תודה רבה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. אני מזמין את חבר הכנסת יצחק כהן להביא הצעת סיכום בשם סיעות הקואליציה – הליכוד-גשר-צומת, ש"ס, מפד"ל, ישראל בעלייה, הדרך השלישית ויהדות התורה. חבר הכנסת יצחק כהן יציג את הצעת הסיכום כלשונה. בבקשה.

יצחק כהן (ש"ס):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, להלן הצעת הסיכום: הכנסת קוראת לממשלה להיערך בהקדם לקראת הדיונים בדבר הסדר הקבע עם הפלשתינים על-פי קווי היסוד של מדיניותה. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת יצחק כהן. הצעת סיכום מטעם סיעת העבודה. חבר הכנסת חיים רמון, בבקשה.

חיים רמון (העבודה):

הכנסת קובעת, כי במסגרת הסדר הקבע ישראל תאפשר קיומה של ישות פלשתינית בעלת ריבונות מוגבלת. מעמדה ייקבע במשא-ומתן בין הצדדים.

דרך אגב, זה לא סותר את ההצעה שהציעה הקואליציה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ההצעה שלך היא ללכת עם ולהרגיש בלי. יופי של הצעה...

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים רמון. הצעה מטעם סיעת מרצ יביא חבר הכנסת חיים אורון. בבקשה.

חיים אורון (מרצ):

הצעת סיכום בשם סיעת מרצ: הכנסת תומכת בהקמת מדינה פלשתינית. משא-ומתן יתנהל על גבולותיה של המדינה הפלשתינית, תוך נכונות ישראלית לסגת מהרוב המכריע של שטחי הגדה המערבית.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת חיים אורון. אנחנו עוברים להצעת סיכום של סיעת חד"ש-בל"ד. את ההצעה תביא חברת הכנסת תמר גוז'נסקי.

קריאות:

— — —

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת רענן כהן, חבר הכנסת ראובן ריבלין, חבר הכנסת יצחק כהן. עוד יגידו שאנחנו שוביניסטים. תאפשרו לחברת הכנסת גוז'נסקי להביא את הצעת הסיכום.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הצעה לסיכום הדיון מטעם סיעות חד"ש-בל"ד ומד"ע-רע"ם:

1. הכנסת קוראת לראש הממשלה לנהל את המשא-ומתן על הסדר הקבע הישראלי-הפלשתיני על בסיס ההכרה בזכות העם הפלשתיני לכונן את מדינתו העצמאית בצד ישראל בשטחים שנכבשו על-ידי ישראל ביוני 1967.

הכנסת שבה ומדגישה, כי רק הסכם שלום צודק המקובל על שני העמים יערוב לביטחונן של שתי המדינות – ישראל ופלשתיין.

2. הכנסת קוראת לראש הממשלה לבצע כרוחם, כלשונם ובמועדם את כל הסעיפים של הסכמי הביניים שנחתמו עם אש"ף.

3. הכנסת קוראת לראש הממשלה לבטל את כל התוכניות להרחבת ההתנחלויות, להפקעת קרקעות בגדה וליצירת עובדות מוגמרות אחרות בשטחים הכבושים בידי ישראל. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחברת הכנסת גוז'נסקי. הצעת סיכום של סיעת מד"ע-רע"ם יציג חבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. בבקשה.

קריאה:

חברת הכנסת תמר גוז'נסקי הציגה – – –

היו"ר ח' דיין:

חברת הכנסת גוז'נסקי הציגה הצעת סיכום מטעם חד"ש-בל"ד בלבד. חבר הכנסת דהאמשה יציג הצעת סיכום מטעם מד"ע-רע"ם. כל סיעה רשאית להגיש הצעת סיכום מטעמה.

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

כבוד היושב-ראש, חברי הכנסת, הצעה לסיכום הדיון מטעם סיעת מד"ע-רע"ם:

1. הכנסת קוראת לממשלה להמשיך במשא-ומתן עם הפלשתינים לאור החלטות מועצת הביטחון והסכמי אוסלו, ולצעוד בבטחה ומהר להשגת הסדר קבע ושלוש צודק ומקובל על שני העמים, אשר הוא ורק הוא יביא ביטחון לשני העמים.

2. הכנסת קוראת לממשלה להפסיק את התמיכה בהתנחלויות ואת כל הניסיונות לקבוע עובדות בשטח ולכפות תנאים על הצד הפלשתיני, שלא רק יפריעו לתהליך השלום המיוחל אלא גם ימנעו את השגתו.

3. הכנסת קוראת לממשלה לחתור לכינונו של שלום אשר יביא קץ לאיבה ולשפיכות הדמים הממושכת, אשר יכיר בקיומה של מדינה פלשתינית עצמאית שבירתה ירושלים המזרחית, מדינה שבעידן של שלום לא רק שלא תהווה איום על מדינת ישראל אלא תעזור לה לחיות בשלום ובביטחון עם כל יתר השכנים במדינות האזור. תודה רבה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת עבד-אלמאלכ דהאמשה. הצעת החלטה של סיעת מולדת יציג חבר הכנסת בנימין אלון. בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, הצעת החלטה של מולדת:

1. הכנסת רואה בדאגה רבה הכרזות ממשלתיות על מדינה פלשתינית כפורטו-ריקו וכאנדורה או כל הכרזה דומה.

2. הכנסת מזכירה לערבים הפלשתינים, שיש להם 21 מדינות עצמאיות ערביות וליהודים יש רק מולדת אחת.

3. הכנסת ממליצה לכל ערבי פלשתיני שחשקה נפשו בהגדרה לאומית ובמדינה עצמאית להגר – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

שוב – – –

עבד-אלמאלכ דהאמשה (מד"ע-רע"ם):

חבר הכנסת זאבי אומר שהוא לא קורא להגירה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

– – –

היו"ר ח' דיין:

חברת הכנסת גוז'נסקי. חבר הכנסת טלב אלסאנע. חבר הכנסת האשם מחאמיד. זו הצעת סיכום של הסיעה שלו ויש לאפשר לו לסיים אותה, גם אם זה לא נעים לשמוע.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת זאב בויס, תאמין לי שאני משתלט ושומר על הסדר פה – יוצא מן הכלל.

חבר הכנסת אלון, בבקשה.

בנימין אלון (מולדת):

3. הכנסת ממליצה לכל ערבי פלשתיני – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — — שיפטיק כבר — — —

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת אלסאנע, עם כל הכבוד לך, אתה תשמע את הצעת הסיכום. אם אתה לא רוצה, יש לך אפשרות לשבת בחוץ. אבל אתה לא תפריע אחרי כל משפט ומשפט.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

שירד מזה.

בנימין אלון (מולדת):

3. הכנסת ממליצה לכל ערבי פלשתיני שחשקה נפשו בהגדרה לאומית ובמדינה עצמאית, להגר לאחת מ-21 המדינות הערביות באזור.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

תודה רבה.

קריאה:

ואם לא?

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. חברי הכנסת, אנחנו ניגשים להצבעה.

רענן כהן (העבודה):

— — —

צבי הנדל (מפד"ל):

תאמין לי שכל המפא"יניקים בעד הצעתו, רק אין להם אומץ.

רענן כהן (העבודה):

— — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

פיני בדש (הליכוד-גשר-צומת):

— — — צבי הנדל — —

נואף מסאלחה (העבודה):

— — —

היו"ר ח' דיין:

טוב, רבותי, שמעו את כולכם.

— — — אנחנו ניגשים להצבעה. מי בעד — — —

רענן כהן (העבודה):

— — —

היו"ר ח' דיין:

סליחה, חבר הכנסת רענן כהן, עם כל הכבוד.

— — — אנחנו ניגשים להצבעה — מי בעד ומי נגד הצעת הסיכום של הסיעות ליכוד-גשר-צומת, ש"ס — — —

נואף מסאלחה (העבודה):

מתחילים מהקטן.

חיים אורון (מרצ):

— — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

האיכות, האיכות.

היו"ר ח' דיין:

טוב, רבותי, קיבלתי. הצעת ההחלטה של סיעת מולדת — מי בעד ומי נגד?

הצבעה מס' 4

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ב' אלון – 5

נגד – 32

נמנעים – 4

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ב' אלון לא נתקבלה.

נואף מסאלחה (העבודה):

סגן שר החינוך, תתבייש, קיבוצניק.

קריאה:

בושה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 5, נגד – 32, נמנעים – 4. ובכן, הצעת הסיכום של סיעת מולדת לא נתקבלה.

אנחנו עוברים להצבעה על הצעת הסיכום של מד"ע-רע"ם. מי בעד ומי נגד? בבקשה.

הצבעה מס' 5

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ע' דהאמשה – 7

נגד – 32

נמנעים – 6

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ע' דהאמשה לא נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 7, נגד – 32, שישה נמנעים. ובכן, הצעת הסיכום של סיעת מד"ע-רע"ם לא נתקבלה.

הצעת הסיכום של סיעת חד"ש-בל"ד, בבקשה.

הצבעה מס' 6

בעד הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ת' גוז'נסקי – 10

נגד – 30

נמנעים – 7

הצעת הסיכום שהביאה חברת הכנסת ת' גוז'נסקי לא נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 10, נגד 30, שבעה נמנעים. ובכן, הצעת הסיכום של סיעת חד"ש-בל"ד לא נתקבלה.

הצעת הסיכום של סיעת מרצ, בבקשה.

הצבעה מס' 7

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ח' אורון – 17

נגד – 32

נמנעים – 4

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ח' אורון לא נתקבלה.

היו"ר ח' דיינ:

בעד – 17, נגד – 32, ארבעה נמנעים. ובכן, הצעת הסיכום של סיעת מרצ לא נתקבלה.

הצעת הסיכום מטעם סיעת העבודה – בבקשה, ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 8

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ח' רמון – 17

נגד – 31

נמנעים – 5

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ח' רמון לא נתקבלה.

היו"ר ח' דיינ:

בעד – 17, נגד – 31, נמנעים – 5. ובכן, הצעת הסיכום של סיעת העבודה לא נתקבלה.

הצעת הסיכום של סיעות הליכוד-גשר-צומת, ש"ס, מפד"ל, ישראל בעלייה, הדרך השלישית ויהדות התורה – ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 9

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת י' כהן – 29

נגד – 22

נמנעים – 1

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת י' כהן נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 29, נגד – 22, נמנע אחד. ובכן, הצעת הסיכום של סיעות הליכוד-גשר-צומת, ש"ס, מפד"ל, ישראל בעלייה, הדרך השלישית ויהדות התורה – נתקבלה.

סכנה לעצירת התהליך המדיני בעקבות החלטות הממשלה:

חשיבות המשא-ומתן על הסדר הקבע עם הרשות הפלשתינית; עצירת נסיגות הביניים ופתיחת משא-ומתן להסדרי קבע עם הערבים הארץ-ישראלים

היו"ר ח' דיין:

ובכן, רבותי חברי הכנסת, אנחנו עוברים לנושא: סכנה לעצירת התהליך המדיני בעקבות החלטות הממשלה – של חבר הכנסת יוסי שריד. בבקשה.

יוסי שריד (מרצ):

לא, זה רק הצעות סיכום והצבעה.

היו"ר ח' דיין:

נכון, אתה צודק. רבותי חברי הכנסת, מכיוון שמדובר באותה הצעת סיכום באותו נושא לסדר-היום, ונציגת הממשלה השיבה על אותם נושאים, אנחנו רק נחכה חמש דקות לפי הנוהל להצבעה, ולאחר מכן – – –

חיים אורון (מרצ):

יש הצעות סיכום.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

יש הצעות טובות.

היו"ר ח' דיין:

אני מוכן לקבל את הצעות הסיכום. אני עדיין לא קיבלתי את הצעות הסיכום.

רבותי חברי הכנסת, כעת אנחנו עוברים להצעת סיכום של שלושת הנושאים – סכנה לעצירת התהליך המדיני בעקבות החלטות הממשלה, של חבר הכנסת יוסי שריד; חשיבות המשא-ומתן על הסדר הקבע עם הרשות הפלשתינית, של חבר הכנסת יוסי ביילין; עצירת נסיגת הביניים ופתיחת משא-ומתן להסדרי קבע עם הערבים הארץ-ישראלים, של חבר הכנסת מיכאל קליינר. אנחנו עוברים, רבותי חברי הכנסת, להצעות הסיכום.

הצעת סיכום מטעם סיעות הליכוד-גשר-צומת, ש"ס, מפד"ל, ישראל בעלייה, הדרך השלישית ויהדות התורה – יעלה את ההצעה חבר הכנסת מיכאל איתן, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בשם סיעות הליכוד-גשר-צומת, ש"ס, מפד"ל, ישראל בעלייה, הדרך השלישית ויהדות התורה, אני מבקש להביא את הצעת הסיכום הקודמת כלשונה:

הכנסת קוראת לממשלה להיערך בהקדם לקראת הדיונים בדבר הסדר הקבע עם הפלשתינים על-פי קווי היסוד של מדיניותה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה. אני מזמין את חבר הכנסת יוסי ביילין להציג את הצעת הסיכום של סיעת העבודה. בבקשה.

יוסף ביילין (העבודה):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת סיכום מטעם סיעת העבודה על הדיון בנושא חשיבות המשא-ומתן על הסדר הקבע עם הרשות הפלשתינית:

הכנסת קוראת לממשלה להשלים את הסדר הביניים במסגרת תהליך אוסלו לפי לוח הזמנים שהוסכם ולעשות מאמץ מיוחד כדי להגיע להסדר קבע עם הפלשתינים עוד לפני השלב השלישי של הפריסה מחדש.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת יוסי ביילין. אני מזמין את חבר הכנסת וליד צאדק בשם סיעת מרצ. בבקשה.

וליד צאדק חאג'-יחיא (מרצ):

הצעת סיכום בשם סיעת מרצ:

1. הכנסת קוראת לממשלה להתמיד בדרך השלום, כי אם ייקלע המשא-ומתן המדיני למבוי סתום יתפתח תהליך המוביל למלחמה.

2. לשם מניעת פורענות ביטחונית ומדינית קוראת הכנסת לממשלה להימנע מהקמת התנחלויות חדשות ומעיבוי של התנחלויות קיימות.

3. הכנסת מאמינה, כי יש ליישם את הפריסה הנוספת מחדש במועדים שנקבעו בהסכם ובהיקפים טריטוריאליים סבירים והוגנים שאינם שמים ללעג את רוח ההסכם.

4. הכנסת תובעת מן הממשלה לחדש בהקדם האפשרי את המשא-ומתן המדיני עם סוריה, שאינו יכול להתחדש בלי שממשלת ישראל תכיר בעיקרון של שטחים תמורת שלום ותקפותו לגבי רמת-הגולן.

5. רק בהסכם עם סוריה יש סיכוי לשים קץ לשפיכות הדמים בלבנון שמפילה קורבנות יקרים ועלולה לתבוע קורבנות רבים נוספים.

6. הכנסת מקווה, כי ראש הממשלה כבר למד מן הניסיון וילך בדרך השלום בלי להשתהות, להסתבך ולגרור לישראל נזקים מדיניים וביטחוניים נוספים כבדים מנשוא. תודה.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת וליד חאג'-יחיא. אני מזמין את חבר הכנסת האשם מחאמיד להצעת סיכום מטעם סיעת חד"ש-בל"ד. בבקשה.

האשם מחאמיד (חד"ש-בל"ד):

אדוני היושב-ראש, אני מתכבד לקרוא את הצעת הסיכום מטעם סיעת חד"ש-בל"ד לסיכום הדיון בנושא: סכנה לעצירת התהליך המדיני בעקבות החלטת הממשלה מיום 5 בנובמבר 1996.

1. הכנסת מזהירה מפני כל עיכוב בביצוע שלבי הנסיגה כפי שנקבעו וסוכמו בהסכם אוסלו.

2. הכנסת קוראת לממשלה למלא את כל ההתחייבויות על-פי הסכמי אוסלו ולשחרר לאלתר את כל האסירות והאסירים הביטחוניים הפלשתינים.

3. למען אינטרס קידום התהליך המדיני תובעת הכנסת מהממשלה להימנע מהפקעת אדמות לבניית התנחלויות חדשות ומהרחבת ההתנחלויות הקיימות ומהכללת ההתנחלויות באזורי עדיפות לאומית א' וב'.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת האשם מחאמיד. להצעת סיכום מטעם סיעת מד"ע-רע"ם – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הצעת סיכום מטעם סיעת מד"ע-רע"ם:

1. הכנסת קוראת לממשלה להמשיך בתהליך השלום להשגת הסדר קבע עם העם הפלשטיני.

2. הכנסת קוראת לממשלה להפסיק את התמיכה בהתנחלויות וקביעת עובדות בשטח אשר רק יפריעו ויטרפדו את תהליך השלום.

3. הכנסת קוראת לממשלה להשלים את המשא-ומתן עם הרשות הפלשטינית ולהכיר בזכותו של העם הפלשטיני למדינה פלשטינית עצמאית אשר בירתה ירושלים המזרחית; בכך יבואו שלום וביטחון לאזור כולו.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת טלב אלסאנע. הצעת סיכום של סיעת מולדת. יציג אותה חבר הכנסת בנימין אלון, אחרון המציעים. לאחר מכן ניגשים להצבעה.

בנימין אלון (מולדת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, הצעת סיכום של מולדת:

1. הכנסת רואה בדאגה את המשך ביצוע הסכמי אוסלו, שדבר אין להם עם שלום והם מכריחים מלחמה וסכנת נפשות.

2. הכנסת רואה בדאגה את אי-קיום ההדדיות שראש הממשלה הבטיח שתקוים. אש"ף פעיל בירושלים וב"אורינט האוס", ערבים רוצחים לא מוסגרים ולא מרצים עונשם, ועוד הפרות רבות שהממשלה מודעת להן.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת בנימין אלון.

ובכן, חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצבעה על הצעות הסיכום. כולם מתבקשים להתיישב במקומותיהם.

אנחנו עוברים להצבעה. מי בעד הצעת הסיכום של סיעת מולדת? בבקשה.

הצבעה מס' 10

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ב' אלון – 3

נגד – 34

נמנעים – 4

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ב' אלון לא נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 3, נגד – 34, נמנעים – 4. עוד שניים? לא אעשה זאת, זה כבר לא ישנה הרבה. הצעת הסיכום לא התקבלה.

חברי הכנסת, אני שוב מזכיר שמדובר בהצבעה בגין הדיון המשולב של שלושת הנושאים.

הצעת סיכום מטעם סיעת מד"ע-רע"ם – מי בעד? מי נגד?

הצבעה מס' 11

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ט' אלסאנע – 12

נגד – 31

נמנעים – 3

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ט' אלסאנע לא נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 12, נגד – 31, נמנעים – 3. ובכן, הצעת הסיכום של סיעת מד"ע-רע"ם לא התקבלה.

הצעת סיכום מטעם סיעת חד"ש-בל"ד – מי בעד? מי נגד? בבקשה.

הצבעה מס' 12

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ה' מחאמיד – 18

נגד – 30

נמנעים – 1

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ה' מחאמיד לא נתקבלה.

היו"ר ח' דיון:

בעד – 18, נגד – 30, נמנע אחד. ובכן, הצעת הסיכום לא התקבלה.

הצעת סיכום מטעם סיעת מרצ – ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 13

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ו' צאדק חאג'-יחיא – 19

נגד – 32

נמנעים – אין

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת ו' צאדק חאג'-יחיא לא נתקבלה.

היו"ר ח' דיון:

בעד – 19, נגד – 32, נמנעים – אין. ובכן, הצעת הסיכום של סיעת מרצ לא התקבלה.

הצעת סיכום מטעם סיעת העבודה – ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 14

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת י' ביילין – 18

נגד – 34

נמנעים – 1

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת י' ביילין לא נתקבלה.

היו"ר ח' דיון:

בעד – 18, נגד – 34, נמנע אחד. ובכן, הצעת הסיכום של סיעת העבודה לא התקבלה.

הצעת סיכום של סיעות: ליכוד-גשר-צומת, ש"ס, מפד"ל, ישראל בעלייה, הדרך השלישית ויהדות התורה. ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 15

בעד הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת מ' איתן – 30

נגד – 23

נמנעים – אין

הצעת הסיכום שהביא חבר הכנסת מ' איתן נתקבלה.

היו"ר ח' דיין:

בעד – 30, נגד – 23, נמנעים – אין. ובכן, הצעת הסיכום מטעם סיעות ליכוד-גשר-צומת, ש"ס, מפד"ל, ישראל בעלייה, הדרך השלישית ויהדות התורה התקבלה על שלוש הסעיפים שהוצגו כאן. תודה רבה.

הצעה לסדר-היום מחקר בדבר עמדות הציבור בסוגיות הקשורות בהסדר הקבע, לרבות ירושלים

היו"ר ח' דיין:

חברי הכנסת, אנחנו עוברים להצעות לסדר-היום. בסיום הדיון תשיב השרה לימור לבנת בשם הממשלה על כל ההצעות שנמצאות לפני; בסוף תשיב השרה על כולן. קודם כול: מחקר בדבר עמדות הציבור בסוגיות הקשורות בהסדר הקבע, לרבות ירושלים – הצעה לסדר-היום מס' 1271, של חבר הכנסת מיכאל איתן. בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, כנסת נכבדה, בעוד מספר שבועות לא רב אמורים להתחיל דיונים בדבר הסדרי הקבע בין מדינת ישראל לבין הפלשתינים. הדיונים האלה יהיו דיונים לא קלים, הדיונים האלה יהיו

מלווים במשברים, בלחצים כבדים על ממשלת ישראל, בלחצים שיבואו, ללא כל ספק, מהצד הלעומתי, הערבים, הפלשתינים, ממדינות ערב שבאופן טבעי מתייבבות לצדן, ממדינות אירופה שבדרך כלל לא כל כך אובייקטיביות, בלשון המעטה, וברגעים קשים במיוחד, כאשר עולים נושאים כואבים – הסדרי הקבע, התנחלויות, ירושלים ועוד נושאים – גם ידידינו הגדולים והטובים, האמריקנים, בסוגיות הללו, ירושלים והתנחלויות, אין עמדותינו כעמדתם.

כאשר אנחנו נצטרך לעמוד ולנהל את המשא-ומתן המסובך והקשה הזה בנקודות מסוימות, אולי מול העולם כולו, נשאלת השאלה כיצד תתייצב הממשלה ומה יקרה אצלנו כאן בבית. יש שתי אלטרנטיבות: אלטרנטיבה אחת, שהממשלה שלנו, הנבחרת, החוקית, בעלת רוב בכנסת, תלך למשא-ומתן הזה כאשר האופוזיציה כולה כרובה תפגין, תמחה, תקבל סיוע מהתקשורת – נכון, חבר הכנסת שריד? – כפי שהיא בדרך כלל מקבלת. חבר הכנסת יוסי שריד יעמוד כאן, יצליף בממשלה ובמשלחת לוותר עוד ועוד ועוד – – –

יוסי שריד (מרצ):

וחבר הכנסת יוסי ביילין יגן עליך.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת יוסי ביילין יעמוד אז, אולי יחוויר קצת, עם חבר הכנסת יוסי שריד, כי חבר הכנסת יוסי שריד נואם, לחבר הכנסת יוסי שריד יש כשרון אולי קצת יותר גדול בכל מה שקשור להגזמות מאשר לחבר הכנסת יוסי ביילין. חבר הכנסת יוסי ביילין נוטה יותר לראות את הדברים נכוחה, פחות נושא דברים להלהיב ציבורים שלמים עם אי-דיוקים כאלה או אחרים. הוא נוטה יותר לגישה אקדמית, לשונו אינה כל כך מושחזת, אבל חבר הכנסת יוסי שריד יתפוס את הפיקוד – – –

צבי הנדל (מפד"ל):

אל תקלקל לחבר הכנסת יוסי ביילין – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא מקלקל לו בכלל, להיפך, אני מונה את שבחיו בדרך זאת.

ממשלת ישראל, שתשלח את המשלחת לשם, תעמוד במצב בלתי אפשרי. יש גם אפשרות אחרת, שממשלת ישראל תיהנה מקונסנסוס רחב, מהסכמה לאומית רחבה בשאלות שלפחות כאן, היום, אנחנו יודעים שהפערים בינם לבינינו, בין מחנה הליכוד למחנה העבודה אינם כה גדולים – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

אז למה הלכת לבחירות?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הלכתי לבחירות, חבר הכנסת שאול יהלום, על מנת שלא ינהל את המשא-ומתן הגוש החוסם של העבודה, מרצ והסיעות הערביות.

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

כן, הלכתי לבחירות על מנת שאוכל להיאבק על הדברים שעדיין יש בהם פערים גדולים בינינו לבין קבוצות אחרות, כמו ירושלים, כמו עתיד ההתיישבות ביש"ע, כמו זכות השיבה, כמו אמצעי הביטחון — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — — ירושלים — — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת שאול יהלום, יש לי הודעה בשבילך. אתה יכול, היום, לעלות כאן עם המצע של המפד"ל ועם המצע של הליכוד, וזה המצע שלי ושלך. השאלה הגדולה היא — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — — אם נלך עם המצע הזה למשא-ומתן בתנאים שתיארת, האם נישאר גם עם אותם דברים חיוניים ששנינו אומרים עליהם שהם חיוניים – אנחנו רוצים יותר. השאלה היא, האם אפשר למצוא מסילות אל לב מרבית העם ולהתאחד בדברים החשובים, גם אם נוותר בדברים מסוימים. זאת השאלה שניצבת כרגע בפנינו.

הדילמה לא קלה. אתה יכול לתת לי ערובה שאתה תצליח במשא-ומתן על הסדרי הקבע להגשים את המצע שלך? אתה תבטיח את ההתנחלויות בכל מקום? אתה לבדך יכול להבטיח שלא תהיה פשרה בירושלים? אתה לבדך יכול להבטיח שהסדרי הביטחון יהיו בכל מאת האחוזים, כפי שאנחנו רוצים?

אם בא חבר הכנסת יוסי ביילין ואומר: רבותי, אני לא ליכודניק, אני לא מפד"ל, אני עם הדעות שלי, אבל אני גם מכיר במציאות מסוימת. חבר הכנסת יוסי ביילין אומר היום: אני, בניגוד — — —

שאלו יהלום (מפד"ל):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

תסלח לי, תן לי רגע לסיים — — —

שאלו יהלום (מפד"ל):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא קשור כעת. אין לזה קשר.

שאלו יהלום (מפד"ל):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת יוסי ביילין אומר היום: אני, בניגוד לחבר הכנסת יוסי שריד, מוכן לתת לכם יד בדברים מסוימים, לעמוד אתכם ביחד על דברים מסוימים, בתנאי שתיתנו סיכוי לתהליך. תמורת זה תנו לי דברים אחרים – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

– – – זה הוא חתם – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אז אני שואל אותך – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

– – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא צריך לחדש שום דבר – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

– – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני שואל, חבר הכנסת יהלום – – –

שאל יהלום (מפד"ל):

– – – בשלטון – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת יהלום, אני שואל אותך: אתה מסוגל להבטיח משהו? יש לך איזו מדיניות ריאליסטית שאתה יכול, בלב שקט, להגיד: בזה אני מבטיח את גורל ההתנחלויות? אתה יכול לקבל מהצד הזה של המתרס סיוע פוליטי שאומר – לא ייעקר שום יישוב יהודי בארץ-ישראל – אז אתה בקלות זורק את זה?

שאל יהלום (מפד"ל):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מאיפה ההתרברבות שלך? מאיפה הכוח שלך?

שאל יהלום (מפד"ל):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אתה גורם נזק, אתה מחמיץ, אתה מחמיץ שעת כושר היסטורית ליצור הסכמה לאומית במדינה הזאת על מנת שנוכל לעמוד כולנו יחד. אתה מסכן את כל ההישגים של יש"ע, אתה תגרום לכך שלא נהיה עם שתי גדות לירדן, לא נהיה עם שתי גדות לירקון — — —

שאל יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת שאלו יהלום.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אתה וקיצונים כמוך מבודדים אותנו, גורמים לקיטוב בעם, משאירים אותנו מול משא-ומתן קשה ומסובך בלי יכולת, בלי כוח.

צריך היום ללכד את הכוחות, לאסוף, ובאה היום האפשרות שהמתנחלים, תושבי יש"ע, לא יהפכו יותר מכשול לשלום על דעתו של חצי העם. אתה זורק את זה, אתה לא צריך אותם, אתה לבדך יכול לעשות הכול?

באה היום הזדמנות היסטורית, שהעם כולו יתלכד סביב נושא ירושלים, על תוכנית מדינית אחת ועל עמדה אחת לקראת הסדר הקבע – אתה זורק את זה? אתה לבדך תצליח לעשות הכול? באה היום הזדמנות היסטורית שאנחנו נבטיח – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — — שבמשא-ומתן נוכל לעמוד — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת שאול יהלום.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — — על הצרכים הביטחוניים של מדינת ישראל, ושמעתי פה את הוויכוח המצחיק. חבר הכנסת חיים רמון אומר: ריבונות מוגבלת. הרי ריבונות מוגבלת אלה הם שני דברים הפוכים, ואני, כיושב ראש הקואליציה, חייב לדחות זאת וללכת על נוסחה שאומרת: אוטונומיה מורחבת.

עם כל הכבוד, הוויכוח הזה על סמנטיקה לא צריך למנוע את זה שנופיע חבר הכנסת חיים רמון ואני מול משלחת פלשתינית ונדאג שלא יהיה צבא, שלא יהיה איום ביטחוני, שאנחנו נוכל לשמור ולארגן כאן גבול ביטחון, שנוכל לספח את מרבית המתיישבים על יישוביהם למדינת ישראל. יום עצמאות שני יכול להיות שם – – –

היו"ר ח' דיין:

משפט מסכם.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

– – – יום עצמאות שני. אבל חבר הכנסת שאול יהלום – לו זה לא מספיק; הוא יביא יותר. חבר הכנסת שאול יהלום יביא לנו את ימית – –

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

– – ואת סיני ויביא לנו עוד.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

שאול יהלום יעמוד על האנטנה בימית ויביא לנו הישגים – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

בחירות, מסמך יואל בן-נון...

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת יהלום. חבר הכנסת איתן, משפט מסכם.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

שאול יהלום, אתה היום האויב הגדול ביותר של המתיישבים ביש"ע. אתה, במקום להביא סיפוח של מרבית המתיישבים על יישוביהם – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

כמה זה מרבית? כמה זה שווה? 51%.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אתה מעדיף קיטוב, אתה מעדיף פילוג, אתה מעדיף החלשה של העם שלנו. אתה מעדיף החלשה. אתה תביא בסופו של דבר לכך שהעם הזה יהיה משוסע, מפולג. ואיך הוא יתמודד בצורה כזאת מול לחצים שאתה ואני יודעים שיבואו מכל העולם? לא מספיק היה לנו מה שהיה כאן בארבע השנים האחרונות? לא מספיק לנו לאן הגענו בשנאה הפנימית שלנו?

היו"ר ח' דיין:

חבר הכנסת מיכאל איתן, משפט מסכם.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא מספיק לנו שקראו לנו מתנחבלים? שקראו לנו אויבי השלום? אפשר עכשיו ליצור הסכמה לאומית – –

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — להעלות את מפעל ההתיישבות חזרה להיות מפעל ציוני שיכול לחיות עם השלום.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

בלי לפגוע בהתיישבויות. אני מסיים.

היו"ר ח' דיין:

כבר סיימת. אתם שוכחים לשמוע מתי אתם מסיימים. משפט מסכם בבקשה.

צבי הנדל (מפד"ל):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני רוצה לסיים במשפט אחרון. אני קובע שהסכמה לאומית היא צו השעה, וכל מי שמייחל לביצורו של מפעל ההתיישבות היהודי ביש"ע, לשמירה על האינטרסים החיוניים של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית ולהשגת שלום בטוח עם שכנינו, הוא צריך לדאוג להסכמה לאומית. היום יש הזדמנות פז שאסור להחמיץ אותה, ומי שיזרוק אותה, יבוא יום והוא יצטער על כך. אני מקווה שהוא לא יצטער על כך כי הוא לא יצליח והוא יישאר תוך תקופה קצרה במיעוט השולי שחי מקיטוב ומפילוג מימין ומשמאל.

היו"ר ח' דיין:

תודה רבה לחבר הכנסת מיכאל איתן.

הצעה לסדר-היום

הצהרות ערפאת

היו"ר ח' דיין:

אני מזמין את חבר הכנסת מיכאל קליינר להעלות הצעה לסדר-היום, מס' 1502. בבקשה.

צבי הנדל (מפד"ל):

אהוד ברק מסכים לזה?

שאול יהלום (מפד"ל):

מה פתאום.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אברהם יחזקאל (העבודה):

ברק מברך את שני השרים שלו בממשלת האחדות הלאומית העתידית.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

אדוני היושב-ראש, חברי הכנסת, זר שהיה נעדר מהמדינה הזאת שנה והיה צופה בדיון הזה ורואה את הוויכוח כאן מעל הדוכן של חבר הכנסת איתן עם חבר הכנסת יהלום, והיה שומע את ההתלהבות והלהט, ואחר כך גם את התכנים, היה בודק אם משהו כאן השתבש, אולי אין סינכרוניזציה בין

התמונה והתנועות והלהט לבין תוכן הדברים, והיה אומר: זה איתן, ואומרים לו: לא, לא, זה שעל הדוכן הוא איתן. הוא אומר: לא נכון. מי שהיה שומע ברדיו היה בטוח שזה איתן, וכאן עומד אולי ביילין, אולי שריד, אולי פרס.

שאול יהלום (מפד"ל):

אולי אבו-מאזן.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני יכול להבין שינוי עמדה, ואני מכיר גם את היושר שלך, אבל מה הלהט הזה, ההתנפלות הזאת באותם ארגומנטים שאתה היית הצד הסופג שלהם במשך 20 שנה? אז קצת זהירות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני תמכתי באחדות – – – מהקדנציה הקודמת – – – לחזר אחרי רבין, אמרתי להם, אף שאתה נגד הליכוד, לכו, כי אתם תשפיעו – – – זה לא נכון, מה שאתה אומר.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת איתן, כל הכנסת הזאת, לרבות הליכוד, תמכה בהסכם עם ירדן. מעטים, אחדים מהקיצוניים מאוד התנגדו לו, או נמנעו. אחד מאלה שלא תמכו, אינני יודע אם נמנע או הצביע נגד, היה חבר הכנסת מיקי איתן, וזה בסדר. אני רק אומר, שהביטחון העצמי הזה, הלהט הזה, התוכחה הזאת קצת נראית – איך הסיפור הידוע על הרבי ששאל אותו היהודי: מה אני יכול לעשות ויש לי רק אוכל אחד לאכול? אז הוא אמר: טוב, תאכל אותו, אבל לפחות שלא ייזל לך הריר. אולי כמו שחשבת 20 שנה שהם טועים, מותר לכמה חברים, לעבדך הנאמן ולכמה חברים כאן לחשוב, שעוד אין השינוי הגדול ועוד אין הרצון הטוב.

אני מדבר כמי שהלך אתך לניסיון, כמי שחשב שהעיקרון חשוב, כמי שקיבל את הניסיון הזה של ללכת להסדר קבע, כי לפחות חבר הכנסת יוסי ביילין – והוא כאן באולם, אז מותר לי לצטט כי הוא יכול לתקן אותי – שם את הדגש בהסכמה, שוויתורי הביניים האלה, שמותירים את ישראל עם פחות ופחות קלפי מיקוח, זה מצב לא טוב, ובלי קשר להבדלי ההשקפות טוב ללכת להסדר הקבע כאשר ישראל חזקה מבחינה טקטית, מבחינת הקלפים למשא-ומתן, מבחינת השליטה בשטח. ניסינו את העיקרון הזה, ואני לפחות נשברתי מהניסיון בקטע שהבנתי שאין הסכמה לאומית בשאלה הבסיסית מאוד: לא גבולות, לא התיישבות, גם בכל אלה יש חילוקי דעות.

מה ששבר אותי הוא העיקרון הבסיסי, שעליו נסבה השאלה האם ישראל תתקיים או לא, וזאת שאלת זכות השיבה. ואני מודה ומתוודה, שהיה ניסיון רציני למצוא נוסחת טיוח, ואני מאוד מכבד, אבל לבוא

ולהגיד, הרי אתם הכנתם נייר לקראת הסדר הקבע – אז מה אמרתם על שאלת זכות השיבה? האם תהיה הגירה חופשית של ערבים לארץ-ישראל המערבית או לא? ובניסוח הראשון לפחות עמדתם היתה, חופשי לגמרי – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא נכון. אל תסלף – – –

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

ברור. אני מדבר על ארץ-ישראל המערבית. לא על מדינת ישראל. ואז הסכמתם לפשרה, שהנושא הזה יידון בהסדרי הקבע. מה זה הנושא הזה יידון בהסדרי הקבע? הרי כל הנייר הזה הוא נייר של מה תהיה העמדה לקראת הסכמי הקבע. אז מה המשמעות שהנושא הזה יידון בהסכמי הקבע? המשמעות היא שאין הסכמה לאומית אפילו בשאלה הזאת, שלדעתי בתוך עשר שנים תהפוך אותנו במקרה הטוב לאירלנד. מי ששמע את חבר הכנסת בשארה וקרא את הריאיון שלו – הוא כבר מקדים את חבריו, הוא כבר ארץ-ישראל השלמה. ביום שיהיה רוב בארץ-ישראל המערבית, ולא משנה מה תהיה החלוקה המדינית, הם לא יסתפקו בחלוקה שביילין מסתפק בה בין שתי מדינות, אז הם ידברו על ארץ-ישראל השלמה, הם ידברו על אנשלוס, הם ידברו, באירלנד כולה אנחנו רוב – ואין שום הצדקה לחלוקה המלאכותית הזאת של ארץ-ישראל המערבית. ואולי נמצא את עצמנו נלחמים על אוטונומיה יהודית בתוך מדינת פלשתינ הגדולה. ובשאלה העקרונית הזאת, אף אחד באולם הזה שמסתכל לי בעיניים לא יכול להגיד: אתה מפנטז; לא יכול להגיד: אין בעיה כזאת; לא יכול להגיד: אין סכנה כזאת.

חבר הכנסת מיכאל איתן, תראה מה קרה לך בתור מי ששר פעם "שתי גדות לירדן", בתור מי שקרא את עיתון "חרות", שדיבר על שתי גדות לירדן.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

למה לא סיפחת את יו"ש כאשר היית בכנסת? למה?

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

בארץ-ישראל המערבית – – –

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

תענה למה לא סיפחת.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

קריאת ביניים לגיטימית. תן לי להמשיך. אני לא חייב להשיב. היו סיבות.

בארץ-ישראל המערבית – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מה היו הסיבות? מה אתה עושה היום?

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת איתן, על ארבע-חמישיות ויתרת; הקמת מדינה פלשתינית ראשונה. אחר כך, לגבי ה-20% שנותרו, ארץ-ישראל המערבית, אתה כבר חותם יחד עם אחרים על נייר. נכון, לך יש גרסה אחרת, אבל בנייר הזה אחרים מדברים על מדינה, או מתכוונים למדינה, ואתה יודע שהם רוצים מדינה. ואתה יודע שברגע שהעולם רואה שתי גרסאות, מה לעשות – הוא יקבל את הגרסה היותר מחמירה, את הגרסה היותר קרובה לשיטתו; הוא יראה בגרסה שלך מעין ריטואל. כמו שכאשר הקמת את גח"ל, אמרת: תנועת החרות תשמור אמונים למשהו. אבל הנייר היה הקובע. הגרסה שיותר התאימה למה שחושבים ורואים, לעולם, היא זאת שנראתה כמעשית, כפרקטית. כי ברור שקשה לשכנע צד שני, או אפילו צד מתווך, לקבל עמדה כשהשותף שלך יותר מתון ממך.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

את הטענות האלה אתה צריך להפנות לראש הממשלה, לא אלי.

מיכאל קליינר (הליכוד-גשר-צומת):

לראש הממשלה אני משמיע את טענותי. כרגע אני מתייחס לנייר הזה, שלא עונה על הבעיות הבסיסיות, לא עונה על בעיית היסוד של הרוב היהודי בארץ-ישראל המערבית. ואתה יודע שגם לי אין היום, במציאות שנוצרה, נכונות אין-סופית ללכת עם הראש בקיר מתוך רצון לשלוט בעם אחר. לא רוצים. אבל בנייר הזה, חבר אחד אפילו היה צריך לאיים כדי שייאמר בו במפורש, שישראל תתבע ריבונות בחלקים הריקים. ולמען השם, אתם מדברים רק על עמדת פתיחה. הרי ברור שכל מה שסיכמתם במשא-ומתן אמיתי יהיה עמדת פתיחה שהצד השני ישחק אותה. ועוד לא נולד המשא-ומתן שאתה יוצא ממנו באותה עמדה שהיתה עמדת הפתיחה. אז כבר בעמדת הפתיחה זה עלה בדם כדי שאחת הגרסאות, לא הנוסחה המוסכמת, הפשרה, אלא אחת הגרסאות, תדבר על ריבונות בבקעת-הירדן.

אני הולך עכשיו לעזור לך, חבר הכנסת יוסי ביילין, בוויכוח שלך עם חבר הכנסת יוסי שריד. כולם כאן יודעים שהנייר הזה שהוצאתם הוא הרבה הרבה יותר שמאלני מהמצע של מפלגת העבודה; לא מהמצע של הליכוד, אלא מהמצע של מפלגת העבודה. והדבר החמור ביותר הוא, שבסופו של דבר נוסף חטא על פשע. גם אותו עיקרון בסיסי שהיה הבסיס למשא-ומתן נלקח ממנו, בסופו של דבר. גם העיקרון שלא הולכים לשלוש הפעילות לפני הסדר הקבע, שהיה מלכודת הזבובים שתפסה כל מיני חברים, וביניהם עבדכם הנאמן. בסופו של דבר הכנסתם גם סעיף שאומר: הסכם הביניים יתממש על-פי הסכמי אוסלו. ולגבי 50% מהשטח – אתה הסכמת. 50% מאותם קלפי משא-ומתן, שאמרו שלא נותנים לפני הסדר הקבע – יימסרו לצד השני לפני הסדר הקבע. כלומר, הושמט הבסיס שבו התחילו את הדיונים. ובסופו של דבר קרה מה שכל הזמן חשבתי שאיננו נכון. בסופו של דבר, ההגדרה של השיחות הללו, שאני השתתפתי בחלקן – ודרך אגב, הן היו מרתקות, מעמיקות, מפרות, חשובות, אמיתיות, נדירות בפוליטיקה הישראלית; אבל בסופו של דבר היתה תחושה, שמה שהכחשנו כל הזמן אכן קרה – זו היתה בעצם מכירה של תוכנית אבו-מאזן לליכוד.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת מיכאל קליינר.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הלוואי שאבו-מאזן יחתום על זה. אני חותם על זה פעמיים. רק שיחתום, ואני חותם פעמיים.

שאול יהלום (מפד"ל):

מה שיפרת לעומת מסמך ביילין-אבו-מאזן?

הי"ר נ' חזן:

תהיה הזדמנות להשיב גם למציעים אחרים.

הצעה לסדר-היום

הסדר הקבע עם הפלשתינים

הי"ר נ' חזן:

אני מזמינה את חבר הכנסת יוסי ביילין להעלות את הצעתו לסדר-היום בנושא: הסדר הקבע עם הפלשתינים – הצעה לסדר-היום מס' 1488. אחריו יש סדרה של הצעות דחופות לסדר-היום, ואחר כך חבר הכנסת יוסי שריד.

יוסף ביילין (העבודה):

כבוד היושבת-ראש, כנסת נכבדה, מבחינתי, אין לי דבר יותר חשוב על סדר-היום הלאומי מאשר תהליך השלום והסדר הקבע עם הפלשתינים. אני בטוח, שאחרי שזה יקרה, יהיו דברים חשובים מאוד ועדיפויות אחרות. אבל בשלב הזה של חיינו ההיסטוריים זה הדבר החשוב ביותר. ואין זה סוד שגם לקחתי על עצמי סיכונים לא מעטים, וגם אחריות אישית לא כל כך שגרתית, כדי לנסות ולסייע בהובלת המהלך הזה.

אני יזמתי את תהליך אוסלו כדי להגיע להסדר ביניים, אף-על-פי שהאמנתי מההתחלה שעדיף להגיע מוקדם ככל האפשר להסדר הקבע; אבל ידעתי שפוליטית זה בלתי אפשרי, גם מול המנהיגים שלי בתוך מפלגת העבודה. אני יזמתי את תהליך שטוקהולם עם אבו-מאזן כדי להגיע להבנה עקרונית לגבי הסדר הקבע, ולדעת אם יש על מה לדבר באמת עם הפלשתינים.

וכאשר אני נמצא באופוזיציה אני שואל את עצמי, איך אפשר להשפיע באמת על מהלך העניינים – מהמצב שבו אנחנו נמצאים – כדי שנגיע להסדר קבע לא יאחר מן התאריך הקבוע, שהוא מאי 1999. ולא מעניינים אותי לצורך זה לא נאומים מתלהמים ולא ססמאות, לא מהסוג שאומר לאש"ף: תחפשו אותי, ולא מהסוג שמודיע בשם הפלשתינים למה הם מסכימים ולמה הם לא מסכימים.

מה שעשו חברי הכנסת מן האופוזיציה שחתמו על המסמך הזה עם חברי כנסת מן הליכוד, שמבחינתם עשו בהחלט מהלך מאוד מורכב ולא פשוט, שזכה לביקורת, שזוכה לביקורת גם היום – לפי דעתי המעשה הזה הוא התרומה החשובה ביותר שיכולנו לתרום יחד לתהליך השלום, מתוך הסכמה לדבר אחד: לא חשוב למי יהיה הקרדיט, ובלבד שהתהליך יימשך.

אני חושב, שאם תרמנו משהו לשינוי בעמדות, גם של מפלגת שלטון, ואם אנחנו בעצמנו הלכנו כברת דרך כדי להגיע לזה, ייתכן שזה מעשה תקדימי, שלא היה בעבר בפוליטיקה הישראלית, ובכלל זה בשיחות שחבר הכנסת קליינר התייחס אליהן. אני חושב שזה היה פרק שאנחנו לא נשכח, כי עסקנו בכבשוננו של עולם הרבה מאוד שעות.

ואני אומר לכם: זה לא מסמך מושלם. אף אחד מאתנו, היושבים כאן, אילו היה כותב את המסמך שהוא היה רוצה לכתוב, לא היה כותב את זה. הרי זה ברור מאליו. אבל זה מסמך שהושג בעקבות הבנה עם הפלשתינים. וזה לא שהכנסנו את ההסכם עם אבו-מאזן להסכם הזה, ולא להיפך.

שאלו יהלום (מפד"ל):

מה ההבדל?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אתה בטוח שיש הסכם עם אבו-מאזן?

יוסף ביילין (העבודה):

לא. זה משמח אותך אם אין?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לא, אני רק שואלת, כי חוזרים על זה כל הזמן.

יוסף ביילין (העבודה):

אז אולי זה לא לגמרי חלום. בכל זאת הוקדשה לזה שנה, הוקדשו לזה הרבה מאוד שעות, ואולי יש איזה נייר באיזה מקום, ואולי הוא לא מחייב אף אחד, אבל משהו הוא אומר גם להם וגם לנו.

שאול יהלום (מפד"ל):

חבר הכנסת ביילין, בכל זאת – מה ההבדלים בין ההסכם הזה לבין הסכם אבו-מאזן?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אבל אין הסכם אבו-מאזן, אז אין הבדלים.

שאול יהלום (מפד"ל):

יש. בהנחה שזה לא חלום – מה ההבדלים?

שבח וייס (העבודה):

חבר הכנסת יהלום, תראה מאיפה אתה מקבל סיוע.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

יוסף ביילין (העבודה):

חבר הכנסת יהלום, אני יכול להגיד לך, שאלה שתי הבנות שונות, שיכולות, לפי גרסה אחת מן ההסכם שבינינו, להתאים האחת לשנייה; לפי גרסה שנייה הן לא יכולות להתאים. זה בעצם העניין, בשורה התחתונה.

אני אומר לכם, המסקנה שלי היא, גם מהמהלך הלא-חתום והלא-מחייב עם האיש הזה אבו-מאזן, שקיים, אגב, והוא לא אחרון האנשים באש"ף, וגם ההסכם שנחתם עם חבר הכנסת מהליכוד, שלא מחייב את הליכוד ולא מחייב את מפלגת העבודה, וכל אחד מאתנו שחתם על ההסכם הזה, מקבל מהבוקר ועד הערב מאמרים וקיתונות של רותחים – שני הדברים האלה אומרים לי דבר אחד, שהוא מבחינתי החשוב ביותר: הסכם הקבע הוא לא תיבת פנדורה; הסכם הקבע הוא מחוז חפץ, שיכול להקל על כולנו, על יהודים וערבים ועל פלשתינים בארץ הזאת.

ואנחנו נריב עד שנגיע אליו, ונתמקח ונתווכח ונצחק זה על זה אולי – לא אני – אבל הוא אפשרי וזה היתרון הגדול שלו. ואין צורך לחשוש מהבעיות האימונות האלה: ירושלים ופליטים והתנחלויות, כי בשני הצדדים, אלה שרוצים להגיע להסדר מבינים, שאפשר למצוא פתרון שאפשר לחיות אתו. התחושה שלנו, של מי שחתמו על ההסכם הזה, היא שיש מקום, באמת בלי הבדלי מפלגות, לקצר את המהלך כמה שאפשר ולא להאריך את הסדר הביניים כדי לאפשר לקיצונים משני הצדדים, לצערנו יש כאלה, לטרפד את המהלך.

מה בעצם מסתמן כאן? מסתמנת ישות פלשתינית ריבונית, שהמגבלה העיקרית עליה היא שלא יהיה לה צבא. אתם שואלים אותי: האם בסוף זה יהיה הפתרון? כן. האם בסוף יקראו לה מדינה? בוודאי. האם יהיה לה בסוף צבא? לא.

הישות הזאת, אגב, לא קיימת במצע המערך ולא קיימת במצע הליכוד, מה לעשות. מי שיקרא את שני המצעים, לא ימצא ישות כזאת. הישות הזאת, שאנחנו יודעים שהיא תהיה, הרי כולנו יודעים שהיא תהיה, יכולה היתה להיות בשיחות בינינו, והיא בהסכם בינינו. ולא הייתי מזלזל – גם מי שחושב שההסכם הזה הוא רע ונורא, ניצי או יוני בצורה מטורפת, שמכרנו הכול או קנינו הכול – אני מציע לשים לב לישות הזאת. הירדן הוא גבול הביטחון, לא בהכרח גבול מדיני. לגרסת חלק מאתנו, זה גם גבול מדיני; לגרסת חלק מאתנו, זה גבול ביטחון בלבד.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אם לא הסכמתם למשל על זה, אז איזה הסכם זה?

יוסף ביילין (העבודה):

לא מספיק טוב, תמר. זה הכי טוב שיכולתי להביא.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הסכמתם שאתם חלוקים?

יוסף ביילין (העבודה):

אמרתי מלכתחילה, זה לא הסכם הכי טוב, זה לא ההסכם שאני הייתי כותב עם עצמי, אבל, לשמחתי, אני לא חותם הסכמים עם עצמי אף פעם, תמיד יש עוד מישור, ואולי המישהו הזה יותר חכם ממני, גם זה יכול לקרות לי.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

הוא יותר טוב לשיטתך.

יוסף ביילין (העבודה):

יש בהסכם הזה החלת ריבונות על גושי ההתיישבות הגדולים. מישהו יכול להגיד: מה, רק? ומישהו יכול להגיד: מה, על כל הגושים האלה? על בערך 100,000 אנשים? תשובה על שאלתך לגבי מספר, שאול. זה נורא? מבחינתי, זה פחות מ-10% מהשטח. מבחינתי, זה יכול לעמוד מול מתן שטח באזור חולות חלוצה לרצועת-עזה. זה לא כתוב בהסכם הזה. אין התייחסות אליו. בהבנה עם אבו-מאזן זה קיים. האם זה סותר את ההבנה עם אבו-מאזן? זה לא סותר. האם זה חוזר על עצמו?

שאול יהלום (מפד"ל):

פחות מ-10%?

יוסף ביילין (העבודה):

כל השטח הזה. על מה אני מדבר? על גוש-עציון, על מערב השומרון ועל מרחב ירושלים.

שאלו יהלום (מפד"ל):

כמה – 8%?

יוסף ביילין (העבודה):

בערך 10%, קצת פחות מ-10%.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ביניהם מעברים וכו'. הכול מחולק ומפוצל.

יוסף ביילין (העבודה):

תמר, זה לא מספיק לך, אני יודע. מה אני יכול לעשות?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

איך אתה מדמיין לעצמך את המדינה הזאת?

יוסף ביילין (העבודה):

יותר סביר ויותר מעשי מהסדר הביניים, תאמיני לי. יותר פשוט מהסדר הביניים, הרבה פחות מורכב.

בהסכם הזה יש אפשרות, לישראלים שרוצים בכך, להישאר ביישובים שלהם תחת ריבונות פלשתינית. מישהו אומר: איך אתם עושים דבר כזה, מפקירים אותם לריבונות הפלשתינית? ומישהו אומר: איך אתם תוקעים ביישובים בתוך הריבונות הפלשתינית? אני מעריך שרובם יעדיפו לקבל פיצויים ולעזוב, אבל אני לא רוצה להיות במצב שבו ממשלת ישראל, כזאת או אחרת, עוקרת אותם משם.

אני יכול להגיד לכם, ההבנה הזאת היא לא תוצאה רק של ההסכם עם הליכוד. בשיחות עם הפלשתינים הדבר הזה הועלה, ואני אמרתי להם, מתוך הערכה שבסופו של דבר נצטרך הרי גם הסכמה ישראלית לזה: אני לא רואה הסכמה ישראלית לדבר כזה. זאת אומרת, מכוח ההסכם עם הפלשתינים לא יעקרו ביישובים. אם ממשלת ישראל תגיד, מבחינה ביטחונית או אחרת, לי יש עניין

לעקור יישוב כזה או אחר, אף אחד לא יכול להגיד לה: אל תעשי את זה; אבל לא כתוצאה מן ההסכם העתידי עם הפלשתינים.

שאל יהלום (מפד"ל):

— — — כמה אחוזים מהפלשתינים יושבים — — —

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

הפלשתינים יסכימו? לפני השלום לא סופחו, עכשיו — — —

יוסף ביילין (העבודה):

חבר הכנסת אלסאנע, אני רוצה להגיד לך משהו על זה. הרי השאלה היא מה קורה ברגע האמת. ברגע האמת אתה בא אל הפלשתינים או אני בא אל הפלשתינים או מישהו מהקואליציה בא אל הפלשתינים ואומר להם: תראו, אתם רוצים להגיע להסדר? ההסדר הזה צריך לכלול דברים שאנחנו יכולים לחיות אתם ואתם יכולים לחיות אתם. לכם מדינה פלשתינית זה תנאי לכל הסכם. לא יהיה הסכם בלי מדינה פלשתינית. לנו יש תנאים אחרים שקשורים בביטחון, בירושלים, בהתיישבות. אנחנו צריכים להגיע לאיזו נקודה שבה יש לכם מדינה פלשתינית, אומנם מפורזת, זה אולי גם טוב לכם, הפלשתינים, שהבירה שלה אל-קודס, אומנם מחוץ לירושלים המוניציפלית, אבל היא אל-קודס, והיא בירה שלכם, ויש לכם אפשרות שהפליטים מ-1948 ייקלטו בתוך המדינה הפלשתינית שלכם, אבל לא בישראל. בשבילנו, חזרה של פליטים פלשתינים לגבולות ישראל היא דבר ששום ממשלה לא תקבל אותו. מבחינתכם, אתם לא יכולים לחיות עם מצב שבו אנחנו נמנע מכם לקלוט את הפליטים שלכם במדינה שלכם.

אתה יכול להגיע להסכמה כזאת ולהבנה כזאת רק כאשר אתה מגיע למשהו חיוני באמת לשני הצדדים. ועובדה שהגענו לדבר כזה, שהיא הבנה שניתנת להכחשה, לא נחתמה מעולם, אפשר לזרוק אותה לפח. אבל אני, בתור חבר כנסת מהספסל האחורי של מפלגת העבודה — —

שבח וייס (העבודה):

לא כל כך מהספסל האחורי.

יוסף ביילין (העבודה):

— — יודע היום, אולי יותר טוב מאשר מישהו אחר, למה באמת אפשר להגיע. אם אתה רוצה ממני חתימה של מר יאסר ערפאת על מה שאני אומר כאן, הוא לא יחתום. אם אתה שואל אותי: האם בהסדר הקבע נגיע למצב שבו ירושלים תישאר מאוחדת ושלמה, שהפלשתינים יכירו בירושלים

כבירת ישראל, ואנחנו נכיר באבו-דיס או במקום אחר מחוץ לירושלים כאל-קודס שלהם, אני אומר לך שזה יקרה. השאלה היא אם אתה רוצה באמת הסדר או לא. אם אתה רוצה לעמוד על מה שנראה לך חיוני בכל מקרה, ואתה מרחיב את גבול החיוניות שלך – לא יהיה הסכם.

אני מצטער, אני לא אומר את אשר היה עם לבי לומר, ואולי רק משפט אחד. אני למדתי באוסלו בפעם הראשונה שיש באמת עם מי לדבר. האמנתי בזה כל חיי, אבל באוסלו ראינו שיש עם מי לדבר. אני הבנתי, בשיחות שלי עם אבו-מאזן, שיש לא רק עם מי לדבר, אלא שיש גם על מה לדבר. באותה הבנה יכולנו להגיע לאיזו הסכמה לא פשוטה, לא בלתי מורכבת, אבל אפשרית לגבי הסדר הקבע.

בשיחות שלנו עם חברי הליכוד, בראשות מיכאל איתן, אני יכול לומר באופן הכי אחראי מבחינתי, שלמדתי שיש גם על מה לדבר, יחד עם כל ההבדלים, עם כל הכעסים, עם כל ההיסטוריה שיש בינינו. אפשר להגיע להסדר הזה גם מתוך הסכמה רחבה, לא במאה אחוז, של החברה הישראלית. כל מי שיגיע להסדר קבע, מוטב לו שיגיע להסדר הזה מתוך ההסכמה הרחבה ביותר שהוא יכול להגיע אליה. תודה רבה.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ובא לנתניהו גואל.

הי"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת יוסי ביילין.

הצעות לסדר-היום מסמך ההבנות שנחתם בין נציגים מהליכוד ומהעבודה

הי"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, אנו עוברים לסדרה של הצעות דחופות לסדר-היום, בנושא: מסמך ההבנות שנחתם בין נציגים מהליכוד ומהעבודה, הצעות מס' 1459, 1483, 1496 ו-1501. הדובר הראשון הוא חבר הכנסת שאול יהלום, אחריו – חבר הכנסת אבי יחזקאל. אם הוא לא יהיה במליאה – חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. חברי הכנסת, אלו הצעות דחופות במסגרת שלוש דקות.

שאול יהלום (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, באוקטובר 1995 או בסמוך למועד זה, גיבש צוות בראשות יוסי ביילין, ד"ר יאיר הירשפלד ואחרים, הסכם עם אבו-מאזן. ההסכם הזה אמר בערך מה שאמר לנו עכשיו ד"ר יוסי

ביילין: 90% ויותר מהשטח יהפכו למדינה פלשתינית; פחות מ-10% מהשטח יסופחו למדינת ישראל; 60% מהמתיישבים ביהודה ובשומרון יחיו בשטח של פחות מ-10%; 40% מהם יישארו בשטחי המדינה הפלשתינית. כל מי שמבין יודע, שהם לא יוכלו לחיות עם כל מה שמדובר עליו, ויאלצו על-פי אותו הסכם לעזוב.

הצוות הזה בא לשמעון פרס לפני הבחירות ואמר לו – וכך מפרסמים היום חלק ממנסחיו של ההסכם: אנחנו מבקשים להציג את הנושא כך שאנשים ידעו למה אנחנו הולכים. הנה, יש לנו הסכם שלום להסדר קבע לפני הבחירות. שמעון פרס לא התיר להם לעשות זאת. הוא אמר: אוי ואבוי אם אנחנו נציג את זה לעם, אנחנו נפסיד בבחירות.

אף-על-פי-כן, הלך ד"ר יוסי ביילין וניסח משהו הרבה יותר מקוצר עם הרב יואל בן-נון, ובעקבות זאת הרב יואל בן-נון קרא לאנשים מתומכיו להצביע עבור שמעון פרס.

על אותו הסכם ואותו הסדר חתם היום מיכאל איתן. הוא הוסיף שלוש הערות בנושא מדינה פלשתינית, בנושא הפליטים ובעוד נושא. בשלושת הנושאים האלה יש לו הערה אחרת.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא קראת את המסמך.

שאול יהלום (מפד"ל):

קראתי את המסמך מלה במלה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מה שאמרת עכשיו לא כתוב במסמך.

שאול יהלום (מפד"ל):

אמרת: אוטונומיה מורחבת ולא מדינה, אמרת דבר אחר בנושא הפליטים ובנושא בקעת-הירדן. אלו שלוש נקודות שכתבת לגביהן גרסה אחרת.

אני מדבר קודם כול על העיקרון: לא היינו צריכים ללכת למהפך בבחירות. אם היתה כאן היום ממשלת שמעון פרס בקואליציה בבית הזה, זה היה ההסדר ששמעון פרס ויוסי ביילין היו מובילים אליו. מה חידשתם אתם במהפך? הרי אתם קמתם ואמרתם לפני הבחירות: לא. וכי מה אתה חושב,

שבערך שליש, 50,000 ממתיישי יהודה ושומרון, אתה בחתימתך אומר שהם יהיו אזרחים תחת שלטונו של ערפאת?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא אמרתי את זה.

שאול יהלום (מפד"ל):

מיכאל איתן, אני אומר לך, אם לפחות תמורת הסכמתך למסמך אבו-מאזן, הפחות או יותר שלם, היה יוסי ביילין מסכים – לא לגרסתך, שאותה אתה מוסיף כהערה – לא למדינה פלשתינית, לבקעת-הירדן על כל תושביה בריבונות ישראל ולאחד מהנושאים האלה, הייתי אומר שהשגת משהו מול ההסכמה שהוא השיג עם אבו-מאזן ועם יואל בן-נון. אבל בכל הדברים הסכמת אתו. כל הכבוד ליוסי ביילין, שהפיל אותך ואת חבריך במלכודת הזאת. הסכמת כמעט מלה במלה. הסכמת ששליש מהמתיישי יהיו צריכים להיות אזרחי מדינה פלשתינית או ישות פלשתינית. הם לא יוכלו להיות כך. בדברים החשובים לך, אפילו בדבר אחד לא השכלת לקבל ממנו הסכמה.

זוהי תעודת עניות וזהו כישלון של הליכוד, בפרט של יושב-ראש הקואליציה ויושב-ראש סיעת הליכוד. לא לילד הזה התפללנו כאשר הלכנו אתכם, כאשר הלכנו למהפך. יכולנו להישאר בממשלת פרס, יכולנו להישאר עם יוסי ביילין. היינו מגיעים בדיוק לאותה תוצאה.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

על איזה מצע אתה היית נשאר אתם?

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לחבר הכנסת יהלום, ומזמינה את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. אחריה – חבר הכנסת יהודה הראל, ואם הוא לא יהיה – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, לא אכנס, לחלוטין, לוויכוח שמתנהל בתוך הקואליציה, בין סיעות הקואליציה.

אני רוצה להבהיר, שברור כי כאשר מדובר בממשלת נתניהו, שנאלצת בתוקף נסיבות בין-לאומיות, אזרחיות וישראליות, למשל לחתום על הסכם חברון – ברור שצריך לתמוך בצעד כזה. אבל זה הדבר

היחיד, חבר הכנסת ביילין, שממשלת נתניהו צריכה לקבל מצד האופוזיציה. הוא עשה מהלך נכון בתוקף הנסיבות וכמי שאין לו ברירה, ואנחנו צריכים לתמוך.

אבל, המסמך שהונח בפני הציבור הישראלי עושה דבר הרבה יותר חמור: אתה מדבר כאן כאילו כל הזמן אמרת "אנחנו אנחנו", ואני כל הזמן שואלת את עצמי, מה אנחנו? מה זאת אומרת אנחנו? אין ממשלת נתניהו ואין מפלגת העבודה? כל ההבדלים התבטלו? נשאר אנחנו סתמי כזה, לאומי כזה, ציוני כזה, שלא כולל את מי שלא נכנס להגדרות האלה? מה זה ה"אנחנו" הזה?

אני שואלת אותך, למי אתה מועיל למשל בכך שהיום, ב-1997, כאשר המשא-ומתן על הסכם הקבע עם ממשלת נתניהו עוד לא התחיל, אתה כבר יוצא עם מסמך. אתה לא אדם סתמי, אתה אחד מראשי מפלגת העבודה, אדם שמתמודד על כהונת יושב-ראש מפלגת העבודה, ואתה מציע וחותר על מסמך של סיפוח שטחים על-ידי ישראל. במצע של ממשלות הליכוד לא כתוב סיפוח. אתה מציע סיפוח? אתה קורא לזה תוכנית שלום? אתה אומר שבסוף יגיעו למה שיגיעו. אני לא יודעת למה יגיעו בסוף. אני לא יודעת איזה פשרות תהיינה בסוף וכו', אבל אתה לא נמצא היום במצב שבו אתה מנהל את משרד החוץ; אתה מנהל את האופוזיציה, אתה אחד מראשי האופוזיציה, אז זה מה שאתה מציע – שהאופוזיציה תלך עם דגל הסיפוח?

אתה אומר: אין ברירה, כי הנסיבות וכי הנסיבות. אני חושבת, שכאשר אדם נמצא במצב שבו הוא מנהל משא-ומתן, כפי שאתה ניהלת בעבר, הוא אומר כך, כך וכך. הרבה דברים שאמרת בעבר אינם מקובלים עלי, אבל היום, כאשר אתה נמצא באופוזיציה, מה נשאר הכלי העיקרי של האופוזיציה – הצגת האלטרנטיבה, הצגת החלופה. מבחינה זו המסמך שלך מציג את החלופה שהיא ריאליסטית כפי שמלכות ישראל השלישית של בן-גוריון היתה ריאליסטית. גם אז היו נסיבות, ודאי שהיו נסיבות: השטח היה בשליטת ישראל, ישראל היתה חזקה. למה זה לא הלך אז? האם כאשר בגין החליט על סיפוח רמת-הגולן והכנסת ברוב קולות קיבלה את סיפוח רמת-הגולן, זה הופך לעובדה שאנחנו צריכים לקבלה, כי היא היתה פרי מציאות מסוימת?

לסיום, אני רוצה לומר, שאני מאוד מצטערת על שדווקא אתה, יוסי ביילין, מכל האנשים בבית הזה, מצאת לנכון ללכת במהלך הזה. אני חושבת, שהמסמך שחתמת עליו, ימצא את מקומו בסופו של דבר, לצערי הרב – מבחינתך, לצערי הרב – בפח האשפה של ההיסטוריה. אין למסמך הזה שום כוח חיות, אם רוצים להגיע לשלום אמת עם הפלשתינים. תודה.

היו"ר נ' חזן:

אני מודה לחברת הכנסת גוז'נסקי, ומזמינה את חבר הכנסת יהודה הראל. אחריו – חבר הכנסת טלב אלסאנע.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אנחנו, חברי הדרך השלישית, עיינו במסמך ואנחנו נגדו. אנחנו נגדו קודם כל כיוון שלא נמצאים בו בקעת-הירדן והאזורים הריקים ביהודה ובשומרון: מדבר יהודה

ודרום הר-חברון, שאמורים לשמש חומה מזרחית של ישראל, שתשתרע מדרום הר-חברון ועד לחרמון, כאשר מצד שני סוריה, עירק ואירן.

הקשבתי היטב לדבריו של חבר הכנסת ביילין. תנאי לכל הצעה הוא, שיש סיכוי טוב שהיא תתקבל על-ידי הצד השני. אני לא אומר את זה לגנאי, אבל נדמה לי שההצעה בנויה על כך. בלי לנמק אני אגיד, שלדעתנו כל הצעה צריכה להיות בנויה על כך שהיא תבטיח את קיומה של מדינת ישראל באזור שאין לשער שהולך להיות מזרח תיכון חדש.

אנחנו נגד מפני שההצעה הזאת מכוונת לדעת צד אחד של המציעים להמשך הכיבוש, להמשך הערבוב, כאשר יש עשרות רבות מאוד של יישובים קטנים-בינוניים בתוך הרשות הפלשתינית, או מה שכנראה יהיה המדינה הפלשתינית. אחת משתיים: או שהם יתייבשו, ייקחו פיצויים, כפי שנאמר כאן לפני זמן קצר, ויתפנו, כפי שמקווה האחד, או שהם יהיו באבטחת צה"ל, כשצריך לעשות הבקעה כדי להוציא את הילדים מבית-ספר, ויהיה המשך הכיבוש והערבוב, כשאנחנו באופן חד-משמעי בעד הפרדה בינינו לבין כל האוכלוסייה הפלשתינית.

ודאי שאנחנו נגד ויתור על חלקים מהנגב. עצם האמירה הזאת על-ידי גורמים אחראיים, כאשר החלטת האומות המאוחדות מ-1947 עוד לא מתה, עוד נשמע עליה – יקראו לה חיבור יבשתי בין רצועת-עזה והגדה המערבית. לפגוע גם בטבו הזה של גבולות 1967, זה, נגיד, אולי צעד בלתי אחראי.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

זה לא מופיע במסמך, חבר הכנסת הראל. אתה יודע את זה. למה אתה מוליך שולל? זה לא כתוב במסמך.

יהודה הראל (הדרך השלישית):

לא אמרתי שזה כתוב במסמך. אמרתי שזאת הצעה בלתי אחראית, ואני רוצה להגיד שזה מופיע ונאמר מעל במת הכנסת מפי מי שאתו חתמת על המסמך, ונתת לזה לגיטימציה נוספת, לא זהירה, הייתי אומר.

ההסכמה הזאת תוביל למעשה לחזרה לגבולות 1967, קצת פחות מ-10%, ולמדינה פלשתינית בגבולות אלה.

אני חושב, שנושא המדינה הפלשתינית – אני אגיד, אולי זה לא מקובל – לא תלוי בנו, זו תהיה החלטה של הפלשתינים. אנחנו לא נשלח צבא פנימה כשתוכנן מדינה פלשתינית.

מה שעדיין בידינו – איפה היא תהיה. האם נבקש ממנה שלא יהיו לה צבא ובריתות צבאיות, או יהיה לנו כוח להכתיב את זה. יהיה צורך להכתיב את זה, וזה תלוי בגבולות.

אנחנו מציעים מה שהולך ומתבצע, הפסקת הכיבוש. היכן שיש אוכלוסייה פלשתינית אנחנו לא , בדעת הקהל CNNצריכים להיות. אנחנו נפסיד בכל מערכה נגד האוכלוסייה האזרחית, שנעזרת ב- הפנימית שלנו, בדעת הקהל החיצונית. ועלינו לעמוד על הישגים באזורים הריקים, באזורי הביטחון החיוניים למדינת ישראל, בראש ובראשונה בצד המזרחי בבקעת-הירדן, עד האזור המיושב בפלשתינים. תודה רבה.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה. אחריו – אני אפעיל את סעיף 88(ז) ואתן רשות דיבור לחבר הכנסת מיכאל איתן.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

זה בסוף הדיון.

יוסי שריד (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, סליחה, הנושא הבא שייך לאותו עניין.

הי"ר נ' חזן:

אתה מעדיף לדבר קודם? אני עובדת על ההצעות לסדר-היום. זה כן עניין של העדפה.

חבר הכנסת טלב אלסאנע, בבקשה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, בהסכם אוסלו, שאותו הזכיר כאן חבר הכנסת יוסי ביילין, והוא אחד היוזמים והאדריכלים שלו, כתוב, שבשלב הקבע יידונו סוגיות מהותיות, שהן בעצם הסוגיות המכריעות או חורצות-הגורלות של כל תהליך המשא-ומתן: ירושלים ומעמדה, הפליטים הפלשתינים, ההתנחלויות, הגבולות והריבונות. אלה חמש הסוגיות החשובות והראשונות במעלה. זו בעצם התחנה הסופית, ועל-פיה ייחרץ גורלו של התהליך, אם זה שלום אמיתי שיחזיק מעמד או סתם הפוגה של משא-ומתן.

ואז מה עושה כאן חבר הכנסת יוסי ביילין? הוא חובר יחד עם הליכוד ואומר לא לפירוק ההתנחלויות, לא לירושלים המזרחית השייכת לפלשתינים ובירתה של המדינה הפלשתינית, לא לחזרתם של הפליטים, לא למדינה הפלשתינית. עם כל הלאוויים האלה אני לא יודע למה הוא צריך לנהל משא-ומתן ועל מה הפלשתינים ינהלו משא-ומתן. אלא אם כן הכוונה היא לנהל משא-ומתן עם חבר הכנסת מיכאל איתן. או אולי זו היתה מלכתחילה הכוונה של אוסלו, להגיע בסופו של דבר לכך ששלב הקבע ייחרץ בינינו לבינינו, בין היהודים לבין היהודים, זה בכלל לא מעניין את הגויים, שהם הפלשתינים.

לדעתי זו לא המטרה של תהליך השלום, שהכוונה שלו היא להגיע להסכם שלום אמיתי בין העמים, ועל-פי הנוסחה הזו אני יכול לשער לעצמי אחת משתי האפשרויות: או שזה מהלך חכם של חבר הכנסת יוסי ביילין, שרוצה להיות – במקום שיהיו חישוקאים של הליכוד, חברי הכנסת עוזי לנדאו ואריק שרון, יש חישוקאים חדשים בדמותו של חבר הכנסת יוסי ביילין. ואז, כשהוא רואה את הליכוד הולך לכיוון יישום הסכמי אוסלו, הוא רוצה לעצור אותם, ואז הוא מציב את הגבולות מוקדם מדי, הוא מציב אותם לפני סופו של שלב הביניים ולפני תחילתו של שלב הקבע, ואז יבואו מהליכוד ויגידו: מה פתאום, אנחנו נהיה יותר נדיבים מחבר הכנסת יוסי ביילין? והם יהיו משועבדים ושבויים של הטיטה הזאת, של המסמך הזה, הם לא יתקדמו בתהליך השלום, ואם הם לא יתקדמו בתהליך השלום, הם יפסידו את השלטון, וזה אולי ייתן את ההזדמנות למפלגת העבודה לעלות לשלטון.

אולי זו המטרה, להכשיל את הליכוד, להפוך אותם לשבויים של מסמך כזה, ואז אתה מחשק אותם. אתה עושה עליהם עיקוף מצד ימין. אף פעם לא עלה בדעתם שדווקא יוסי ביילין הוא שינטרל אותם, הוא שימנע מהם את ההתקדמות האמיתית בתהליך השלום.

אני אומר לך, אם מפלגת הליכוד תתעשת, תשכיל ותנצל את ההזדמנות ההיסטורית שנפלה בחלקה, ואם יתקדמו וישיגו שלום אמיתי עם הפלשתינים, וישיגו שלום אמיתי עם הליכוד, לכם, למפלגת העבודה, לא יהיה מה לעשות. אתם תישארו באופוזיציה. לכן אתה מקדים תרופה למכה, אתה מחשק אותם, אתה מכשיל אותם, כדי שלא יגידו: מה, אנחנו נלך לקראת הפלשתינים יותר משינוי ביילין רוצה? אז הם יהיו משועבדים למסמך הזה. אולי זו הכוונה.

אבל אני אומר לך, לדעתי בזה הפסדת בגדול. כי בתור אופוזיציה, מה יש לך להציע כשיאמצו את המסמך הזה? אתה לא יכול להתנער מהעובדה שהיית שותף לו, חתום עליו, אז מה יש לך להציע? איזו אלטרנטיבה תציע? איזו אופוזיציה אתה תהיה?

אני סבור שהמסמך הזה לא מוסיף משום כיוון ולא מוביל לשום כיוון. לדעתי הוא היה מיותר. חבל שהוא נעשה, חבל שהצגתם אותו כמסמך היסטורי. רק חסרה הזמנה של הנשיא קלינטון, ולחתום עליו בבית הלבן על מנת שיקבל את המעמד ההיסטורי הזה. תשאירו אותו בתחום הדיון האקטואלי, האקדמי, ואז לכולנו מותר לחשוב; אבל להציג אותו כמעין הסכם שפותר את בעיות המזרח התיכון? לדעתי, הגזמתם, זה היה מיותר. עצם העובדה של הצגת העניין שזה קשור למסמך אבו-מאזן, כשאנחנו יודעים שאין מסמך אבו-מאזן והכול היה מבוסס על דיבורים – חבל שזה נעשה, וטוב אם אתה, חבר הכנסת יוסי ביילין, תודיע שזה בכלל לא מחייב אף אחד, אפילו אותך זה לא מחייב, כי אני לא רוצה שתהיה משועבד למסמך הזה.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה.

הצעה לסדר-היום מסמך ההסכמות בין הליכוד ובין העבודה בנושא הסדר הקבע

היו"ר נ' חזן:

אני מזמינה את חבר הכנסת יוסי שריד להעלות הצעה רגילה לסדר-היום, מס' 1492, בנושא: מסמך ההסכמות בין הליכוד ובין העבודה בנושא הסדר הקבע. אדוני, בבקשה.

יוסי שריד (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, יכול להיות שאנחנו מגזימים מעט בחשיבותו של המסמך הזה, ואם אנחנו מגזימים, אז אני בין המגזימים. אני אסביר מדוע התגנבו מחשבות כאלה למוחי, שאולי יש בזה משום ההגזמה.

מה שבטוח, לפני שאנחנו מנתחים את המסמך, שהוא בוודאי מסמך יומרני, מדוע? משום שהכותרת שלו: "נוסח מוסכם, הסכמה לאומית לקראת הדיונים בדבר הסדרי הקבע עם הפלשתינים". הסכמה לאומית. טוב, זו עברית די פשוטה. אחר כך העברית קצת מסתבכת, מסתכסכת. אבל כאן זו הסכמה לאומית.

בדרך כלל, הנטייה של חברים, שאולי נקלעו שלא בטובתם לאיזו מצוקה, להציג את זה כאילו יש התקפה מימין והתקפה משמאל, ויש הקיצונים מכאן ויש הקיצונים משם, ואז כנראה – זה אומנם לא כל כך מתאים ליוסי ביילין – אבל אז כנראה מישוהו בסדר. כי אתם מכירים את הדיאלקטיקה המגוחכת הזו: אני מותקף מכאן ואני מותקף מכאן אז סימן שאני בסדר. אולי אם אתה מותקף מכאן ואתה מותקף מכאן אתה לגמרי לא בסדר?

אבל לא מדובר לא בקיצונים מימין ולא בקיצונים משמאל. אני בכלל לא יודע מי הקיצוני. הקיצוני מכולם יכול להיות שהוא יוסי ביילין. מדינה פלשתינית. אני זוכר את הימים. תיכף נחזור עוד לימים האלה.

אלא שאני רואה כך: בליכוד מדובר בשלושה-ארבעה אנשים, במפלגת העבודה – בשניים-שלושה אנשים, וכל שאר הבית לא מסכים. כל אחד וטעמיו עמו. לפחות על דבר אחד נסכים: שהמסמך הזה, כאשר הוא מוגדר "הסכמה לאומית לקראת הדיונים", יש בזה יותר מאשר יומרה.

הנקודה השנייה המקדימה, הייתי בכל זאת שואל: מי אמר בכלל שהסכמה לאומית זה טוב, חברי יוסי ביילין? מדובר על הסכמה לאומית כאילו איזה מרשם להתקדמות. אני יכול לומר לך, לו נניח בן-גוריון בשעתו, להבדיל, היה רוצה לעשות מעשה מתוך הסכמה לאומית, הוא לא היה עושה אותו; להיפך.

הוויכוח, המחלוקת, ההתנגשות בין ההשקפות מולידים דבר טוב, בסופו של דבר, כאשר יש ברצף ההיסטוריה איזה רגע של כושר. אני מודיע לך, חברי יוסי ביילין, שאנחנו לא היינו מגיעים לאוסלו בהסכמה לאומית. לו היתה הסכמה לאומית לא היינו מגיעים לאוסלו. מישהו היה נותן לך הסכמה? מי אמר בכלל שהסכמה לאומית זה דבר טוב? מה, אנחנו איזה מין מועדון של חיבובים?

לא עניין כאן של נאומים מתלהמים, ואני, ברשותך, לא רוצה גם לעסוק, כפי שפתחת את נאומך, בעניין של זכויות יוצרים. תהליך השלום, אני בטוח שאתה מאמין לי כפי שאני מאמין לך, הוא בראש דאגתי, ואין לי דאגה גדולה יותר מן הדאגה הזו. גם לא נתווכח מי, נניח, בשנים מסוימות, לפני הרבה מאוד שנים, שילים מחירים די כבדים בגלל עמדותיו. גם בעניין זה אנחנו לא נתווכח ולא נתמקח. אבל לא מדובר בנאומים מתלהמים כלל ועיקר. מדובר בניתוח קר, מפוכח ומציאותי של המסמך הזה.

כיוון שגם אני בכל זאת מוגבל בזמן, אנחנו נעבור רק על שני סעיפים, שיש בהם כדי להצביע על טיבו של המסמך כולו. בסעיף מס' 2, פרק "גבולות", כתוב: "רוב המתנחלים, על יישוביהם, יחיו בריבונות ישראלית תוך שמירת הרצף הטריטוריאלי בין היישובים לבין מדינת ישראל". חברי יוסי ביילין, כולנו יודעים לנסח. כולנו ניסחנו בימי חיינו. אנחנו גם יודעים לנסח ואנחנו גם יודעים לקרוא. לו היית נאמן להשקפתך הקודמת, כאשר היה מדובר ברוב המתנחלים שנשארים נניח באותה תוכנית שהוגדרה קודם כתוכנית הגושים, לא היית מוסיף את המלים, כי הן פשוט מיותרות על-פי כל היגיון, "רוב המתנחלים על יישוביהם". היית כותב פשוט, בעברית הרבה יותר פשוטה, היית חוסך שני פסיקים, שתי מלים: "רוב המתנחלים יחיו בריבונות ישראלית".

כדי לזרות חול בעיניים אין צורך במסמך שמוצג אפילו כמסמך מהפכני. מסמכים שזורים חול בעיניים, שמשטטשים, שמעמעמים, שמערימים יש לנו למכביר, ערמות, הרים של מסמכים כאלה. אז אתה רוצה להוסיף על ההרים האלה של המסמכים המתעתעים עוד מסמך אחד? לא כל כך חשוב. כתוב: "רוב המתנחלים על יישוביהם".

לא זו בלבד, אלא גם לאחר שכבר סיכמנו את רוב המתנחלים וגם את רוב היישובים, כי זה מה שכתוב פה, כי רוב המתנחלים על יישוביהם זו הכוונה – – –

יוסף ביילין (העבודה):

למה?

יוסי שריד (מרצ):

אין פה עניין של למה. זה מה שכתוב. אחרת אין צורך בזה. יש אחר כך: "היישובים הישראליים שיתקיימו מחוץ לשטח שיסופח למדינת ישראל – – –" במלים אחרות, גם כאן, גם ההתנחלויות האחרות שלא יהיו תחת ריבונות ישראלית – – –

שאלו יהלום (מפד"ל):

-- --

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת יהלום.

יוסי שריד (מרצ):

גם ההתנחלויות האחרות שלא יסופחו למדינת ישראל נשארות על מקומן.

חבר הכנסת יוסי ביילין, דבר אחד אתה לא עשית כאשר ניסחת את המסמך הלולייני הזה – אין לי הגדרה יותר טובה – אתה לא עשית דבר אחד: אתה לא לקחת לעצמך, לנגד עיניך, מפה. עכשיו אני אתאר לך את המפה, כי אני לקחתי מפה ואני יודע בדיוק את החשבון.

מדובר ב-140, אולי יותר מ-140, אולי 144 התנחלויות שנשארות על מקומן, בריבונות כזו או בריבונות אחרת. רובן בריבונות ישראלית, אחרות לא בריבונות ישראלית. כולן נשארות במקומן.

יוסף ביילין (העבודה):

אתה מטעה פה. זה לא כתוב במסמך.

יוסי שריד (מרצ):

לא, זה כתוב במסמך.

יוסף ביילין (העבודה):

איפה?

יוסי שריד (מרצ):

בסעיף מס' 2.

יוסף ביילין (העבודה):

אתה סתם אומר דבר לא נכון. לך זה לא מתאים. סתם להגיד?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת.

יוסי שריד (מרצ):

כאשר אני לוקח את המפה ואני שם עליה את כל ההתנחלויות בלי הבדל, אגב, ריבונות, ריבונות כזו או ריבונות אחרת, 144 התנחלויות – ואני עוד אחזור לזה – ואחר כך אני מצרף לזה גם את הרצף הטריטוריאלי שאתם מדברים עליו כאן במסמך, צריך שיהיה רצף טריטוריאלי למדינת ישראל, ואחר כך אני מצרף גם את המעבר הבטוח והחופשי שאתם מדברים עליו בסעיף מס' 3, ואחר כך אני מצרף לעניין זה את הגבולות; רבותי, גבול זה לא איזה קו על מפה, גבול זה שטח; ואחר כך אני מצרף SPECIFIED MILITARY LOCATIONS, לגבולות האלה את מה שנקבע ונקרא ומכונה בהסכמי אוסלו כ- אתרי ביטחון מוגדרים, חשבון פשוט, תאמין לי, אם אני מסוגל לעשות אותו, גם אתה, ולא במאמץ גדול – מדובר לפחות ב-50%-60% מן השטח. חשבון מאוד פשוט. אבל אם לא שכנעתי אותך עד לרגע זה, אני אשכנע אותך עכשיו. לא בוושה להודות בטעות. מוטב להסתלק מטעות מאשר להתבצר בטעות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

חבר הכנסת שריד, כאשר אני אומר לך שאתה מגזים תבדוק את עצמך.

יוסי שריד (מרצ):

אתה תענה אחר כך.

עכשיו אני רוצה לשאול אותך, חבר הכנסת יוסי ביילין, חברי הטוב, מה עניין – – –

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

— — —

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת אלסאנע.

יוסי שריד (מרצ):

טלב, למה אתה מפריע לי? תאמין לי שאין לי צורך בעזרה.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני מסכים אתך.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אז אל תפריע לו.

טלב אלסאנע (מד"ע-רע"ם):

אני מעודד אותו.

יוסי שריד (מרצ):

אל תעודד אותי גם כן.

עכשיו אני רוצה לשאול אותך, יוסי ביילין: אחרי הכול, החיים שוטפים, החיים נמשכים, יש ממשלה אחרת. אתה לא חבר בממשלה. אולי המסמך הזה סולל דרך לממשלה. אני לא יודע. יש אנשים שקשה להם שלא להיות בממשלה. אבל אני שואל אותך: אתה לא חושב שמתוך אחריות, קודם כול להשקפותיך, אתה צריך לספר לנו מאי משמע התנחלות? מה ההגדרה של התנחלות? ההתנחלות זה ההתנחלות כפי שהיא עכשיו ברגע זה כאשר חתמת על המסמך יחד עם מיקי איתן? או ההתנחלות זו ההתנחלות שתהיה מחר? אתה לא בממשלה. מחר יעבו את ההתנחלות, כהנה וכהנה

יעבו אותה. אז מה שאתה חתמת חל על ההתנחלות המעובה או על ההתנחלות כפי שהיא עכשיו, במתכונתה הנוכחית?

אבל אני רוצה לשאול אותך מתוך אחריות, ואתה עשית מעשה לא אחראי, אני רוצה לשאול אותך: ההתנחלות זה קובץ הבתים שמדובר בהם או ההתנחלות זה תוכנית המיתאר של ההתנחלות? אני מודיע לך, אולי אתה לא יודע, לא הכול יודעים, אפשר להתייעץ, כל התנחלות יש לה תוכנית מיתאר. – – – לספר לך בתור דוגמה, מעלה-אדומים – – –

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

איך לא התייעצת עם יוסי שריד?

יוסי שריד (מרצ):

מעלה-אדומים, אתה שומע, יוסי? תוכנית המיתאר של מעלה-אדומים יותר גדולה מתל-אביב. תוכנית המיתאר של מעלה-אדומים המאושרת, למי שלא יודע, היא מים-המלח עד מבואות ירושלים.

אני רוצה שתסביר לי, מאי משמע התנחלות? מחר הממשלה הזאת, והיא הממשלה, והיא הקובעת, היא מעבה התנחלות; היא, אגב, תעבה, מתוך תקווה שכשם שנתת עכשיו אישור רטרואקטיבי לכל ההתנחלויות, 144 בסיטונות, יכול להיות שאתה תיתן גם, קרוב לוודאי – לא יכול להיות – קרוב לוודאי שתהיה נדיב מספיק כדי לאשר גם את ההתנחלויות כפי שהן מתעבות.

אני רוצה לשאול אותך מתוך אחריות, כי אתה לא בממשלה וזו ממשלה אחרת, ואנחנו מכירים את הממשלה הזאת ואת תעתועיה: מדוע אין, נניח, התייחסות במסמך הזה לאפשרות שיקומו התנחלויות חדשות ו/או יעבו את ההתנחלויות? מה תעשה במקרה כזה? אתה יכול להשליך את ייבך – ואז מה יעלה בגורלו של המסמך הזה? אנחנו יודעים שזה לא דבר תיאורטי, הרי זה יכול לקרות מחר בבוקר, זה יכול לקרות הלילה. זו המדיניות המוצהרת של הממשלה.

עכשיו אני רוצה לשאול אותך יותר מזה. מסמך מאוד יומרני – כתוב "הסכמה לאומית". יש איזו גזרה בלתי חשובה לחלוטין, זניחה, נשכחת, שנקראת הגזרה הסורית. יש אומרים, שיכול להיות שתיפתח משם רעה, יש אומרים שאולי תיפתח משם מלחמה. אם מדברים על הסכמה לאומית, והרי אתה מדינאי, אתה צריך לראות את המזרח התיכון בהיקפו המלא – מדוע אין התייחסות לרמת-הגולן?

אגיד לכם; שאלתי, ואתן גם את התשובה. הרי זה חייב להיות חלק מהסכמה לאומית, הרי זו ממשלה, היא צריכה לטפל מחר ברמת-הגולן. אני שאלתי, ואתן גם את התשובה. בעניין רמת-הגולן אי-אפשר לעייל פיל בקוף של מחט. אי-אפשר לעמעם, אי-אפשר לטשטש, אי-אפשר לטייח, אי-אפשר לרבע מעגל, אי-אפשר לעגל ריבוע, אי-אפשר לתעתע ואי-אפשר לטאטא. ברמת-הגולן יש שתי אפשרויות – או שיוורדים או שנשארים. אה, אבל בזה אי-אפשר להגיע להסכמה – או שיוורדים. אי-אפשר לפתור את זה באיזה ניסוח, באיזה משפט סתמי מתהולל. אבל צריך להגיע להסכמה, כי אולי

יש איזה מטרות פוליטיות מיידיות שההסכמה הזאת צריכה לשרת. ולכן רמת-הגולן, זירה זניחה לחלוטין – – –

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת שריד.

יוסי שריד (מרצ):

משפט אחרון.

אני רוצה לומר עוד משפט אחד. יכול להיות שהיתה רבوتא עיתונאית – אני לא חושב שרבוטא מדינית, אבל רבוטא עיתונאית – לו היה המסמך הזה מתקבל לפני הסכם חברון. לפני הסכם חברון, היית בא FURTHER REDEPLOYMENT לפני ההסכם על שלושת השלבים לפריסה הנוספת מחדש, ואומר: שמע, מיקי איתן הסכים לויתור על חלק מארץ-ישראל השלמה; לצורך שבירת חלום חזון ארץ-ישראל השלמה, כדאי היה לשלם מחיר כה גבוה.

יוסי ביילין, בכל הכבוד, אחרי הסכם חברון ושלושת השלבים זה פשוט פאתטי. לשלם מחיר כזה למיקי איתן כאשר המציאות לא שילמה מחיר כלשהו לביבי נתניהו כדי לשכנע אותו שהוא חייב לוותר על שטחים – מה הרבوتא שיש בזה? אני רוחש הרבה כבוד למיקי איתן, אבל יש איש הרבה יותר חשוב שכבר השתכנע לפני שחתמתם על המסמך, שמו ביבי נתניהו, הוא משמש עכשיו ראש ממשלת ישראל, הוא כבר השתכנע, הוא כבר חתם, הוא כבר יודע שאין ארץ-ישראל השלמה, הוא כבר יודע שצריך לוותר על שטחים. ואם כך – מה הרבוטא העיתונאית? אני כבר לא מדבר על הרבוטא המדינית.

הי"ר נ' חזן:

תודה.

יוסי שריד (מרצ):

רק עוד משפט אחד, ובזאת אני גומר.

הי"ר נ' חזן:

משפט אחרון.

יוסי שריד (מרצ):

כאדם שמכיר היטב את הפלשתינים אתה צריך לדעת, שמה שמדאיג את הפלשתינים זה באמת גודל השטח, אבל לא פחות מזה, ובמובנים מסוימים יותר מזה – הרצף של השטח, מה שנקרא השלמות . זה מדאיג אותם במיוחד. TERRITORIAL INTEGRITY. הטריטוריאליזם או ה-

כאשר תיקח את המפה – בשבת יהיה לך זמן ותעשה את זה – תיקח את המפה, תיקח את 144 היישובים שכולם נשאים על מקומם, את המעבר הבטוח, את המעבר החופשי, את הרצף – אני אמרתי לחברים שלי, SPECIFIED MILITARY LOCATIONS הטריטוריאלי, את הגבולות, את ה- זאת לא מדינה, זאת זברה. אמרו לי: שמע, יוסי, אתה, שמבין בבעלי חיים, איך אתה אומר זברה? אצל הזברה הפסים מסודרים, יש סימטריה, יש סדר. זאת זברה? זה תוהו ובוהו. אין שום רצף טריטוריאלי. זאת מדינה פלשתינית? זאת אוטונומיה פלוס? הרי אלה מובלעות-מובלעות, חברבורות-חברבורות ומובלעות-ומובלעות. זה דבר שפלשתינים – למה לך לדבר על פלשתינים – זה דבר שאנחנו יכולים לקבל אותו? אתה לא יכול לקבל אותו.

אני עשיתי הרבה טעויות בחיי, וכנראה גם אתה עשית טעות. וחיים רמון – את חיים רמון אני בכלל לא כל כך מבין, מה היה לו פה ושם להשתרך בזנב העניין. עשיתם טעות. אני אומר לך, יותר מכובד ויותר נכון להסתלק מטעות מאשר להתבצר בטעות.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה.

חבר הכנסת מיכאל איתן מבקש לנצל את סעיף 88(ז) כדי להשיב – אני מבינה שבעיקר לחבר הכנסת יהלום. במסגרת עשר דקות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אולי לא אנצל את כולן.

היו"ר נ' חזן:

אשמח. ואחרי, כמובן, השרה תשיב.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

יש חמש דקות לחדשות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, כנסת נכבדה, מי שיקרא או מי שעקב אחרי הדיון הזה יכול להבין היטב באיזו בעיה קשה ניצבת החברה הישראלית אל מול האתגרים שאותם היא צריכה לכבוש. יכולתי בקלות להתמודד עכשיו עם כל הטענות של חבר הכנסת שאול יהלום בדרך פשוטה, ולומר לו: ידידי שאול יהלום, קח את דבריו של חבר הכנסת יוסי שריד ותראה שעשינו פה עסקה טובה.

שרת התקשורת לי לבנת:

חבר הכנסת מיכאל איתן, גנבת לי את המלים.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אבל אני לא אומר זאת.

שבח וייס (העבודה):

מה שמעניין במסמך הזה אלה הסניגורים שלו.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני לא אומר זאת, כי הגישה מי ניצח את מי, מי עשה כאן עסקה טובה יותר, מי יעמוד בגבורה רבה יותר מול אנשי המחנה שלו, היא גישה שמנוגדת לרוח ההבנה שעליה אנחנו חתומים.

אני אתווכח עם יוסי שריד דווקא ואומר לו, שמה שהוא עשה כעת הוא הגזים, הוא פגע בעמדותיו של יוסי ביילין. אבל לא הפגיעה ביוסי ביילין מדאיגה אותי, מדאיגה אותי הגישה שלו, שמתעלמת מ-150,000 מתיישבים ביש"ע עם מאות אלפי בני משפחות ותומכים במדינת ישראל.

שאול יהלום (מפד"ל):

אתה התעלמת משליש – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

שבשבילם, חבר הכנסת יהלום, הגישה שהוא ינפנף אותם ככה בקלות, הוא יפנה אותם כמו שהציע כשהיה בשלטון – ארבע שנים הוא היה בשלטון ולא פינה אפילו צריך אחד בתל-רומיידה, הגיבור יוסי שריד. הוא בא וצועק עכשיו על יוסי ביילין: למה הסכמת להתנחלויות? נו, יוסי שריד, היית שר, היית בממשלה, קואליציה נהדרת עם מפלגות ערביות – עם הערבים לא הצלחת לפנות צריך אחד בתל-רומיידה.

ומה הוא מציע לנו היום, יוסי שריד? שנלך למלחמה פנימית, כי צריך לפנות את ההתנחלויות, שנריב בינינו, והוא יהיה נושא הדגל. הוא אומר: מה פתאום צריך הסכמה לאומית?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה אתה מפחיד אותנו?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מה פתאום צריך הסכמה לאומית? הוא צריך הסכמה עם גוז'נסקי ועם המפלגות הערביות ועם יאסר ערפאת, אבל הסכמה לאומית – מי צריך את זה בכלל.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

פיניתם את חברון, לא היתה שום מלחמה פנימית.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

יוסי שריד אומר: הסכמה עם ערפאת זה חשוב, הסכמה עם המפלגות הערביות זה חשוב, הסכמה בין היהודים – לא צריך את זה בכלל, לא שווה כקליפת השום בשבילו. כך הוא אומר.

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

אם תהיה הסכמה לאומית, ממה הוא יחיה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – – תקימו ממשלת אחדות לאומית – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אני שואל היום – אולי אנחנו יכולים קצת להתעלות ולהפסיק את המשחקים השטותיים האלה, להפסיק את הקנטרנות ואת האמוציות האישיות, שכל כך בלטו כאן. זה עניין של מיכאל איתן, זה עניין של יוסי ביילין? זה עניין של המציאות. תראו איפה אנחנו חיים.

חבר הכנסת שאול יהלום, אתה מדבר גבוהה גבוהה, אבל אתה ואני נלחמים פה יום-יום למען ממשלה שמוסרת שטחים מארץ-ישראל. כואב לנו, לא נעים לנו, אנחנו מנסים להיאבק כך או אחרת, אבל זאת המציאות. במציאות הזאת כל הדיבורים וההגזמות שאתה הולך על-פיהם ושיוסי שריד הולך על-פיהם הם פאסה, הם לא יועילו לאיש מאתנו בשום דבר. הם יגרמו לאסון הכי גדול.

אנחנו צריכים לראות מה העיקר ומה הדברים המרכזיים, והסכמה לאומית ועוד איך חשובה, כי היא ערובה לכך שנוכל לעמוד מול לחצים חיצוניים ופנימיים. חבר הכנסת שאול יהלום, אני פונה אליך פעם נוספת. כשיוסי שריד אומר שהמסמך הזה כולל סיפוח של 60% מהשטחים, אני אומר שזה לא נכון, אין דבר כזה במסמך הזה – לצערי, אני מצטער, אבל זה לא מציאותי. מי שיבוא היום עם תוכנית שאומרת: אנחנו נספח 60% מהשטחים, מביא בחשבון את הדברים הבאים – 1. קרע גדול בעם ישראל; 2. אמצעי התקשורת; 3. הפלשתינים; 4. האירופים; 5. האמריקנים. הוא נגד כל העולם. אחרי שאנחנו בעצמנו התחייבנו להמשיך בתהליך, לבוחרינו – מה אני צריך לדבר על הקואליציה? בקואליציה יש רוב להצעות האלה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – – חבר הכנסת איתן – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

בקואליציה – שאול יהלום ומיכאל איתן מייצגים בעניין שלהם בהתיישבויות את רוב הקואליציה? עזוב את שריד, עזוב את העבודה, בוא נבחן בינינו, שאול, בוא נספור ונראה מה כוחנו בתוך הקואליציה שלנו, כמה מחויבים יש.

שאול יהלום (מפד"ל):

– – – אז מה – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לכן, חבר הכנסת יהלום, היום לא יום להגזמות, לא יום לקיצוניות, אלא יום לאיחוד כוחות. אנחנו צריכים לאחד את הכוחות של המחנה שלנו, ואם אפשר לחפש בעלי ברית כאן, צריך לאחד אותם ולא ללכת כל אחד עם התורה שלו וכל אחד שיתיישר על-פיו. זה יש לו שלושה חברים במפלגה, יש לו תורה אמיתית שלו, ועל קוצו של יו"ד, אי-אפשר, הוא לא יכול להסכים. השני יש לו שמונה, יש לו כבר תורה אחרת. והרביעי יש לו 20, יש לו עוד פעם תורה שונה. לא נצליח, האתגרים גדולים, האחדות חשובה. למען אחדות צריך פשרה ולהתמקד בעיקר — — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — — שלום — — — זה אחדות?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — — להתמקד בעיקר — בירושלים, בהתנחלויות — — —

שאול יהלום (מפד"ל):

אני מבקש להעיר הערה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — בבקעת-הירדן, ואני מסיים.

היו"ר נ' חזן:

רק שנייה, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

המשפט האחרון, כי פשוט היה כאן סילוף ואני רוצה לתקן אותו. הדרך השלישית לא יכולה להצטרף למסמך הזה. למה? כי מה כתוב בו על בקעת-הירדן? יש שתי גרסאות. גרסה אחת אומרת: בקעת-הירדן תהווה אזור ביטחון מיוחד וצבא ישראלי ישב על הירדן עם היישובים הנמצאים בה שיוכלו להישאר על מקומם. הגרסה השנייה אומרת: תוחל הריבונות הישראלית על כל בקעת-הירדן.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

נו?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אם באמת הדרך השלישית כל כך רוצה אחדות לאומית, כל כך מחפשת את הדרך השלישית הזאת שתוכל להוות פשרה, האם היא לא יכולה לחיות עם נוסחה כזאת?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

הבעיה היא שהשלום – – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת איתן. חבר הכנסת שריד, אתה רוצה לשאול?

יוסי שריד (מרצ):

לא, אני מבקש להשיב.

צבי הנדל (מפד"ל):

אפילו הדרך השלישית לא מסכימה לחתום.

היו"ר נ' חזן:

סליחה, תיגש – – –

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

– – – ציונית לאומית – – –

היו"ר נ' חזן:

אבל הוא הפעיל סעיף על – – –

יוסי שריד (מרצ):

אותו סעיף אני מבקש להפעיל.

היו"ר נ' חזן:

אני מצטערת, אבל ההצעות לסדר-היום אינן עוסקות במרצ, לצערי. סעיף 88(ז) מתייחס להצעות לסדר-היום העוסקות בסיעה מסוימת.

יוסי שריד (מרצ):

גברתי, אני מבקש הודעה אישית. היתה פה התקפה.

שאלו יהלום (מפד"ל):

גם אני מבקש.

היו"ר נ' חזן:

אדוני, אני ארשה לך הודעה אישית או שאציע לך להציע הצעה אחרת לאחת מההצעות לסדר-היום. אבל אני חייבת, אדוני – – –

שבח וייס (העבודה):

זה מרצ.

יוסי שריד (מרצ):

עם כל הכבוד, גברתי, אני מצטער שדווקא אותך אני צריך – – – עם כל הכבוד, ההתקפה איננה עלי באופן אישי, אני מייצג סיעה בבית – –

היו"ר נ' חזן:

בהחלט כן.

יוסי שריד (מרצ):

– – על כן אני מייצג אותה אם – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

– – – אותו דבר.

היו"ר נ' חזן:

לכן, חבר הכנסת שריד, אני ארשה לך, אבל לא בשלב הזה. קודם נשמע את השרה, שמשיבה על כל ההצעות, ואז אני ארשה. יש גם סדרה של הצעות נוספות.

שאול יהלום (מפד"ל):

גברתי היושבת-ראש, בדיוק באותה מידה גם אני הותקפתי.

יוסי שריד (מרצ):

– – –

היו"ר נ' חזן:

על כן אני מציעה, למען הסדר הטוב וגם כדי לעמוד בתנאי התקנון, יש הרבה אפשרויות להצעות אחרות. אנא נצלו זאת.

יוסי שריד (מרצ):

אני בכל זאת רוצה להבין – על-פי איזה סעיף הופיע חבר הכנסת מיכאל איתן?

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת מיכאל איתן הופיע על-פי סעיף 88(ז) לתקנון. אני אקרא את הסעיף, ברשותך, כדי שיהיה ברור לכל הצופים וגם ליושבים כאן במה מדובר. סעיף 88(ז) אומר: "בהצעה שנושאה הוא פעולתה של סיעה שאינה סיעתו של המציע או פעולתו של חבר הכנסת הנמנה עם סיעה אחרת, תהיה לחבר אותה סיעה המדבר בשמה או לחבר הכנסת האמור, זכות תשובה בשיעור זמן שלא יעלה על 10 דקות". אדוני, כל ההצעות לסדר-היום הללו – – –

יוסי שריד (מרצ):

– – – מה ההבדל בין – – –

היו"ר נ' חזן:

– – – ואני גם מצטערת שבמקרה זה אני חייבת להפעיל את התקנון, אבל כל ההצעות לסדר-היום הללו עוסקות בסיעת עבודה או בסיעת הליכוד. על כן לחבר הכנסת מסיעת הליכוד – – –

יוסי שריד (מרצ):

מה פתאום?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

היו"ר נ' חזן:

— — — על כן לחבר הכנסת מסיעת הליכוד ההצעות עצמן — — —

יוסי שריד (מרצ):

— — — סיעת הליכוד לא הוזכרה בכלל בכל מהלך הנאומים — — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

— — — בהצעות לסדר-היום — — —

היו"ר נ' חזן:

— — — סליחה, ההצעות לסדר-היום, אדוני, אני מצטערת — — —

חיים רמון (העבודה):

— — — גברתי היושבת-ראש — — —

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

היו"ר נ' חזן:

— — — הכותרות של ההצעות לסדר-היום: "מסמך ההבנות שנחתם בין נציגים מהליכוד ומהעבודה".
אדוני חבר הכנסת שריד, ההצעה לסדר-היום שלך עצמך: "מסמך ההסכמות בין הליכוד ובין העבודה
בנושא הסדר הקבע".

שאול יהלום (מפד"ל):

גברתי צודקת, אבל אותה הודעה אישית שמגיעה לחבר הכנסת שריד, גם אני מבקש.

היו"ר נ' חזן:

אני ארשה לשני חברי הכנסת, ואני עושה זאת במסגרת הודעה אישית מהסיבה הנכונה מאוד – – –

חיים רמון (העבודה):

– – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת רמון, עם כל הכבוד, אתה נכנסת לפני דקתיים – – –

חיים רמון (העבודה):

אני באתי מהחדר כי שמעתי שחבר הכנסת שריד תקף אותי באופן אישי ואמר לי שאני השתרכתי אחרי – – –

יוסי שריד (מרצ):

– – –

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת רמון, אתה לא תקבל הודעה אישית מהסיבה – – –

חיים רמון (העבודה):

אני מבקש.

היו"ר נ' חזן:

— — — מהסיבה שלא היית נוכח בזמן העניין.

חיים רמון (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, לא עלה על דעתי שחבר הכנסת שריד תוקף אותי — —

היו"ר נ' חזן:

אני ארשה בסיום הדיון והתשובה של השרה שתי הודעות אישיות — — —

חיים רמון (העבודה):

— — איך יכולתי להעלות על דעתי? רצתי כל עוד רוחי בי ובאתי — — —

היו"ר נ' חזן:

אבל אתה נראה רגוע לחלוטין, אדוני.

חיים רמון (העבודה):

אני נרגעתי בדרך. חבר הכנסת שריד הסביר לי שזה לא כל כך חמור.

היו"ר נ' חזן:

יפה.

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

— — —

היו"ר ב' חזן:

ועל כן, חברי הכנסת — — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מבקשת שכל ההודעות האלה יימסרו לפני תשובתי. אני יכולה להמתין.

היו"ר ב' חזן:

בסדר.

קריאה:

— — —

היו"ר ב' חזן:

אבל, חבר הכנסת רמון, אני מבקשת ממך לשבת ברגע זה.

חיים רמון (העבודה):

אבל אני נרגש.

היו"ר ב' חזן:

חבר הכנסת שריד — — —

שבח וייס (העבודה):

פנייה, לא אמירה.

היו"ר נ' חזן:

משום שאני באמת חייבת לעבוד לפי התקנון, אני לא יכולה לתת לא לך ולא לחבר הכנסת יהלום על-פי סעיף 88(ז) – –

חיים רמון (העבודה):

לי.

היו"ר נ' חזן:

– – אבל אני בהחלט מוכנה לתת לך הודעה אישית, חבר הכנסת שריד. השרה לבנת הסכימה לשמוע את ההודעה האישית עכשיו. אתה, חבר הכנסת רמון, לא היית נוכח. על כן אינני נותנת לך – –

חיים רמון (העבודה):

אני לא העליתי על דעתי שכאשר לא אהיה נוכח יתקפו אותי.

היו"ר נ' חזן:

למה? זה קרה לך פעמים אין ספור, למיטב זיכרוני.

שרת התקשורת ל' לבנת:

מילא, אדם נוכח ותוקפים אותו, אבל אדם לא נוכח ותוקפים אותו?

גדעון עזרא (הליכוד-גשר-צומת):

– – –

חיים רמון (העבודה):

— — —

היו"ר נ' חזן:

הרי לא יישמע כדבר הזה.

קריאה:

— — — מה שמגיע

יוסי שריד (מרצ):

— — — גברתי

חיים רמון (העבודה):

יכולתי להגיד – אם הייתי פה, הייתי קורא קריאת ביניים.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת רמון, אנחנו עושים את זה בהומור רב, אבל אנא שב.

הודעה אישית של חבר הכנסת י' שריד

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת שריד, בבקשה.

יוסי שריד (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, אני מפציר בך לא לתת את זכות הדיבור לחבר הכנסת חיים רמון, ואסביר מדוע. יש פה בלבול רציני ביותר. לא תמיד אני מצליח בניסוחים שלי, אבל אגיד לך מה התכוונתי לומר. התכוונתי לומר לך דבר שבח, ועל זה אין שום דבר בתקנון. לא הבעתי תמיהה גדולה מדי על כך שחבר הכנסת יוסי ביילין חתם על המסמך, אבל הבעתי תמיהה גדולה מאוד על כך שאתה חתמת על המסמך מתוך הערכה. לכן התכוונתי לומר דבר טוב.

זאב בונים (הליכוד-גשר-צומת):

מעשה בלעם.

יוסי שריד (מרצ):

אני לא חושב שמגיעה לך – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

יוסי רוצה.

יוסי שריד (מרצ):

כן, עכשיו לחבר הכנסת יוסי ביילין מגיעה הודעה אישית – לזה אני מסכים, אבל לא לך.

חיים רמון (העבודה):

אני יכול לצאת?

יוסי שריד (מרצ):

אתה יכול לצאת, אבל ליתר ביטחון תישאר.

היו"ר נ' חזן:

יוסי שריד (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, אני מודה על נדיבות לבך ועל נדיבות לבה של השרה. אני רוצה רק להבהיר נקודה אחת. אמרתי קודם משהו על הסכמה לאומית, על כוחה, על עוצמתה, על סיכוייה, על הזדמנויותיה, על אפשרויותיה, ואני בטוח שלא יהיה באולם הכנסת מישהו שיבין אותי יותר טוב מחבר הכנסת ביילין.

הסכמות לאומיות אתם לא המצאתם. בדרך כלל, ברוב הזמנים, מאז 1967, וגם לפני כן, היו הסכמות לאומיות גם אם לא יוסי ביילין חתם על המסמך. היו הסכמות לאומיות, זה לא איזה חידוש מופלא. למשל, לא היה מסמך, אבל מ-1967 ועד 1973 פחות או יותר היתה הסכמה לאומית. מה היה ביסוד ההסכמה הלאומית? מעולם לא היה מצבנו טוב יותר. שהערבים יחכו, יש סרבנות ערבית. היו איתותים ממצרים? סאדאת שלח מסרים ואמר: אולי נדבר? גולדה מאיר, בהסכמה לאומית מלאה – יותר מלאה מההסכמה שלך – אמרה: מה יש לדבר עם סאדאת, הוא רוצה את כל סיני; אין שום דבר חדש. אני שמעתי את זה במו אוזני. והיתה הסכמה לאומית, מה זאת אומרת, לא בא כבושם הזה מן הקצה אל הקצה, כולם השתכשכו בהנאה בתוך האמבטיה הזאת של ההסכמה הלאומית. נו, ומה קרה? ב-1973 פרצה מלחמה מתוך ההסכמה הלאומית הזאת.

ואחר כך היתה עוד הסכמה לאומית אחת, אני זוכר אותה, הייתי כאן בבית. אני לא אשכח את היום הזה של ההסכמה הלאומית למלחמת לבנון. אני לא זוכר אם אתה היית אז בבית הזה בהסכמה הלאומית – כל מפלגת העבודה הצביעה בעד המלחמה בהסכמה לאומית מלאה, בתמימות דעים לאומית מרשימה ומרטיטה ומפעימה. נו, אז מה אם היתה הסכמה לאומית? אז לא הלכו למלחמת לבנון? ומלחמת לבנון לא היתה מה שהיא היתה? לך אין דעה על מלחמת לבנון?

ואחר כך היתה הסכמה לאומית מלאה נגד דיבור עם אש"ף, נגד הכרה בזכות ההגדרה העצמית של העם הערבי הפלשטיני. אולי אין עם ערבי פלשטיני, אסור להכיר בהם, אסור לדבר אתם, אין עם מי לדבר, אין על מה לדבר. ומה קרה אז מתוך ההסכמה הלאומית הזאת, חבר הכנסת יוסי ביילין? פרצה האינתיפאדה.

מה לך ההסכמה הלאומית הזאת, שבדרך כלל הולידה מתוכה רק מלחמות?

ומתי נולד השלום? מתי נולדו היוזמות הגדולות – מתוך הסכמה לאומית? תן לי דוגמה אחת ליוזמה לאומית חשובה, ליוזמת שלום, שבאה מתוך הסכמה לאומית. תמיד מתוך המאבק האידיאולוגי הקשה, הממושך, ברגע של חסד, ברגע של כושר – אז צמח השלום.

אמרתי לך קודם ואני חוזר ואומר: אתה לאוסלו לא היית מגיע מתוך הסכמה לאומית. אפילו בן-גוריון לא היה מכריז על מדינת ישראל מתוך הסכמה לאומית.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה.

הודעה אישית של חבר הכנסת ש' יהלום

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת יהלום, בבקשה.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הכרזת המדינה היתה הסכמה לאומית.

שרת התקשורת ל' לבנת:

גם על מלחמת יום כיפור היתה הסכמה לאומית.

היו"ר נ' חזן:

למען הסדר הטוב, לפרוטוקול, עלי להודיע שבדרך כלל הודעות אישיות באות בסוף השיבה, אבל משום שהשרה הסכימה הקדמנו, וזה לפני משורת הדין.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הן חייבות להיות מוגשות בכתב.

היו"ר נ' חזן:

הן חייבות להיות מוגשות בכתב, אבל משום שהדיון הוא רציני, חיפשנו דרך לתת זכות ביטוי.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אין לנו שום השגה.

שאל יהלום (מפד"ל):

גברתי יושבת-הראש, אני מודה לך, אני מודה לשרה ומודה לבית על ההסכמה הלאומית.

חבר הכנסת מיכאל איתן, אני רוצה לומר לך בכנות, מתוך אהבה ואהדה לאחדות, שאם היום, במצב שלא היו תקדימים – ומייד אזכיר אותם – ולא היו מסמכים, ולא היו ראיונות בעיתונות, אתה היית חותם על אותו מסמך, היתה לי ביקורת קשה עליו, הייתי שולל אותו, אבל יכול להיות שלא באותה מידה.

צריך להבין מה היה כאן, זה כבר לא סודי. כשחתמת היום, הכול פורסם. מסמך אבו-מאזן קיים, ד"ר יאיר הירשפלד מפרסם אותו בראיונות ללא ספור, מסמך ביילין והצהרות ביילין, איך הוא מבין את אבו-מאזן ואיך הוא מבין את מה שהוא חתם עם יואל בן-נון – הכול כתוב וחתום במסמכים, בפרוטוקולים, בראיונות. את זה אומר יוסי ביילין, והוא אומר את זה באותן נוסחאות של מסמך אבו-מאזן. הוא אומר את מה שאתה הלכת וחתמת עליו היום.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא.

שאל יהלום (מפד"ל):

הוספת שלוש גרסאות, אחת בנושא של בקעת-הירדן, בנושא של הסדר הקבע; זה כמו שתי גרסאות, כשאתה אומר שאת הנושא של הפליטים יקבעו בהסדר הקבע, ואת הנושא של ישות, אוטונומיה רחבה ומדינה פלשתינית. כתבת וחתמת. חוץ מזה חתמת לו על כל דעותיו של יוסי ביילין. פירוש של דבר, ששליש בערך מהתושבים היהודיים, 50,000 – לפי מה שחתמת – יהיו באותו שטח, לדידו, של מדינה פלשתינית.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא, תקרא.

שאלו יהלום (מפד"ל):

תסלח לי, זה כתוב – סעיף 3, תקשיב: היישובים הישראליים שיתקיימו מחוץ לשטח שיסופח – מדובר על השליש, והכול מופיע במפה – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

תקרא, למה הפסקת לקרוא?

שאלו יהלום (מפד"ל):

אל תצעק. הכול מופיע במפה של יוסי אלפר, במחקר של מרכז-יפה, הכול כתוב. אפילו לא אמרת שהנקודה הקטנה של 2 דונם תהיה בריבונות ישראל, אפילו את זה לא, אלא: יזכו לסידורים מיוחדים ומוסכמים שבמסגרתם תישמר אזרחותם הישראלית. ברור, הם יישארו אזרחים ישראלים וזיקתם כפרטים וכקהילה למדינת ישראל, ומעבר בטוח.

מאחר שהתוכנית ידועה ויודעים איפה הגושים והיישובים האלה, אתה יכול לבוא היום אל אותם 50,000 תושבים? איך תבוא אליהם היום כשאתה ואני באנו אליהם ואמרנו להם: תצביעו לביבי נתניהו? איך אתה, כיושב-ראש הליכוד והקואליציה, בא אליהם היום ואומר להם: אתם תחיו בתוך הישות – אפילו לדידך – הישות האוטונומית הרחבה?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

איך הם חיים היום?

שאלו יהלום (מפד"ל):

היום הם חיים תחת שלטון מלא של ישראל.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

לא נכון.

שאלו יהלום (מפד"ל):

אומנם צבאי אבל שלטון מלא.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אתה יודע מה, אז הם – – – הלאה.

הי"ר נ' חזן:

חבל על מיתרי הקול.

שאול יהלום (מפד"ל):

זה מה שחתמת. הפירוש הוא מחנק, הפירוש הוא ייבוש, הפירוש הוא, כפי שאמר יוסי ביילין – שלא תהיה להם ברירה, והם יצטרכו כנראה לעזוב. על זה אתה חתמת. הלא תבוש?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

מה אתה מתרגש מנייר ולא מתרגש מהסכם חברון?

הי"ר נ' חזן:

תודה רבה.

הצעה לסדר-היום מסמך ההסכמות בין הליכוד ובין העבודה בנושא הסכם הקבע

הי"ר נ' חזן:

אני מזמינה את השרה לימור לבנת להשיב על כל ההצעות לסדר-היום בנושא הזה. גברתי.

שרת התקשורת ל' לבנת:

גברתי היושבת-ראש, חברי הכנסת, אני מוכרחה להודות, שכששמעתי את חבר הכנסת יוסי שריד תוקף את חבר הכנסת יוסי ביילין חשבתי לעצמי שאולי כמה אנשים צריכים לקחת חזרה את כל ההתקפות שלהם על חבר הכנסת מיכאל איתן. אם חבר הכנסת יוסי שריד חושב שבמסמך הזה, שקרוי מסמך איתן-ביילין או ביילין-איתן – ושעליו חתומים כמה חברי כנסת – חבר הכנסת יוסי ביילין התקפל או ויתר על מקצת או על מרבית עקרונותיו כפי שרואה אותם חבר הכנסת שריד, יכול להיות שהכעס הגדול שהיה בקרב חוגים רחבים בתוך המחנה הלאומי על חבר הכנסת מיכאל איתן אין לו מקום.

אני רוצה להגיד, שככלל אני לא יכולה אלא לברך על ניסיון להגיע להסכמה לאומית רחבה.

אני ודאי לא מסכימה לכל מה שכתוב כאן, במסמך הזה, וצריך כאן לומר, מייד בפתח הדברים, שהמסמך הזה איננו מחייב את הממשלה; הוא לא נעשה על דעת ראש הממשלה, הוא נעשה על דעתו של חבר הכנסת מיכאל איתן, בהיותו חבר כנסת, גם לא בתוקף תפקידו כיושב-ראש הקואליציה
— — —

קריאה:

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

לא, לא, הוא יושב-ראש הקואליציה. מיכאל איתן הוא חבר כנסת, הוא גם יושב-ראש הקואליציה, הוא גם חבר בוועדות מסוימות, אבל עדיין כל הכובעים האלה אינם מחייבים. כאשר הוא ישב יחד עם חבר הכנסת ביילין, אני לא חושבת שחבר הכנסת איתן מכחיש את זה, ועם עוד חברי כנסת, הוא לא עשה את זה בכובעו כיושב-ראש הקואליציה אלא בכובעו כחבר כנסת, כאישיות עצמאית וכישות עצמאית, אם תרצה, ריבונית, של חבר כנסת — — —

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

הודעתי על כך מראש.

שרת התקשורת ל' לבנת:

בסדר, לא זכרתי במדויק, אבל ברור לגמרי שהדברים לא נעשו בתוקף כובעו כיושב-ראש קואליציה — —

אברהם פורז (מרצ):

— — — עם חבר הכנסת רענן כהן.

שרת התקשורת ל' לבנת:

אינני שומעת.

אברהם פורז (מרצ):

— — — אחרת היה

שרת התקשורת ל' לבנת:

למשל?

אברהם פורז (מרצ):

— — — רענן כהן.

שרת התקשורת ל' לבנת:

נכון, הערה נכונה. מכל מקום, אני חושבת שחשוב לחדד את זה ולהבהיר את זה משום שאחרת באמת אפשר לבוא בטענות לחבר כנסת על עמדה כזאת או אחרת שהוא מציג. אפשר לבוא אליו בטענות, האם הוא הציג עמדה כזאת לפני הבחירות או לא, ומדוע הוא שינה את דעתו או לא שינה את דעתו. מייד אתייחס לזה אולי, אבל ודאי שהדברים לא נעשו בשם הקואליציה, לא בשם הממשלה, לא בשם ראש הממשלה, ויש כמה עקרונות שמקובלים על הממשלה, יש כמה כאלה שאינם מקובלים על הממשלה, אבל ודאי שבעניין הזה לא צריך לבוא בטענה.

אני כשלעצמי רואה בחיוב ובברכה את עצם הניסיון להגיע להסכמה לאומית, להסכמה רחבה, גם אם, כאמור, זה לא נעשה על דעת הממשלה, וגם אם יש מחלוקת לגבי חלק מהנושאים, ואני מייד אגע בזה.

אנחנו למודי קרבות רבים בתוך החברה הישראלית בנושאים רבים מאוד, בנושאים שונים מאוד, ולא על הכול אפשר להסכים. יש נושאים רבים שעליהם לא רק אפשר אלא צריך להמשיך להתווכח מתוך

החברה הזאת שלנו, שצריכה לפעמים להתמודד התמודדויות שבמדינות אחרות נחסכו מציבור האזרחים ונחסכו מחברות אחרות. הדבר לא קל, הוא לא קל לכולנו, והוא עלול להיות אפילו, בשלב מסוים, מסוכן וקשה ביותר, לכן אני יכולה להבין ללבם של חברי כנסת, של נבחר ציבור, שמנסים ככל שניתן לקרב את העמדות. אתה יודע מה? גם אם רק מדברים ובסופו של דבר לא מסכימים – גם זה לגבי דידי משהו. יושבים ומדברים ביחד. אני זוכרת, כשנכנסתי לכנסת – – –

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת פורז.

שרת התקשורת ל' לבנת:

כאשר נכנסתי לכנסת, לפני – – –

אברהם פורז (מרצ):

– – – מסמך גוז'נסקי-פורז.

הי"ר נ' חזן:

זה עשוי להיות מעניין במיוחד.

אברהם פורז (מרצ):

– – – מעניין באותה מידה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

לפני חמש שנים בערך, כשנבחרתי לראשונה לכנסת ונכנסתי לכנסת, אני זוכרת שאנשים חשבו, כך חושבים כנראה רבים בציבור הישראלי, שחבר כנסת אחד לא מדבר עם חבר כנסת מסיעה אחרת. הם די מתפלאים לראות את חברת הכנסת תמר גוז'נסקי ואותי עולות על הדוכן הזה או נמצאות בכינוסים כאלה או אחרים, או יושבות ביחד, או עם חברת הכנסת נעמי חזן, בוועדה לקידום מעמד האשה ומצביעות ביחד ונלחמות ביחד ונאבקות ביחד. אני חושבת שהתברכנו מאוד בשיתוף הפעולה הזה, וראוי שהוא לא רק יימשך ככל שרק אפשר בשטחים רחבים ככל שניתן, אלא שהוא גם יוקרן החוצה לציבור הישראלי, ושהציבור יוכל לראות שיש הסכמות, ושהיכן שאפשר להסכים – מסכימים, והיכן שנגזר עלינו להתווכח – נמשיך להתווכח.

לכן, לעצם הניסיון להגיע להסכמה לאומית, אני חושבת שאל לנו לבוא בטענה לא לחבר הכנסת מיכאל איתן, מהצד שלנו, ולא לחבר הכנסת ביילין, מהצד של חבר הכנסת ביילין, אלא אדרבה, ראוי שנברך על זה בכל לב, בלב מלא.

ולגופו של המסמך; כמו שאמרתי – היכן שאפשר להסכים – מסכימים, והיכן שאי-אפשר – ממשיכים לחלוק. בשלושה נושאים מרכזיים אין הסכמה בין חברי הכנסת, והם נושאים מרכזיים ונושאים מהותיים ביותר, שבעצם הופכים את הנייר הזה לבעל חשיבות מסוימת, אבל אסור ואין טעם להגזים בחשיבותו, מפני שאם הנושא של מדינה פלשתינית, אם הנושא של זכות השיבה, אם הנושא של בקעת-הירדן אינם מוסדרים במסמך הזה בקונסנסוס, בהסכמה – אנחנו יודעים שמדובר בשלושה נושאים מרכזיים ביותר, ואנחנו גם יודעים שלסעיפים מסוימים, כפי שקורה בדרך כלל, יש פרשנויות שונות. יכול אדם לפרש את זה כך ויכול אחרת, אפשר לפרש את זה בצורות שונות, וגם כל הניסיונות להגיע לאיזה ניסוח מוסכם שיהיה מקובל על כולם – גם הם לא בהכרח מחייבים אחר כך את כל הפרשנים למיניהם, בהם גם אלה שעסקו בניסוח המסמכים עצמם.

היוזמה, כמו שאמרתי, להגיע להסכמה לאומית רחבה עד כמה שאפשר, ברוכה, והממשלה אכן תשאף להציג תוכנית שתזכה להסכמה לאומית ולתמיכה ציבורית רחבה, שמבוססת על הרצון להגיע להסדרי קבע עם הפלשתינים, שבו יישמרו האינטרסים של ישראל, האינטרסים הביטחוניים כמובן, תוך המשך השליטה הישראלית על אזורים בעלי חשיבות ביטחונית ואסטרטגית ותוך שמירה על האינטרסים ההתיישבותיים – הבטחת קיומם, שגשוגם, גידולם של היישובים היהודיים והבטחת המשך השליטה הישראלית על אזור ההתיישבות; כמובן, תוך שמירת אחדותה של ירושלים בריבונות בלעדית ישראלית, שמירה על מקורות המים ועוד כהנה וכהנה.

לגבי כל הנושאים האלה אין שינוי בעמדת ראש הממשלה ובעמדת הממשלה לגבי הסדר הקבע בין ישראל לפלשתינים. הממשלה מתנגדת להקמת מדינה פלשתינית עצמאית בהסדר הקבע, והיא רואה בעצם, במדינה פלשתינית כזאת, איום על האינטרסים של ישראל בכל ההיבטים שהזכרתי קודם.

כמו שאמרתי, בהסדר הקבע הממשלה תעמוד על כך שאזורי ההתיישבות והביטחון החיוניים למדינת ישראל יהיו בריבונות ובשליטה ישראלית מלאה, ואילו בשאר האזורים יתקיים שלטון עצמי פלשתיני, אוטונומיה מלאה, עם מקסימום חופש, אבל שלטון עצמי כזה לא יוכל להגיע לכלל ריבונות מלאה.

צריך וראוי להזכיר כאן, שהממשלה ירשה מציאות קשה מאוד, מורכבת מאוד ומסובכת מאוד, מציאות שבה אנחנו – אני כאן מתייחסת גם לאותם דברים שאמר פה קודם חבר הכנסת מיכאל איתן. אנחנו לא יכולים להתעלם מהמציאות וממה שקורה. אני לא מציעה לאף אחד להרים ידיים, ואני מוכרחה להגיד, שעם כל ההבנה למציאות הקשה או המסובכת מאוד, המורכבת מאוד שנוצרה כאן, שעומדת בהתנגשות עם תפיסות עולם שמרכיבי הממשלה הזאת האמינו בהן והציגו אותן במשך שנים ארוכות, אני אינני רואה ואינני מבינה כאשר מרימים ידיים ואומרים: מה אפשר לעשות? כל העולם נגדנו אז מה נעשה? זו בדיוק היתה תפיסת השמאל במשך כל השנים. אני מסתייגת מההערה הזאת בדברים שלך, חבר הכנסת איתן. וכשהיינו מיעוט לא נלחמנו על עמדותינו? לא עמדנו על דעתנו? לא חשבנו שכך נמשיך – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ונכשלתם.

שרת התקשורת ל' לבנת:

חברת הכנסת גוז'נסקי – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

– – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

אנחנו הרי יכולות להתווכח, אין בינינו ככל הנראה הרבה הסכמות, חוץ מכמה נושאים שאת חלקם הזכרתי קודם, אבל לא בנושא הזה.

אני אומרת דברים שהם לא קלים בעיני, לא קלים לי ולא קלים כלל ועיקר. אני לא הייתי מציעה לאף אחד לצהול צהלות של שמחה לאיד – – –

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני לא צוהלת.

שרת התקשורת ל' לבנת:

כבר אמרתי, אני חוזרת ואומרת, שאנחנו ירשנו מציאות מסוימת שהיא קשה על-פי כל קנה מידה לטעמי, אבל היא קשה לנו במיוחד, והדברים צריכים להיות ברורים. אני חושבת שהם ברורים לכל מי שעיניים בראשו – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

נלחמנו נגד כל העולם; היינו מלוכדים כעם, לא כעם הזה, השסוע. בלבנון – – – דם שסוע. ראית איך עמדנו. בששת הימים הצלחנו כי היינו מלוכדים.

שרת התקשורת ל' לבנת:

זו אמירה קצת כוללנית מדי, ולא כל כך מדויקת. היה כאן במשך שנים ארוכות ציבור שסוע בתחומים שונים, והדוגמאות שהביא פה קודם חבר הכנסת יוסי שריד להסכמה לאומית – כשהיתה הסכמה לאומית הכול היה בסדר – הוא שכח כמה הסכמות לאומיות שהיו בדרך, שחלקן הביא טוב וחלקן הביא אסונות, והיו כאלה גם כן.

כשמזכירים את מלחמת לבנון צריך להזכיר גם את ההסכמה הלאומית של מלחמת יום כיפור ושל כל מיני דברים אחרים, אבל אני מציעה – – –

אברהם פורז (מרצ):

במלחמת יום כיפור לא היה מה להסכים.

שרת התקשורת ל' לבנת:

נכון, לא היה מה להסכים, זה נכון – – –

אברהם פורז (מרצ):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

נכון, לא היה מה להסכים. הסכמי קמפ-דיוויד באו תוך הסכמה לאומית רחבה מאוד לכנסת הזאת ועל-ידי ממשלת ליכוד. אפשר לעשות סלקציה כשמביאים את הדוגמאות מכל דבר ובכל עניין, ואני מציעה – – –

אברהם פורז (מרצ):

— — —

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מציעה לנו שלא נעשה לעצמנו איזו הבחנה בין דוגמאות שנוח לנו להביא ובין דוגמאות שלא נווח לנו להביא, ואני חושבת שלהגיד שעם שסוע ועם מפורד, זה נכון – אני פתחתי בזה את הדברים, יש לנו כל כך הרבה מחלוקות וכל כך הרבה קטבים בעם, וכל כך הרבה מחלוקות קשות באמת בנושאים שונים, לא רק בנושא המדיני, שזה הופך את זה קשה יותר מרגע לרגע; הופך קשה יותר להגן על העמדות, להילחם עליהן, להילחם למען. השאלה היא, האם צריך להרים ידיים. אני לא חושבת שצריכים להרים ידיים. אני חושבת, שצריך לקחת את המציאות המסובכת הזאת, המורכבת הזאת, ולראות איך ממנה יוצאים הלאה.

ואכן המשא-ומתן עם הפלשתינים עומד על הסדר הקבע, עומד להתחדש בעוד כחודשיים. עד אז הממשלה תדע – כך הודיע גם ראש הממשלה בממשלה – לדון בנושאים האלה ולקבוע את עמדתה לגבי הסדר הקבע ולגבי הסוגיות שעל הפרק. אני מקווה שהיא תספיק לעשות זאת במהלך החודשיים הבאים. אני לא בטוחה, אבל זאת מכל מקום הכוונה, לנסות, בוודאי להתחיל – הדיון כבר התחיל בקבינט, אבל להמשיך את הדיון גם במליאת הממשלה, כדי שתהיה עמדת הממשלה לגבי הסדר הקבע מוקדם ככל שניתן ולא מאוחר כמו שאולי פעם היה מי שחשב, ואולי יש מי שחושבים כך גם עכשיו.

גברתי היושבת-ראש, אני רוצה לסכם ולומר, שאני חושבת שטוב עשו חברי הכנסת שניסו להגיע לאיזה הבנה משותפת, גם אם לא מסכימים בכל הסעיפים, גם אם לא מסכימים במקצת הדברים או ברוב הדברים שנמצאים בהסכם. אני חושבת, שהניסיון להידבר, שהניסיון להתקרב, שהניסיון להגיע לאיזה מצע משותף ראוי לכל ברכה. אני לא בטוחה שאני הייתי עושה אותו, אבל אני מברכת את אלה שכן עשו אותו, כן עשו את הניסיון. את הוויכוח אנחנו עוד נמשיך, כנראה.

היו"ר ל' חזן:

מה את מציעה?

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני מציעה להסתפק בתשובתי.

שבח וייס (העבודה):

גברתי השרה, הפרת את ההבטחה שהבטחת.

יוסי שריד (מרצ):

אפשר לשאול אותך שאלה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

גברתי השרה – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

אני הבטחתי לחבר הכנסת וייס – – –

היו"ר נ' חזן:

גם חברת הכנסת גוז'נסקי ביקשה, והשרה ירדה מהדוכן.

שאול יהלום (מפד"ל):

– – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אפשר להציע לה שתציע לנו להסתפק בתשובתה.

היו"ר נ' חזן:

זה מה שהיא הציעה, כך הבנתי.

יוסי שריד (מרצ):

גברתי היושבת-ראש, מכיוון שהשרה אמרה דברים מעניינים מאוד – היא אמרה שישראל תשלט באותם מקומות שחשובים מבחינה ביטחונית – שמתו לב למה שהיא לא אמרה. היא לא אמרה לא מבחינה היסטורית ולא מבחינה אידיאולוגית – – –

שרת התקשורת ל' לבנת:

אמרתי התיישבות ואמרתי ביטחונית. גברתי היושבת-ראש, הוא בא לידי ביטוי היום – – –

היו"ר נ' חזן:

חברת הכנסת גוז'נסקי, זו שאלה או הערה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אני רציתי רק להבהיר לשרה לבנת; קראתי לה קריאות ביניים לא כדי לקנטר, אלא כדי פשוט לשאול אותה, האם היתה יכולה והיתה מסכימה לומר מה מדרכה ההיסטורית של תנועת החרות ושל הליכוד התבצע בתחום המדיני. אולי היא היתה משכילה אותנו.

היו"ר נ' חזן:

תודה.

שרת התקשורת ל' לבנת:

גברתי היושבת-ראש, אולי אפשר לעבור להצבעה?

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת מיכאל איתן, האם אתה מוכן להסתפק בדברי השרה?

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

מסכים.

היו"ר נ' חזן:

חבר הכנסת קליינר איננו.

חבר הכנסת יוסי ביילין, האם אתה מסתפק?

יוסף ביילין (העבודה):

אני מבקש דיון במליאה.

היו"ר נ' חזן:

אתה מבקש דיון במליאה.

ולכן אני מתארת לעצמי, שחבר הכנסת שאול יהלום – – –

שאול יהלום (מפד"ל):

מסתפק.

היו"ר נ' חזן:

כן מסתפק.

חברת הכנסת גוז'נסקי?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

לא.

היו"ר נ' חזן:

לא.

חבר הכנסת שריד?

יוסי שריד (מרצ):

אני מסכים עם יוסי ביילין.

היו"ר נ' חזן:

ועל כן אתה מבקש דיון במליאה.

יוסף ביילין (העבודה):

זה תקדים היסטורי.

היו"ר נ' חזן:

ולכן כרגע יש שלוש הצעות לדיון במליאה – – –

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

אם אלה פני הדברים – – –

היו"ר נ' חזן:

חברי הכנסת, אתם הסתפקתם. אתם רשאים להסתפק או לא.

שבח וייס (העבודה):

מותר לו.

היו"ר נ' חזן:

אני אשאר עם הגמישות שבה ניהלתי את הישיבה עד עכשיו. אגב, אני חושבת שהנושא הוא חשוב.

שאל יהלום (מפד"ל):

אם אין הסכמה כללית להסתפק, אז כולנו לא מסתפקים.

הי"ר נ' חזן:

כולכם לא מסתפקים. בסדר. בהחלט מקובל עלי.

על כן, חבר הכנסת שבח וייס מבקש להסיר את הצעתו של חבר הכנסת יהלום.

שבח וייס (העבודה):

גברתי היושבת-ראש, יש לי שאלה פרוצדורלית. אני ביקשתי מהשרה שתתקוף אותי אישית כדי שתהיה לי הודעה אישית, אבל היא הפירה את ההבטחה. יש פה, בעצם, שלוש פלוס חמש – שמונה הצעות לסדר-היום – נכון?

הי"ר נ' חזן:

חלקן דחופות וחלקן רגילות.

שבח וייס (העבודה):

מבחינת הפרוצדורה זה לא משנה כלל.

שאל יהלום (מפד"ל):

חלקם לא נמצאים.

שבח וייס (העבודה):

זה לא משנה. מדוע אני שואל? יש בעצם שבע אפשרויות להסיר ושבע אפשרויות להעביר לוועדה. זאת אומרת, 14 אפשרויות, נכון?

קריאה:

מה אתה רוצה?

שבח וייס (העבודה):

סליחה, אני תיכף אגיד לך מה אני רוצה.

— — — אני יכול לנצל 12 אפשרויות. על כן אני רוצה שתיתני לי שתי דקות.

הי"ר נ' חזן:

אהה.

שבח וייס (העבודה):

שלוש.

הי"ר נ' חזן:

חבר הכנסת וייס, אם היית במקומי — — —

שבח וייס (העבודה):

הייתי נותן.

הי"ר נ' חזן:

כידוע לך, אתה יושב הרבה במקומי, היית נותן דקה וחצי.

שבח וייס (העבודה):

נעזוב את זה. הרי אני יכול לבקש להסיר אחת אחרי השנייה. זה באמת דיון חשוב. אני שמח שיהיה דיון במליאה. הנושא הזה לא ירפה מסדר-היום שלנו. לכן ההחלטה היא גם נכונה.

אני בהשקפותי לגמרי עם חברת הכנסת תמר גוז'נסקי. לא מהיום. אני מזמן חושב שהיה צריך להקים מדינה פלשתינית. לי אישית אין בעיה מיוחדת עם איזה סידור בירושלים; אני מיעוט קטן במפלגתי, גם לא הסתרתי את זה.

נאמר שאני מוריד את ההצעה לסדר-היום של חבר הכנסת שאול יהלום. אני חושב שמי שידבק באופן ריאלי בעמדה הזאת יישאר בסוף עם ה"חמאס" ואולי גם לא, כי גם אש"ף יסכים לסוג של פשרה שתתקבל על רוב רובו של הציבור הישראלי.

ולכן, בבסיס, בפלטפורמה, נראית לי הצעת רעיון איתן-ביילין כרעיון שינצח. הוא ינצח, אני אומר לכם. הוא ינצח כפתיחה למשא-ומתן או של הממשלה הזאת או של הממשלה הבאה, אם בראשות ברק, אם בראשות אחרת, אם איזה וריאציה של ממשלת אחדות. זה יהיה הרעיון. אני לא רוצה בהכרח להישאר עם ה"חמאס". חבר הכנסת שאול יהלום, כך זה יהיה, הוא יבטא את הרעיונות לא של אתמול ולא של שלשום. חבר הכנסת יוסי ביילין – לא של מחר, הוא יעבור הרבה חתחתים – – –

הי"ר נ' חזן:

ועל כן אתה מציע – – –

שבח וייס (העבודה):

הוא יהיה איש של מחרתיים. ורק כדי לשמוע את הנאום הכן, העמוק הזה, של חבר הכנסת מיכאל איתן כאן, אני שמח מאוד שהמסמך הזה נמצא על סדר-יומנו הציבורי.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אפשר להעביר לוועדה?

הי"ר נ' חזן:

חברת הכנסת גוז'נסקי, את רשומה כמבקשת להסיר את הצעתו של חבר הכנסת יוסי ביילין; במסגרת דקה, גברתי. ואז אנחנו נעבור להצבעות.

מיכאל איתן (הליכוד-גשר-צומת):

גברתי היושבת-ראש, תיתני לנו לחזור בנו מההסכמה להסתפק?

היו"ר נ' חזן:

ודאי, אין בעיות.

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

גברתי היושבת-ראש, אני מבקשת להשיב על הדברים שאמר ידידי חבר הכנסת שבח וייס, שבשנות עבודתנו פה למדנו להכיר טוב זה את זה. אני טוענת – וגם היום, למשל, בהצעת ההחלטה שאנחנו הגשנו, מה אמרנו? – שהעמדה שלנו צריכה להיות הכרה בזכותם של הפלשתינים להגדרה עצמית ולמדינה. אנחנו לא באים לקבוע – – –

זאב בויס (הליכוד-גשר-צומת):

עד איפה?

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

אנחנו לא באים לקבוע את כל פרטי המשא-ומתן, אבל כאשר אתה קובע במסמך, אדם יוני כמו חבר הכנסת יוסי ביילין שקובע במסמך שחלק מהשטח כבר יסופח למדינת ישראל – על כך הוויכוח אתי, לא על תוצאה זאת או אחרת.

שבח וייס (העבודה):

— — —

שאול יהלום (מפד"ל):

— — —

זאב בויים (הליכוד-גשר-צומת):

— — —

תמר גוז'נסקי (חד"ש-בל"ד):

ולכן אני ביקשתי את רשות הדיבור, להגיב על הנושא הזה.

היו"ר נ' חזן:

תודה רבה.

חברי הכנסת, אני מציעה, שנצביע על דיון במליאה על הצעותיהם של חברי הכנסת מיכאל איתן, יוסי ביילין, שאול יהלום, תמר גוז'נסקי ויוסי שריד. מי בעד? מי נגד? ההצבעה החלה.

הצבעה מס' 16

בעד ההצעה לכלול את הנושאים בסדר-היום של הכנסת – 12

נגד – אין

נמנעים – אין

ההצעה לכלול את הנושאים שהעלו חברי הכנסת מ' איתן, י' ביילין, ש' יהלום

ת' גוז'נסקי וי' שריד בסדר-היום של הכנסת נתקבלה.

היו"ר נ' חזן:

אם כן, רוב של 12 בעד, אין מתנגדים ואין נמנעים. אני קובעת, שייערך דיון במליאה בנושא הסכם ביילין-איתן.

חברי הכנסת, תם סדר-יומנו. הישיבה הבאה של הכנסת – מחר, יום ג', בשעה 16:00.

ישיבת הכנסת נעולה.

הישיבה ננעלה בשעה 20:40.